

DE STAD AMSTERDAM
PANORAMA

12 SEPTEMBER 1940 — No. 37

LOSSE NUMMERS 15 CENT

„WAAR IS JE BELASTINGPLAATJE?”

IN DIT NUMMER: OORLOGSTIJD IS WINDMOLENTIJD

OORLOGSTIJD IS WINDMOLENTIJD

De poldermolen van den Zwaardenbergschen polder. Het polderbestuur liet den molen stroomlijnen, om de bemaling beter in handen te hebben.

De stroomlijn zegeviert!

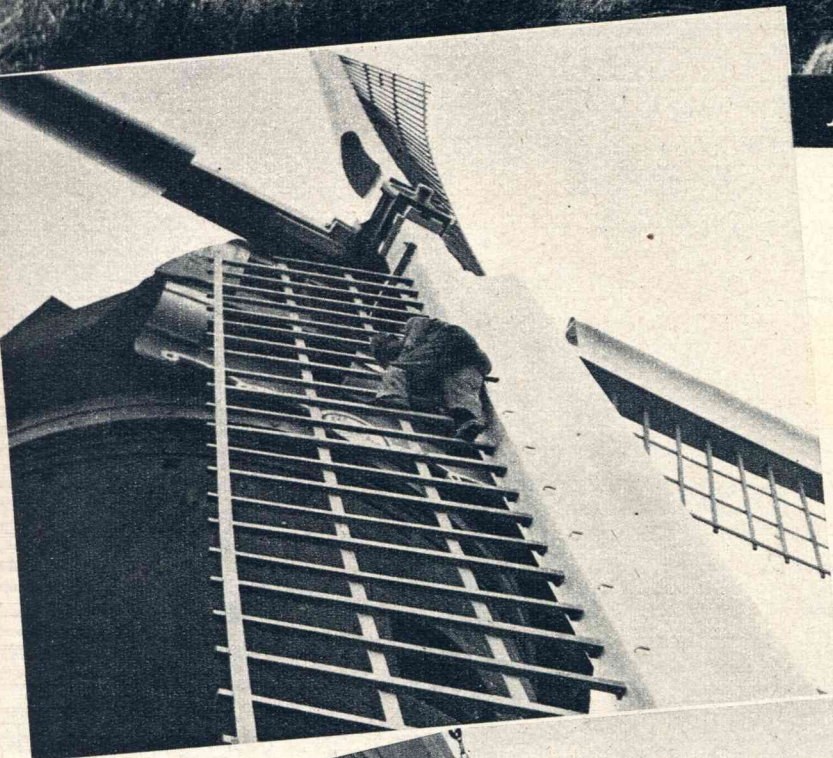
Als gevolg van de tijdsomstandigheden zijn er heel wat dingen, die in onbruik waren geraakt door de steeds verder grijpende industrialisering, weer in zwang gekomen. Daaronder behoort ook onze oude Nederlandsche windmolen, de trouwe wachter, die zijn kruis slaat aan den rand van onze polders en vaarten, of boven op de toppen onzer heuvels de machtige armen, met zeilen bespannen, door de hoge luchten zwaait. Een vertrouwd en ongaarne gemist beeld in het weidsche Hollandsche landschap, dat zonder het molensilhouet aan den einder of op den voorgrond veel van zijn karakter zou verliezen.

Ofschoon er gedurende de laatste jaren heel wat windmolens zijn gesloopt en vervangen door stoom- of dieselmolens, toch is er, dank zij vooral de krachtige actie van de vereeniging „De Hollandsche Molen”, van „Heemschut” en van verschillende provinciale vereenigingen tot behoud van monumenten, ook nog een groot aantal voor afbraak gespaard gebleven. En gelukkig, om meer dan één reden, zooals ons nog kort geleden werd bevestigd door jhr. mr. F. van Rijkevorsel, bestuurslid van „De Hollandsche Molen”, dien wij hierover om enkele gegevens vroegen.

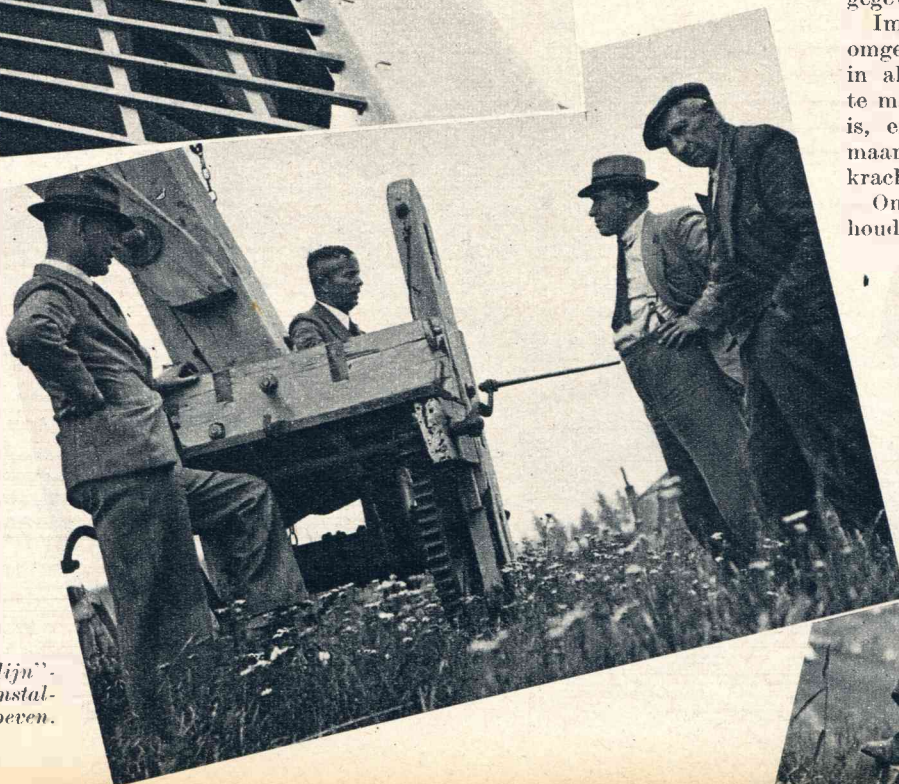
Immers, waar thans zoo zuinig mogelijk moet worden omgesprongen met onze energiebronnen, is het gewenscht in alle daarvoor in aanmerking komende gevallen gebruik te maken van den wind als bedrijfskracht. Wanneer er wind is, en absoluut windloze dagen kennen we in Nederland maar zelden, dan is de wind een kostelijke, kosteloze drijfkracht.

Onze molens dienen voor een groot deel tot het drooghouden van polders, bouw- of weiland, ofwel voor industriele

Hoe de wieken van den poldermolen er van dichtbij bekeken uitzien.

Een gewichtige „stroomlijn”-conferentie bij de krui-installatie van den molen te Hoeven.

Molenaarskinderen vertoeven graag bij de enorme wieken, als de molen stilstaat.

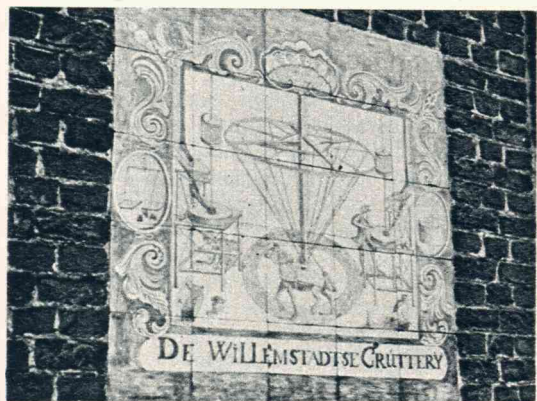
De jeugd onder den ouden molen, waaronder en vooral waarbinnen het zoo prettig spelen is.

Op de stelling van den molen te Willemstad, welke ook zijn stroomlijn krijgt, wordt de aan te brengen technische verbetering besproken.

Het afwerken van een gestroomlijnden wiekbalk. De arbeiders moeten geen last van hoogtevrees hebben.

Willemstad heeft een ouden molen, waar men den hierboven afgebeelden gevelsteen kan bewonderen.

Een gevelsteen in den Bisschopsmolen verhaalt van zijn historische afkomst.

veld open, en het antwoord op de vraag, op welke wijze de wind als nationale krachtbron nog meer kan worden uitgebuit ten algemeenen nutte en ter bevordering van de economische kracht van ons land, behoeft, waar de zaken zóó staan, wel niet op zich te laten wachten.

(Eigen opnamen)

doeleinden. En wanneer men de wieken „gestroomlijnd” heeft, zooals in verschillende plaatsen van ons land reeds geschiedde, bewijzen onze molens dubbele diensten.

Van de industriemolens zijn de voornaamste soorten de z.g. pelmolens, welke de gort pellen en welke men vooral in de provincie Groningen ontmoet, en verder de gewone windkorenmolens, welke ten plattelande zorgen voor het malen van veevoeder, van koren, en die ons in Zeeland de heerlijke Zeeuwse baktarwe leveren.

Zooals we zeiden hebben gedurende de laatste jaren zeer vele polderbesturen en molenaars hun molens gemoderniseerd en van stroomlijn-wieken voorzien, volgens de systemen Dekker, Bilau, Van Bussel en anderen, die elk hun verdiensten hebben. Dit deden zij louter uit economische redenen, omdat een moderne molen, die goed onderhouden en geoutilleerd is, zeer zuinig werkt, zeer veel energie opwekt, en zelfs met een vrij geringe windsterkte al goed kan werken. Daarenboven behoeft men bij een windmolen zoo goed als niets af te schrijven, daar windmolens bij normaal onderhoud honderden jaren mee kunnen gaan, in tegenstelling met een motor, die in een vijftiental jaren — soms al eerder — erg versleten is.

Er ligt dus voor onze Nederlandsche ingenieurs en technici ook op dit gebied nog een ruim arbeids-

De wieken van den koren-molen van Coppens te Etten zijn, na 100 jaar, gemoderniseerd en snijden nu veel gemakkelijker den wind.

De z.g. Bisschopsmolen te Etten, een stellingmolen, welke twee eeuwen geleden door den bisschop van Antwerpen werd gezet. Ook gestroomlijnd, zooals men ziet aan het veel bredere, maar toch ranke wiekprofiel.

DE WRAAK VAN DEN SCHILDER

door Fritz Hansen

Anton Jozef Wiertz was in zijn tijd een beroemd en vooral een opzienbarend schilder. In 1848 vestigde hij zich in de hoofdstad van zijn land, Brussel. Toen hij nog te Rome en te Luik verbleef, was hij al bekend geworden door zijn kolossale, fantastische schilderstukken, die men nog steeds in het museum Wiertz bewonderen kan, als men er smaak in vindt. Hij was met tal van onderscheidingen vereerd en bij de groote mannen van den dag stond hij in hoog aanzien. Het duurde niet lang, of de heele stad had den mond vol over Wiertz en over zijn doeken. Wie op een flinke hand geld niet behoefde te kijken, liet door hem zijn portret schilderen. Maar slechts weinigen werden door Wiertz waardig bevonden, door zijn penseel vereeuwigd te worden. Als iemand geen echt karakteristiek gezicht het zijne kon noemen, bedankte Wiertz voor de eer.

Een dier weinige gelukkigen was notaris van Spaak, een der rijkste, maar ook een der gierigste inwoners van Brussel. Op een dag kwam hij den schilder opzoeken en gaf hij zijn opdracht. Wiertz was heel goed op de hoogte met de gebreken van zijn nieuwen klant, met zijn grootdoenerij en zijn leepheid, maar hij gaf toch aanstonds aan diens verzoek welwillend gehoor. De oude heer had een buitengewoon schilderachtigen kop — dat pakte den kunstenaar. Een pracht van een model, vond hij. Terwijl de notaris uitvoerig uiteenzette, hoe hij het portret graag zou hebben, zat Wiertz al ijverig te studeeren in de lijntjes en trekjes van het gezicht, dat hij op het doek zou brengen. De schilder voelde zich hoe langer hoe meer geboeid door dat hoofd met dien kalen schedel, dat rimpelige voorhoofd, die kleine, vlijmscherpe oogen, dien haviksneus en die dunne lippen.

„Hoe duur komt zoo'n portret me?” vroeg de notaris.

„Ik reken tienduizend francs, monsieur.”

De notaris kromp ineem van schrik. Hij greep naar zijn hoed, haalde zijn schouders op en wilde zich uit de voeten maken.

Maar Wiertz hield den notaris tegen en ging voort: „Tienduizend francs is mijn gewone prijs; maar omdat uw gezicht me buitengewoon interesseert, wil ik voor u wel een uitzondering maken. Ik zal u het portret voor vijfduizend francs leveren.”

Meneer van Spaak echter vond ook dat bedrag nog veel te hoog. Hij begon te loven en te bieden, en stemde er eindelijk in toe, drieduizend francs voor zijn portret te betalen — mits hij er de lijst bij cadeau kreeg. Toen hij al stond om heen te gaan, vroeg hij:

„En wanneer zal ik komen om te poseeren?”

De schilder keek hem nadenkend aan — zijn plan voor het portret was al aan 't groeien. Toen kwam zijn antwoord:

„Dat heeft niet zoo'n haast. Ik heb nogal druk werk op 't oogenblik — als ik tijd kan vinden, stuur ik u wel een boodschap.”

Toen vertrok de notaris. Nauwelijks was hij weg, of Wiertz nam zijn palet en penseelen en begon uit zijn geheugen een portret te schilderen, in groote trekken. Wiertz kon ontzaglijk snel werken. Toen het dan ook donker werd, was het portret zoo goed als klaar. Het stelde den notaris voor, met zijn gezicht naar den toeschouwer gekeerd, en gezeten aan een tafel vol papieren. De gelijkenis was treffend; want niet alleen de trekken van het origineel stonden op het doek weergegeven, maar vooral de kenmerken van zijn karakter. Kortom, het portret scheen te leven.

Den volgende morgen werkte Wiertz het portret nog hier en daar wat bij en zette hij er een lijst omheen. Vervolgens liet hij het doek door een kruier bij den gierigen ouden heer bezorgen.

Wiertz was buitengewoon in zijn schik. Genoeglijk wreef hij in zijn handen, als hij zich voorstelde, hoe verrukt de oude heer zou zijn en hoe er onder kunstenaars en kunstvrienden over gepraat zou worden — zóó'n stuk werk in zoo korten tijd geschapen! Maar het liep anders dan hij verwachtte. De kruier kwam terug mét het portret, en met een brief van den notaris. De brief luidde:

„Mijnheer. — Ik ben zoo vrij, het zonderlinge product terug te zenden, dat u mij hebt willen leveren. Ik had mijn portret besteld, maar u kunt toch moeilijk beweren, dat dit mijn portret is, want het lijkt hoegenaamd niet op mij. Ik ben nu eenmaal

gewend, waar voor mijn geld te krijgen, en wil het ook in de kunst zoo hebben; dus denk ik er niet over, drieduizend francs te betalen voor een schilderij, waar u maar één dag werk aan hebt gehad. Aangezien u het niet de moeite waard schijnt te vinden, ernstig te werken aan een portret van mij, meen ik van verdere onderhandelingen te moeten afzien, en verblijf ik, hoogachtend, Pieter van Spaak.”

Toen de kunstenaar bekomen was van zijn verbazing over dit merkwaardige epistel, schaterde hij het uit.

„Waar voor zijn geld? Ha, ha, ha! Hij zal zijn zin hebben — hij zal geld betalen voor zijn portret, in plaats van een fooi! Hij denkt slim te zijn, de vrek — maar nu heeft hij zichzelf gefopt.”

Wiertz wist, dat het een goed stuk werk was. Daar was iets mee te beginnen! Hij ging weer voor zijn ezel zitten, waar het doek op stond; hij nam palet en penseelen en bracht in korten tijd een verbazingwekkende wijziging in de beeltenis aan. Hij veranderde het gezicht, zonder aan de gelijkenis te kort te doen, door alle karakteristieke trekken zoo te overdrijven, dat het portret een caricatuur werd. Hij gaf den diepstaanden oogen een loerenden, kwaad-aardigen blik, de dunne lippen kregen een valscher trek, de borstelige wenkbrauwen werden bewijzen van knorrigen nijd; over kin en kaken heen kwam een stoppelbaard; de schouders werden meer gebogen, de heele gestalte meer vervallen. Vervolgens verdween al hetgeen aan een notariskantoor herinnerde. De achtergrond veranderde in een muur van een cel met tralies voor het raampje, en in plaats van de tafel met de papieren kwam er een ruwhouten bank, waaronder men een kruik water en een brood kon waarnemen. Toen voorzag de kunstenaar het werk van zijn handteekening en op de lijst bracht hij een etiket aan, waarop men al van verre kon lezen: „In de gijzeling.”

Nu bekeek Wiertz het portret met nog grooter tevredenheid dan te voren. Hij pakte het in en ging er mee naar Melchior, den grootsten kunsthandelaar van Brussel. Hij pakte zijn schilderij uit en zei tegen Melchior:

„Ik heb hier een werkje van me, dat ik zelf nogal goed vind. Hebt u er misschien een plaatsje voor in uw etalage?”

Melchior bekeek het doek, en toen hij sprak, klonk zijn stem geestdriftig.

„Een plaatsje?” zei hij. „U kunt er mijn heele uitstallkast voor krijgen! Ik heb nog nooit zooiets origineels van u gezien en dat wil heel wat zeggen. Hoeveel zou 't op moeten brengen?”

„Dat weet ik eigenlijk zelf nog niet,” antwoordde Wiertz. „Als er een koper voor komt, hoor ik 't wel van u!”

Het schilderstuk werd onmiddellijk midden in de etalage tentoongesteld en trok snel de aandacht. Den heelen dag stonden er groepen menschen voor het raam van den kunsthandel. Den volgende dag werd het werk door de kranten besproken en steeds nieuwe menigten stroomden toe om het te bezichtigen. Er was ook een vriend van meneer van Spaak bij — en hij kon zijn oogen bijna niet gelooven, toen hij in den sjofelen, boosaardigen gevangene den deftigen notaris herkende. Hij repte zich naar het huis van zijn vriend en toen duurde het niet lang, of de notaris kwam den kunsthandel binnenstormen.

„Meneer Melchior,” begon de notaris, „ik ben het slachtoffer geworden van een gemeene grap van een van uw schilders. Dat schilderij in uw etalage, dat is mijn portret, mijnheer! Ik, notaris van Spaak, ik word door dien kladschilder voor bankroetier uitgemaakt, mijnheer! Hij maakt me bespottelijk, hij zet me aan den schandpaal! Als u dat wangedrocht niet onmiddellijk uit uw etalage verwijdt, maak ik er politiezaken van!”

De kunsthandelaar lachte fijntjes om dien uitval en om het dreigement, maar zijn antwoord klonk hoffelijk.

„'t Spijt me zeer, maar ik kan er niets aan doen, mijnheer. U zult u tot den schilder zelf moeten wenden. 't Schilderstuk is zijn eigendom; ik kan het niet weghalen zonder zijn toestemming.”

Ziedend van woede liep Van Spaak den winkel uit en regelrecht ging hij naar het huis van den schilder. Dien trof hij thuis — hij zat allergenoeglijkst in een leunstoel te rooken en keek zijn bezoeker vriendelijk aan.

„Aha, bent u het, mijnheer?” riep hij uit. „Waarom heb ik het genoegen te danken? Gaat u toch zitten! Mag ik u een sigaar aanbieden?”

De notaris scheen van die beleefdheden niets te hooren.

„Monsieur!” brieschte hij, „laten we er niet omheen praten! U begrijpt heel goed, waar ik voor kom. Melchior heeft een schilderij in zijn etalage staan, een caricatuur. . . . Ik sta voor spot tegenover de heele stad. Ik eisch, dat het wordt weggehaald, begrijpt u?”

„Nee, ik begrijp er niet veel van,” gaf de schilder ten antwoord, onverstoort kalm. „Er staat wel een schilderij van me bij Melchior, maar ik zie niet in, hoe u daardoor voor spot kunt staan.”

„Begrijpt u dat niet? Dan bent u wel wat érg kort van memorie. Dat schilderij is mijn portret, mijnheer, mijn portret!”

„Uw portret?” zei de kunstenaar hem verbaasd na.

„Ja natuurlijk! Dat zie je toch zoo? Iedereen ziet het!”

„Neemt u mij niet kwalijk,” zei toen de schilder. „U hebt gisteren zelf verklaard, dat 't heelemaal niet op u lijkt. Dat heb ik zwart op wit. Alstublieft. . . ik heb uw brief bewaard!”

De notaris beet op zijn lip. Hij zat in zijn eigen strik gevangen en liep een paar malen heen en weer door de kamer. Eindelijk bleef hij staan en met een gedwongen lachje zei hij:

„Kom, meneer Wiertz, laten we er geen ruzie over maken. We zullen dat onaangename zaakje in der minne schikken. Ik betaal u die drieduizend francs — geld op tafel — en u gaat naar Melchior en haalt dat schandelijke schilderstuk uit de etalage.”

De schilder keek hem eens aan en schudde zijn hoofd. Koel en onverschillig zei hij:

„Maar mijnheer, u hebt toch wel zooveel verstand van kunst, dat u begrijpt, hoeveel zoo'n schilderij op moet brengen? Zooals 't nu is, heeft 't minstens tienmaal zooveel waarde als een gewoon portret. 't Is nú pas een echt kunstwerk, een vondst, een schepping van fantasie. . . . en als ik eens onbescheiden mag zijn, ik geloof, dat ik nog nooit zoo gelukkig ben geweest met een schilderij. 't Moet vijftienduizend francs opbrengen. Goedkoop kan ik het niet geven.”

De notaris kreunde.

„Vijftienduizend francs? Dat meent u niet.”

„Dat meen ik wel degelijk! Voor een portret reken ik tienduizend francs, dat weet u — maar zóó'n stuk kost vijftienduizend. U hoeft 't natuurlijk niet te nemen, als u niet wilt — koopers genoeg. Al moest 't een jaar bij Melchior uitgesteld blijven, ik gééf 't niet voor minder.”

„Goed, dan houdt u het maar!” riep de notaris woederd, en hij keerde zich om en liep naar de deur. Maar daar keerde hij zich om en langzaam liep hij terug, tot hij weer voor den schilder stond.

„Ik heb er nog eens over gedacht, meneer Wiertz,” zei hij. „Ik zal betalen, wat u vraagt. Ik néém het doek voor vijftienduizend francs.”

„Erg aardig van u,” antwoordde Wiertz. „Maar u had geweigerd en toen ben ik óók nog eens gaan nadenken, en ik ben op een heel aardig idee gekomen.”

De notaris stond te trillen op zijn beenen.

„Welk idee dan?” vroeg hij.

„Nu, mijn schilderij schijnt nogal in den smaak te vallen bij het publiek; dus denk ik er over, om het te laten verloten. . . vijf francs per lot. Dan moet ik natuurlijk zorgen, dat de heele stad het te zien krijgt, dus zal ik een mannetje huren, om 't op een karretje te zetten en 't een paar dagen rond te rijden. Vindt u 't geen goed idee?”

De notaris kon bijna niet spreken van schrik.

„Maar dat. . . dat dóét u toch niet?” stotterde hij.

„Waarom niet? Op die manier krijg ik er minstens dertigduizend francs voor. Dus voor minder is 't niet te koop.”

De notaris stond te transpireeren van angst. Hij moest er niet aan denken — zijn portret, met het onderschrift: „In de gijzeling”, op een karretje de heele stad rond!

Eindelijk, na lang heen en weer praten, riep hij radeloos:

„Goed, ik zal u een schuldbekentenis geven. Maar geeft u me in 's hemelsnaam dat schilderij zoo gauw mogelijk en praat u er nooit meer over!”

Een half uur later had hij het noodlottige kunstwerk in zijn bezit. Maar hij voelde zich pas veilig tegen de wraakzucht van den schilder, toen hij het doek uit de lijst gesneden en verbrand had.

Wiertz liet het geld halen, hield tienduizend francs voor zichzelf — dat was de prijs van het portret — en schonk de rest, op naam van meneer van Spaak, aan een liefdadige instelling te Brussel.

DE HERBERG IN HET SPESSARTWOUD

door
Wilhelm Hauff

Buiten zichzelf van geluk snelde Saïd naar huis. Maar hier werd hij slecht ontvangen; Kalum Bek was eerst kwaad geworden, omdat hij zoo lang was uitgebleven en ten slotte bang, omdat hij vreesde den bediende, die hem de meeste klanten inbracht, te verliezen. Hij ontving hem dus met scheldwoorden en raasde als een krankzinnige. Maar Saïd, die 'n blik in den buidel geworpen had en wist, dat deze louter goudstukken bevatte, bedacht dat hij van dit geld naar zijn vaderstad terug kon reizen, ook zonder de belooning van den kalief, die zeker niet minder zou zijn dan die van zijn vizier, en Kalum Bek kreeg dus van hem den wind van voren en hij verklaarde hem ronduit, dat hij geen oogenblik meer onder diens dak wilde verwijlen. Aanvankelijk schrok Kalum Bek, daarop begon hij echter hoonend te lachen en zei: „Schurk van een landlooper, armzalige snoever. Waar wil je naar toe, als ik mijn handen van je aftrek? Waar wil je je eten vandaan halen? Waar wil je slapen?”

„Dat gaat u niet aan, Kalum Bek,” antwoordde Saïd uit de hoogte, „vaarwel, mij ziet u niet terug.”

Met deze woorden liep hij de deur uit en Kalum Bek keek hem sprakeloos van verbazing na. Den volgende morgen echter, nadat hij nog eens over de zaak had nagedacht, stuurde hij al zijn knechten uit om den vluchteling te zoeken. Na vele vergeefsche pogingen kwam er eindelijk één terug en zei, dat hij Saïd had gezien, terwijl hij uit een moskee kwam en naar een karavanserai op weg was. Hij was echter heelmaal veranderd, droeg een prachtig nieuw gewaad, een dolk en een sabel en een kostbaren tulband.

Toen Kalum Bek dit hoorde, riep hij uit: „Hij heeft me bestolen en voor het geld nieuwe kleeren gekocht. O, ik ongelukkige man.” Daarop liep hij naar den chef van de politie en daar men wist, dat hij een bloedverwant was van Messour, den opperkamerheer, viel het hem niet moeilijk de hulp van eenige agenten te verkrijgen om Saïd gevangen te nemen. Saïd zat voor een karavanserai en voerde rustig onderhandelingen met een koopman, dien hij daar aangetroffen had, over een reis naar Balsora, zijn vaderstad, toen plotseling eenige mannen onverhoeds op hem aanvielen en hem zijn handen op den rug bonden. Hij vroeg hen, welk recht zij hadden deze gewelddaad te verrichten en zij antwoordden hem, dat het geschiedde in naam van het hoofd der politie en zijn rechtmatigen heer Kalum Bek. Tegelijkertijd kwam de kleine, leelijke man op hem af, hoonde en bespote Saïd, greep naar zijn zak en haalde er tot groote verbazing van de omstanders een grooten buidel met goud uit.

„Kijk eens! Dat heeft hij in den loop der tijden van mij gestolen, de schurk!” riep hij uit en de menschen keken vol afschuw naar den gevangene en riepen: „Hoe is 't mogelijk, nog zoo jong en al zoo slecht! Naar den rechter, naar den rechter!” Zij sleepten hem voort en menschen uit alle standen sloten zich bij de menigte aan en riepen: „Kijk, daar heb je den knappen winkelbediende uit den bazar. Hij heeft zijn meester tweehonderd goudstukken ontstolen.”

Het hoofd van de politie ontving den gevangene met een somber gezicht; Saïd wilde zich verdedigen, maar de beambte beval hem te zwijgen en liet slechts den kleinen koopman aan het woord komen. Hij toonde hem den buidel en vroeg hem of deze buidel hem ontstolen was; Kalum Bek bezwoer het, maar zijn meened bezorgde hem wel het goud, doch zijn winkelbediende kreeg hij niet terug, ofschoon deze hem wel duizend goudstukken waard was geweest. De rechter sprak namelijk: „Volgens een wet, die mijn machtige meester, de kalief, enkele dagen geleden heeft uitgevaardigd, wordt elke diefstal van meer dan honderd goudstukken, welke in den bazar gepleegd is, bestraft met verbanning naar een onbewoond eiland. Deze dief komt juist op tijd, want nu hebben we precies twintig van die kerels; morgen worden ze ingescheept en weggebracht.”

Zoo geschiedde het, Saïd werd met zijn lotgenooten in het ruim van een schip opgesloten, waar de lucht zoo ongezond was, dat om de twee, drie dagen een der veroordeelden stierf.

Twee weken waren zij reeds onderweg, toen op een dag de golven heftiger dan anders tegen den scheepswand beukten en Saïd een ongewone bedrijvigheid op het dek boven hem bespeurde. Hij vermoedde, dat er een storm in aantocht was en dit verheugde hem bijna, want zijn toestand was zoo ellendig, dat de dood hem niet meer afschrikte. Steeds heviger werd het schip heen en weer geworpen en eindelijk liep het met een vreeselijk gekraak aan den grond. Op het dek weerklonk luid geschreeuw en gehuil, doch niet lang daarna werd het stil. Op dat oogenblik ontdekte een van de gevangenen, dat het zeewater in het vaartuig binnendrong. Zij klopten nu aan de valdeur, die naar het dek leidde, doch men antwoordde hen niet. Toen het water hooger en hooger steeg, duwden zij met vereenigde krachten tegen de deur en deze vloog ten slotte open.

Zij klommen de trap op, maar troffen boven gekomen geen mensch meer aan. De heele bemanning was in de booten gegaan. Nu geraakten de meeste gevangenen in vertwijfeling, want de storm woedde steeds heviger en het schip begon te zinken. Nog eenige uren zaten ze op het dek naast elkaar, hielden hun laatste maaltijd van de voorraden, die zij hadden gevonden, daarna stak de storm opnieuw op, het schip werd van de klip, waarop het vastgelopen was, weggeslagen en brak in stukken.

Saïd had zich aan den mast vastgeklemd en hield dezen, toen het vaartuig uiteensloeg, nog steeds vast. De golven wierpen hem heen en weer, maar door met zijn voeten te slaan, wist hij zich boven water te houden. Nadat hij in voortdurend doodsgevaar een half uur rondgezwommen had, viel plotseling het fluitje aan den ketting uit zijn kleeren en hij besloot nog eenmaal te probeeren of hij ditmaal niet geholpen zou worden. Met de eene hand klemde hij zich vast aan den mast en met de andere bracht hij het fluitje naar zijn mond, blies er op en bij het weerklinken van een aangenamen, helderen toon ging de storm plotseling liggen, terwijl de golven ineens uiteenvloeiden alsof men er olie op gegoten had. Nauwelijks had hij, herademend, rondgekeken of hij niet ergens land kon ontdekken, toen de mast onder hem zich op merkwaardige wijze begon uit te dijen en zich snel ging voortbewegen en tot zijn niet geringen schrik bemerkte hij, dat hij niet meer schrijlings op een mast, doch op een dolfijn gezeten was; na eenige oogenblikken kalmeerde hij echter, toen hij zag, dat de dolfijn weliswaar snel doch kalm en rustig doorzwoom en nu wist hij, dat hier tooverkrachten in het spel moesten zijn en schreef zijn wonderbaarlijke redding aan het zilveren fluitje en de macht der goede fee toe.

Pijlsnel droeg zijn wonderbaarlijk paard hem door het water en nog voor de avond viel, kreeg hij land in zicht en ontwaarde een breede rivier, welke de dolfijn onmiddellijk opzwoom. De zon was al bijna achter den horizon, toen Saïd in de schemerige verte een groote stad ontwaarde, waarvan de minaretten op die van Bagdad leken. De gedachte aan Bagdad was hem onaangenaam, maar zijn vertrouwen in de goede fee was zoo groot, dat hij geen oogenblik vreesde weer in de handen van Kalum Bek te vallen. Niet ver van de stad en dicht bij de rivier zag hij nu een prachtig landhuis en tot zijn groote verwondering zwom de dolfijn daar op af. Op het dak van het huis stonden verschillende rijk gekleede mannen en aan den oever zag Saïd een groote menigte dienaren en allen keken naar hem en sloegen vol verwondering hun handen samen. Bij een marmeren trap, die van het water naar 't huis voerde, hield de dolfijn stil en nauwelijks had Saïd een voet op de trap gezet of het dier was verdwenen. Tegelijkertijd snelden een paar dienaren de trap af en vroegen hem in naam van hun meester of hij zoo goed wilde zijn droge kleeren aan te trekken en

zich dan bij het gezelschap te voegen. Hij verkleedde zich snel en volgde een der dienaren naar het dak, waar hij drie mannen aantrof. De grootste en rijkst gekleede kwam op hem toe en vroeg: „Wie zijt gij, machtige vreemdeling, dat gij dolfijnen temt en er op rijdt, alsof het een paard is? Zijt gij een tovenaars of een mensch als wij?”

„Heer!” antwoordde Saïd, „mij is het de laatste weken zeer slecht gegaan, doch als gij wilt, zal ik u alles vertellen.”

En nu vertelde hij den drie mannen zijn geschiedenis van het oogenblik af, dat hij het huis van zijn vader verlaten had tot zijn wonderbaarlijke redding. Dikwijls werd hij door uitroepen van verbazing onderbroken; toen hij echter klaar was met zijn verhaal, sprak de man, die hem zoo vriendelijk ontvangen had: „Ik geloof uw woorden, Saïd! Maar gij vertelt, dat gij in een tornooi een ketting gewonnen hebt en dat de kalief u een ring gegeven hebt; kunt gij ons dien toonen?”

„Ik heb ze beide op mijn hart bewaard,” sprak de jongeling, „en alleen ten koste van mijn leven zou ik er afstand van doen, want ik acht het de roemrijkste daad van mijn kort bestaan, dat ik den kalief uit de handen van zijn moordenaars bevrijd heb.” Met deze woorden haalde hij den ketting en den ring te voorschijn en toonde deze aan de aanwezigen.

„Bij den baard van den profeet, dat is mijn ring,” riep de man uit.

„Grootvizier, laten we hem omarmen, want hier staat onze redder.”

Als in een droom liet Saïd deze betuigingen van hartelijkheid en dankbaarheid toe, doch toen knielde hij ootmoedig neder en sprak: „Vergeef mij, beheerscher der getoovigen, dat ik zoo tegen u gesproken heb, want gij zijt niemand anders dan Haroen al Rasjid, de groote kalief van Bagdad.”

„Die ben ik en tevens uw vriend!” antwoordde Haroen, „en van dit oogenblik af zal uw lot een keer nemen. Gij volgt mij naar Bagdad, uw belagers zullen streng gestraft worden en gij zult een van mijn meest geëerde ambtenaren worden, want in dien nacht hebt gij getoond, dat mijn welzijn u niet onverschillig laat en ik zou niet gaarne al mijn dienaren gelijkelijk op de proef stellen.”

En zoo geschiedde het. Saïd en zijn vader, dien men uit Balsora had laten komen, namen hun intrek in het paleis van den kalief en terwijl de onde Benezar met rijk gevolg, dat hem door den kalief gestuurd was, het slot binnentrok, weerklonk het gehuil van Kalum Bek op een der binnenplaatsen, want hij was veroordeeld tot tweehonderd slagen op zijn voetzolen wegens de tweehonderd goudstukken, welke hij door meened verworven had, buiten en boven de verbeurd-verklaring van al zijn goederen. Den chef van politie verging het niet beter: in plaats van Saïd, werd hij naar het onbewoonde eiland verbannen. Saïd echter leefde gelukkig in de stad waarin hij aan zooveel vernedering had blootgestaan, en zijn geluk was zoo volmaakt, dat men in Bagdad tegen elkaar placht te zeggen: „Ik wilde dat ik zoo goed en gelukkig was als Saïd, de zoon van Benezar.”

„Bij het luisteren naar zulke onderhoudende geschiedenissen behoef ik niet bang te zijn om slaap te krijgen,” meende de instrumentmaker, toen de jager zijn vertelling beëindigd had. „Dat heb ik vroeger ook al eens ondervonden. Jaren geleden was ik gezet bij een klokkengieter. Onze meester was een rijk man en lang geen gierigaard. En daarom verwonderden wij ons niet weinig, toen wij een groot werk onderhanden hadden, dat hij plotseling tegen zijn gewoonte zoo krenterig was. Er moest een nieuwe klok voor de kerk gegoten worden en wij, jongmaatjes en gezellen, hadden tot taak, den geheelen nacht bij den haard te zitten en op te passen, dat het vuur bleef branden. Nu veronderstelden wij, dat de meester zijn beste vat wijn te voorschijn zou halen om ons daarop te vergasten. Maar neen. Hij liet elk uur een glas wijn inschenken en begon van zijn eigen leerjaren te vertellen, daarna kwam de beurt aan den oudsten gezet en zoo iedereen naar het

rijtje af en geen van ons kreeg slaap, want elk van ons had wel iets merkwaardigs beleefd. Voor we het wisten was het dag. Toen eerst zagen wij in, hoe slim onze meester geweest was, daar hij ons door al dat gepraat wakker gehouden had. Want toen de klok goed en wel klaar was, liet hij den wijn rijkelijk rondgaan en haalde in, wat hij dien nacht verzuimd had."

"Dat was een verstandige man," meende de student. "Niets helpt zoo goed tegen den slaap als praten. Daarom zou ik vannacht ook niet graag alleen zijn, want tegen elf uur word ik meestal zoo moe, dat ik vanzelf indut."

"De boeren hebben daar ook iets op bedacht," zei de jager. "Als de vrouwen en meisjes tijdens de lange winteravonden bij licht moeten spinnen, dan blijven ze niet geheel alleen thuis, omdat ze dan midden in hun werk zouden inslapen, maar komen samen in een gemeenschappelijk vertrek, waar ze in gezelschap arbeiden en elkaar tevens verhaaltjes vertellen."

"Ja," beaamde de voerman, "en daar doen heel wat griezelige verhalen de ronde, want zij vertellen elkaar bij voorkeur van vurige geesten, die op aarde rondwaren en van kabouters, die 's nachts op zolder rondstommelen of van spoken, die menschen en vee aan het schrikken maken."

"Dat is nu niet bepaald een goede wijze om elkaar bezig te houden," meende de student. "Ik moet toegeven, dat ik niet zoo gesteld ben op spookgeschiedenissen."

"Dat ben ik heelemaal niet met u eens," zei de instrumentmaker. "Ik houd wel van zulke griezelverhalen. Het is net als bij regen, wanneer men vlak onder het dak slaapt. Men hoort het getik van de druppels op de dakpannen en draait zich nog eens behaaglijk om. Zoo ook, als men in gezelschap, terwijl 't licht schijnt, van spoken hoort vertellen, voelt men zich veilig en op zijn gemak."

"Maar later?" vroeg de student. "Wanneer iemand geluisterd heeft, die aan zulke dingen gelooft, is hij natuurlijk bang in donker. Ik erger me aan die spookgeschiedenissen als ik aan mijn jeugd denk. Ik was een flinke, opgewekte jongen en misschien wel wat te woelig naar den smaak van mijn kindermeisje. Toen wist ze geen ander middel om me tot rust te brengen dan me bang te maken. Zij vertelde me allerlei griezelige verhalen van heksen en booze geesten, die in het huis rondspookten, en als een kat op zolder lawaai maakte, fluisterde ze me angstig toe: „Hoor je dat, jongetje? Nu gaat hij weer trap op, trap af, die doode man. Hij draagt zijn hoofd onder zijn arm, maar zijn oogen stralen als lantaarns en hij heeft klauwen in plaats van vingers en krijgt hij je in het donker te pakken, dan draait hij je den nek om."

De mannen lachten hartelijk om dit verhaal, maar de student vervolgde: "Ik was nog te jong om te kunnen inzien, dat alles maar verzonnen was. Ik was niet bang voor een grooten jachthond en kon al mijn makkers aan, maar zoodra het donker werd, deed ik van angst mijn oogen dicht, want ik dacht, dat de doode man nu zou komen. Het duurde nog heel wat jaren voor ik dien belachelijken angst overwonnen had en mijn kindermeisje is daar de schuld van."

"Dat is alles goed en wel," meende de instrumentmaker, "maar wij volwassen menschen behoeven toch

niet aan zulken onzin te gelooven, al is het prettig naar een griezelverhaal te luisteren."

"Ik ken een sage," zei nu de goudsmid, "die juist aantoonst dat men door het geloof aan spoken in het verderf gestort kan worden en daarom vermoed ik, dat niemand er bezwaar tegen kan hebben, als ik die vertel. En aangezien 't juist mijn beurt is..."

"Ja, goed, vertellen," riepen allen en de goudsmid begon:

DE GROT VAN STEENFOLL

Een Schotsche sage

Op een van de rotsige eilanden van Schotland woonden vele jaren geleden twee visschers eendrachtig bij elkaar. Zij waren beiden ongetrouwd, hadden verder ook geen familieleden en zij leefden van hun gemeenschappelijk arbeid. In ouderdom waren zij ongeveer gelijk, maar wat hun persoonlijkheid en hun natuur betrof verschilden ze evenveel van elkaar als een adelaar en een zeehond.

Kaspar Strumpf was een korte, dikke man met een breed vollemaansgezicht en goedmoedig lachende oogen. Precies het tegendeel was zijn makker, lang en mager met een vooruitstekenden haviksneus en scherpe trekken, een der beste visschers en verreweg de dapperste bergbeklimmer en ijverigste landbouwer op de eilanden, terwijl hij als de sluwste handelaar op de markt van Kirkwall bekend stond, maar daar hetgeen hij te koop aanbood goed was, kocht iedereen graag van hem en Wilm Falke (zoo noemden de eilandbewoners hem) en Kaspar Strumpf, met wien de eerste steeds, ondanks zijn hebzucht, trouw zijn winst deelde, konden niet alleen ruim leven, maar hadden zelfs een zekeren graad van welstand bereikt. Doch met welstand alleen was Falke niet tevreden, hij wilde rijk, zeer rijk worden en daar hij weldra inzag, dat dit op de gewone wijze door hard te werken niet snel genoeg ging, bekreep hem de gedachte, dat hij door een buitengewoon toeval het gestelde doel misschien zou kunnen bereiken. Aanvankelijk geloofde hij niet aan zijn eigen fantasie, maar langzamerhand maakte het denkbeeld zich van hem meester, dat een of andere geest hem toch wel een plaats zou kunnen wijzen, waar een schat begraven lag; en hoe meer hij zich in zijn luchtkasteelen verlustigde, hoe meer hij overtuigd raakte, dat hij de aangewezen man was op deze wijze plotseling een vermogen te verwerven. Hij deed nog wel zijn gewone werk, maar was lang niet meer zoo ijverig als vroeger en verloor een groot deel van zijn tijd, dien

... toen het mannetje zijn oogen opsloeg en begon te bewegen op 'n wijze, die zelfs den moedigen visscher schrik aanjoeg.

zorgvuldig, zelfs voor zijn besten vriend, verbergend, opdat niet anderen op het spoor van den schat zouden komen, verzuimde hij van nu af al zijn ander werk en bracht dag en nacht op dit deel van de kust door, waar hij niet zijn net om te visschen, maar een zelfgemaakte dreg om goud te zoeken uitwierp.

Eens op een dag was hij zoo bezig zijn tot nu toe vruchteloze pogingen voort te zetten, toen hij in de verte iets op zich toe zag komen. Weldra zag hij, dat het een boot was en dat daarin een menschelijke gestalte gezeten was. Wat echter zijn grootste verbazing wekte, was het feit, dat het vaartuig zich zonder riemen of zeil voortbewoog en wel met den boeg op het land gericht, zonder dat de onbeweeglijke gestalte zich om het roer scheen te bekommeren. De boot kwam hoe langer hoe dichterbij en hield eindelijk stil bij de schuit van Wilm. Het bleek, dat de inzittende een klein, verschrompeld, oud mannetje was, in geel linnen gekleed en met een roode slaapmuts op zijn hoofd. Hij had zijn oogen gesloten en zag er uit als een uitgedroogd lijk. Nadat Wilm de gedaante vergeefs had toegeschreeuwd en hem zelfs een por in zijn zijde gegeven had, wilde hij juist een touw aan de boot bevestigen om die achter zich aan te slepen, toen het mannetje zijn oogen opsloeg en begon te bewegen op een wijze, die zelfs den moedigen visscher schrik aanjoeg.

"Waar ben ik?" vroeg het mannetje na een diepen zucht in het Hollandsch. Falke, die van de Hollandsche haringvisschers iets van hun taal geleerd had, noemde hem den naam van het eiland en vroeg, wie hij was en hoe hij hier kwam.

"Ik kom om naar de Carmilhan te kijken."

"De Carmilhan? Wat is dat?" vroeg Falke nieuwsgierig.

"De Carmilhan bestaat nu niet meer, maar eens was het een prachtig schip, met meer goud beladen dan welk vaartuig ook ter wereld."

"Waar is het gezonken en wanneer?"

"Honderd jaar geleden; waar weet ik niet precies; ik kom de plaats zoeken om het verborgen goud te vinden; wilt gij me helpen, dan kunnen we samen deelen."

"Heel graag," zei Falke buiten zichzelf van vreugde, "zeg me maar wat ik moet doen."

"Het vinden van den schat eischt moed. Juist voor middernacht hebt gij u met een koe naar het eenzaamste deel van het eiland bij de grot van Steenfoll te begeven. Daar moet gij de koe slachten en u door iemand in de versche huid laten wikkelen. Uw makker moet u dan neerleggen en u alleen laten en eer het één uur slaat, zult gij weten waar de schatten van de Carmilhan liggen."

Nauwelijks had het mannetje deze woorden uitgesproken of zijn boot schoot zeewaarts en zonder zeil of riemen voer het schuitje pijlsnel door de golven, den horizon tegemoet, zoodat het weldra slechts

Wilm stond stom van verbazing er naar te kijken.

een stipje was te midden van de eindeloze water-vlakte.

Wilm Falke keerde peinzend huiswaarts en maakte Kaspar deelgenoot van zijn ervaringen. Hij was vastbesloten de laatste koe, die zij bezaten, want zoo arm waren ze nu al geworden, op te offeren, en hoe zijn vriend ook bad en smeekte, enkele dagen later moest hij toegeven en volgde met de koe aan een touw den door goud dorst bezeten man naar het eenzaamste deel van het eiland.

Hier doodden de beide mannen, zij het ook na een laatste poging van Kaspar om Wilm van zijn voornemen af te brengen, de koe en onmiddellijk daarop weerklonk een geweldige donderslag. Met koortsachtige haast begonnen de twee vrienden de huid van het beest af te trekken en intusschen ontlastte zich boven hun hoofden een onweer, zooals zij nog nooit meegemaakt hadden. Toen de huid eindelijk op den grond lag uitgespreid, waren hun kleeren geheel doorweekt. Ondanks den opgestoken storm slaagde Kaspar er met veel moeite in Falke in de

zoo ellendig, dat hij zich nauwelijks kon verroeren. Hij kon duidelijk het ruischen van de branding hooren, maar daar bovenuit meende hij de plechtige muziek te vernemen als van kerkgezag. De melodie was aanvankelijk zeer zwak, zoodat hij het zich meende te verbeelden, doch allengs werd het geluid duidelijker en ten slotte kon hij een psalm onderscheiden, dien hij den vorigen zomer aan boord van een Hollandsche haringschuit had gehoord.

Eindelijk vernam hij stemmen en verstond zelfs de woorden van het lied. De stemmen klonken nu in het dal en toen hij met moeite naar een steen was gekropen, waar hij zijn hoofd op kon leggen, ontwaarde hij een stoet van menschelijke gestalten, die recht op hem aankwam. Zorg en angst teekende het gelaat van elk der aanwezigen, wier kleeren doornat schenen te zijn. Nu waren ze dicht bij hem en het gezang hield op. Aan het hoofd van den stoet liepen verschillende muzikanten, daarna kwam een aantal zeelieden en daarachter een groote, breede man in ouderwetsche, rijk met goud bestikte kleeren, met een zwaard aan zijn zijde en een dikke wandelstok met gouden knop in zijn hand. Links van hem liep een negerjongen, die zijn meester zoo nu en dan een lange pijp aanreikte, waar de ander dan enkele lange trekken aan deed en plechtstatig verder schreed. Hij bleef vlak voor Wilm staan en aan zijn beide zijden schaarde zich een aantal minder rijk getooide mannen, die pijpen in hun handen hielden. Daarachter kwamen nog andere menschen, zelfs vrouwen, waarvan enkele kinderen op den arm droegen, allen vreemd en kostbaar gekleed. Een troep Hollandsche matrozen sloot den stoet.

De visscher keek vol afgrijzen naar dit wonderlijke gezelschap, maar zijn nieuwsgierigheid behield de overhand en hij verloor den moed dus niet. Langen tijd bleven de gestalten hem aanstaren en boven hun hoofden steeg de rook der pijpen op als een wolk, waardoor Wilm nauwelijks de sterren kon onderscheiden. Nauwer en nauwer werd de kring, dikker de rookwolk. Falke was een moedig man, die zich voorbereid had op iets ongewoons, maar toen deze vreemde stoet steeds verder op hem toedrong, alsof men hem onder het gewicht der lichamen wilde doen stikken, trad het angstzweet op zijn slapen. En zijn vrees werd nog grooter, toen hij plotseling naast zijn hoofd het kleine, uitgedroogde mannetje zag zitten, dat hij op zee ontmoet had en dat nu ook al een pijp in zijn mond had, waar hij hem rookwolken mee in

het gezicht blies. Ten einde raad sprak hij den voornamesten man van het gezelschap aan: „In naam van alles wat u dierbaar is, wie zijt gij?”

De groote man deed statig drie trekken aan zijn pijp, gaf deze terug aan den negerjongen en antwoordde met een grafstem: „Ik ben Alfred Frans van der Swelder, gezagvoerder van de Carmilhan van Amsterdam, die op de thuisreis van Batavia met man en muis op deze kust verging; dit zijn mijn officieren, dit mijn passagiers en daarginds staan mijn brave matrozen, die allen met mij verdronken zijn. Waarom hebt gij ons uit onze diepe woningen op den boden van den oceaan opgeroepen?”

„Ik wilde weten, waar de schatten van de Carmilhan liggen.”

„In de grot van Steenfol.”

„Hoe kan ik ze halen?”

„Een gans duikt in den afgrond naar de haring; zijn de schatten van de Carmilhan niet evenveel waard?”

„Hoeveel zal ik er van krijgen?”

„Meer dan gij verteren kunt.” Het gele mannetje begon bij die woorden te lachen en het geheele gezelschap stemde daar mee in. „Was dat alles?” vroeg de kapitein aan Wilm.

„Dat was alles. Vaarwel.”

„Vaarwel en tot ziens,” antwoordde de Hollander en wendde zich om. De muzikanten stelden zich weer op aan het hoofd van den stoet en deze verwijderde zich op dezelfde wijze als hij gekomen was en met hetzelfde plechtige gezang, dat zachter en

zachter werd en ten slotte geheel wegstierf. Nu wendde Wilm al zijn krachten aan om zich van de huid, waar hij nog steeds in gewikkeld lag, te bevrijden, het gelukte hem eindelijk één arm los te maken, waarmee hij de touwen losknoopte en het duurde daarna niet lang meer, of hij stond ongedeerd weer op zijn beide beenen. Zonder zich te bedenken, snelde hij naar zijn hut en vond daar den armen Kaspar Strumpf onbeweeglijk op den grond liggen. Met moeite bracht hij hem bij en de goede man weende van vreugde, toen hij zijn verloren gewaanden vriend voor zich zag staan. Maar zijn blijdschap verkeerde in verdriet, toen hij vernam, dat Wilm vast van plan was in de grot van Steenfol af te dalen om de schatten van de Carmilhan te vinden.

„Ik waag liever mijn leven, dan dat ik dit armoedige bestaan nog langer voortzet. Ga met me mee of ik ga alleen.” Met deze woorden pakte Wilm een fakkel, een tondeldoos en een touw en snelde weg. Kaspar liep hem na en zag hem reeds op een vooruitspringend rotsblok staan, toen hij hem had ingehaald, op het punt zich aan een touw in den afgrond, waar het water brullend in- en uitstroomde, te laten zakken.

Toen hij inzag, dat niets zijn vriend van zijn onzalig voornemen af kon brengen, wilde hij met hem meegaan, maar Falke beval hem te blijven en het touw vast te houden. Met ongeloofelijke krachtsinspanning, waartoe alleen de hebzucht hem den noodigen moed kon verleenen, daalde Falke in de grot omlaag en kwam ten slotte op een vooruitstekende punt terecht, vanwaar hij de zwarte, met wit schuim bedekte golven kon onderscheiden. Hij keek begeerig omlaag en zag een voorwerp in het water liggen, dat op een kistje leek. Hij legde zijn fakkel neer, bukte zich en hield een ijzeren kistje in zijn hand, vol met goudstukken. Hij riep zijn makker toe wat hij gevonden had, maar hij wilde niet naar diens bede luisteren, daar voorloopig genoeg mee te nemen en weer naar boven te komen. Dit was immers slechts de eerste vrucht van zijn moeitevolle pogingen. Hij bukte nogmaals en nu dieper — daar weerklonk een luid gelach uit de grot en Wilm Falke verdween om nooit meer terug te komen. Kaspar ging alleen naar huis, maar hij was een ander mensch geworden. De hevige aandoeningen, waaraan hij in de laatste uren ten prooi was geweest, verwarden zijn geest. Hij bekommerde zich om huis noch haard en zwierf dagen en nachten lang in de buurt van de grot rond. Een visscher vertelde later, dat hij Wilm Falke in een stormachtigen nacht herkend had onder de bemanning van de Carmilhan en in dien zelfden nacht verdween Kaspar Strumpf.

Men zocht hem overal, maar niemand heeft ooit een spoor van hem kunnen vinden. Doch het verhaal gaat, dat hij dikwijls naast Falke onder de bemanning van het spookschip gezien is, dat sedertdien regelmatig voor de grot van Steenfol verscheen.

W O R D T V E R V O L G D

„Ik ben Alfred Frans van der Swelder, gezagvoerder van de Carmilhan van Amsterdam...”

huid te wikkelen, zooals het oude mannetje bevolen had en eerst toen dat geschied was, verbrak de arme man het stilzwijgen, dat hij al dien tijd bewaard had, en terwijl hij vol medelijden op zijn verdwaasden vriend neerkeek, vroeg hij met bevende stem:

„Kan ik nog wat voor je doen, Wilm?”

„Niets meer,” antwoordde de ander, „vaarwel!”

„Vaarwel,” antwoordde Kaspar, „God zij je genadig en vergeve je, zooals ik het doe.”

Dit waren de laatste woorden, welke Wilm van hem hoorde, want op hetzelfde oogenblik was hij in het duister verdwenen. Intusschen bleef Wilm ten prooi aan de grootste spanning op den havel liggen. Hij had nu spijt van zijn vermetelheid en dacht dat zijn laatste uur geslagen was. Want het onweer werd hoe langer hoe erger en rondom hem schoten felle bliksemstralen in den grond. Bij het licht van een dier stralen echter meende hij het silhouet van een vreemd, ontredderend schip te zien, dat vlak voor de klip naast de grot van Steenfol op een hooge golf scheen te hangen en onmiddellijk daarop in een afgrond schoot.

Falke staarde nog naar deze verschijning, want door het weerlicht kon hij de geheele omgeving duidelijk zien, toen hij door een hoos werd opgenomen en met zoo'n geweld tegen een rots werd geslagen, dat hij het bewustzijn verloor. Toen hij bijkwam, was het weer opgeklaard, doch het bleef lichten. Hij lag nu aan den voet van het gebergte, bij den ingang van een dal ter zijde van de grot van Steenfol en hij voelde zich

... bukte zich en hield een ijzeren kistje in de hand, vol met goudstukken.

Altijd

Frisch en Natuurlijk!

Altijd frisch en natuurlijk – zóó is de Hollandsche vrouw; reinheid en zuiverheid, dáár houdt zij van. Daarom houdt zij ook van Lohse Uralt Lavendel, want de zuivere pittige geur van de lavendel der Alpenweiden – niet vermengd met kunstmatige reukstoffen – past volkomen bij haar aard. Zij prefereert dan ook Lohse Uralt Lavendel om de karakteristieke bekoring en de natuurlijke frischheid van deze veredelde eau de cologne.

Doordat Ferdinand (Paul Hörbiger) na zijn ontslag in een aangrenzend pand een modern café is begonnen, is het café van zijn voormalige meesteres dermate verlopen, dat de kellner Josef (Hans Moser) verplicht is de weinige stamgasten geheel alleen bezig te houden. En zoo moet hij tegelijkertijd schaken, biljartspelen en kaarten.

Ferdinand (Paul Hörbiger) heeft een nieuw café opgericht en onderhoudt zijn gasten met een liedje, dat zeer in den smaak valt. Al zijn vaste klanten zijn hem gevolgd en de vrouw, die vast besloten was nooit een kellner tot echtgenoot te nemen, kan nu, zonder aan haar belofte te kort te doen, met den man dien zij liefhad trouwen.

En dit is Marte Harell als Christine Lechner, eigenaresse van het café „Fenstergucker“.

WIENER G'SCHICHTEN

haar meest vertrouwde kellner en tot de tweede een berooid adellijk heerschap. Conflicten blijven natuurlijk niet uit, doch die worden nergens zoo op de spits gedreven, dat zij aan het prettige verloop van het verhaal eenige schade doen of het ongunstig beïnvloeden. Wij hebben ons er dan ook bepaald mee geamuseerd en met interesse het verloop tot den laatsten meter gevolgd.

De vlotte regie is van Geza von Bolvary, terwijl het geheel in de studio's van de Wien-Terra-film werd opgenomen.

(Foto Terra-Ufa-film)

Een Terra-Ufa-film met Paul Hörbiger, Hans Moser en een lieftallige nieuweling, Marte Harell, die met charmant spel in een hoofdrol debuteert.

Het verhaal van deze film is echt Weensch. Het is zoo van het beproefde operette-achtige genre, zonder eenige pretentie, doch boordevol geladen met gemoedelijkheid en vroolijke verrassingen. Stel u voor, de altijd gegiteerde en zenuwachtig-onbeholpen Hans Moser en de steeds vriendelijke en goedhartige Paul Hörbiger, als kellners in een der groote Weensche stamcafé's, waar een lieve, aantrekkelijke jonge weduwe (Marte Harell) den scepter zwaait. Tusschen eigenaresse en personeel bestaat een alleraangenaamste verstandhouding, een verstandhouding zooals alleen maar in een operette of in het aloude Weenen mogelijk is. De jonge weduwe heeft veel aanbidders, goede en slechte, en vanzelfsprekend behoort tot de eerste categorie

KÄTHE VON NAGY

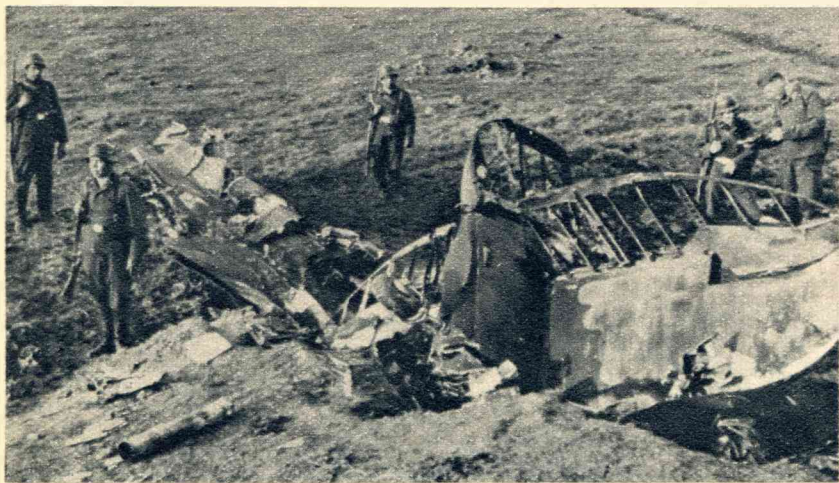
speelt met een reeks oude bekenden, w.o. Albert Matterstock, Paul Kemp, Georg Alexander, Lucy English en Grete Weiser, in de vroolijke verwickelingsfilm: „Was ik maar nooit getrouwd!“ welke film zoojuist is uitgekomen. Käthe von Nagy speelt daarin voor een jong getrouwd vrouwtje, dat de onverschilligheid van haar echtgenoot wil genezen, door hem jaloersch te maken. En natuurlijk is Paul Kemp dan de vriend, die de klappen krijgt, omdat hij ter wille van zijn eigen liefdesgeluk als proefkonijn moet fungeeren. Een gezellige, onderhoudende film.

(Foto Nova-film)

De leden van de Fin-
sche ambulance zijn
weer in ons land terug-
gekeerd. De zusters
ontvingen aan het sta-
tion S.S. te Den Haag
vele bloemen. Tweede
dokter van rechts is de
leider der ambulance,
dr. Meihuizen.
(Foto Schimmelpennin-
gh)

Binnenlandsch Nieuws

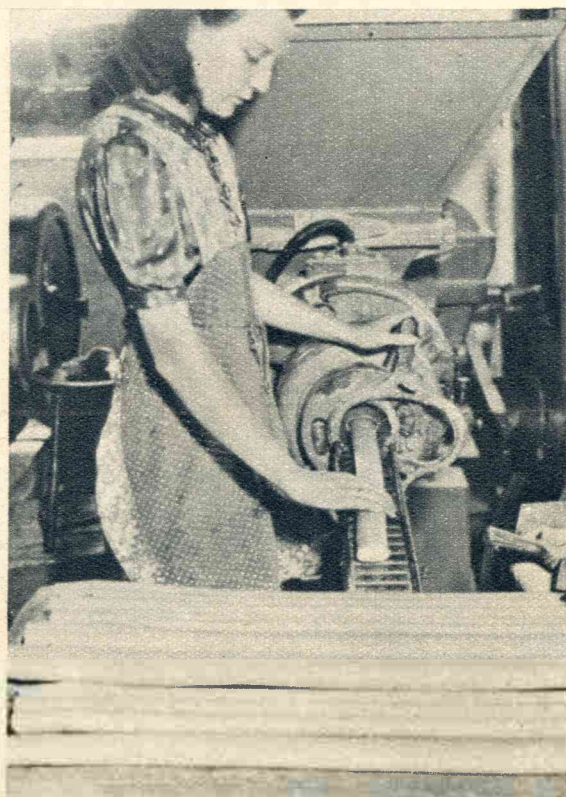
Drie Engelse bombardementsvliegtuigen, van het type Bristol Blenheim, die over Nederland trachtten te vliegen, werden alle drie door Duitsch luchtafweer-
geschut naar be-
neden gehaald. De
overblijfselen van
één der vliegtuigen.
(Foto Stapf)

Een dame in Haar-
lem schilderde haar
tuinhekje, dat ver
in de straat uit-
steekt, wil, zoodat
men geen kans meer
loopt er tijdens de
verduistering tegen
aan te loopen en
zich te bezeeren.
(Foto Polygoon)

Engelsche vliegtuigen hebben hier te lande een zestal brisantbommen uitgeworpen. Hierdoor werden twee personen gedood, twee zwaar en twee licht gewond. Tevens werden een school voor het christelijk volksonderwijs en eenige huizen grootendeels verwoest. Het voor 'n groot gedeelte verwoeste schoolge-
bouw.
(Foto Polygoon)

In een opslagplaats van oud
rubber, gelegen achter de
bandenfabriek van de firma
Vredestein te Loosduinen,
brak brand uit. Deze brand
veroorzaakte veel rook, welke
in dikke wolken over de
residentie dreef. Tijdens het
blussingswerk.
(Foto Polygoon)

De Nederlandsche zeepfabrieken werken thans met
volle kracht aan de fabricatie van de eenheidszeep,
die binnenkort zal komen. Staven zeep worden geperst
en op het juiste gewicht gebracht.
(Foto Polygoon)

OMRIJDEN!

door Mark Hellinger

Men beweert — u zult 't ook wel eens gehoord hebben — dat er in geen straat ter wereld een drukker verkeer is dan in de Vijfde Avenue te New York. 't Heeft in ieder geval geen zin, er over te twisten. Verondersteld dus, dat iemand tegen u zei: „Ik wil met je wedden om duizend dollar, dat ik op een willekeurig punt van de Vijfde Avenue 't verkeer een heelen dag stop kan zetten” — wat doet u dan? Eén van tweeën: u loopt hard weg, vóór hij handtastelijk wordt, óf u zegt: „Dat doen we broer!” vóór die mooie kans, om geld te verdienen, u ontglipt.

Geld verdienen...? Jawel — mooie kans voor dien ander; want 't kunstje is eens gelukt, dus 't kan wéér lukken. De meneer, die me deze geschiedenis heeft verteld, wou me ergens heen brengen, waar de feiten officieel staan geboekstaafd. Ik heb voor de eer bedankt, op dezen grond: ik kan er onmogelijk aan beginnen, al mijn verhalen van getuigenverklaringen te voorzien.

Dus hier hebt u 't verhaal — zonder verwijzingen naar documenten.

Twee jongheeren van aanzienlijken maatschappelijken stand zaten in een slijk café, met twee jongedames van even eleganten rang. Zij spraken gevierend over vele dingen, en — hoe zooiets komt, weet niemand — zij raakten aan 't praten over het verkeer op de Vijfde Avenue.

„Ik wou, dat ik groote daden kon doen,” zei de eene dame. „Iets echt gróóts bedoel ik. Ik wou, dat ik de macht had, om andere mensen in draf te zetten, of ze stil te houden, als 't gedraaf me verveelde. Kunnen jullie me volgen, lui, of strooi ik de paarden van mijn vernuft voor doovemansdeur?”

Haar bewonderaar — oud vieren-twintig, en o zoo beu van alles — maakte een einde aan zijn achtste glaasje peper-munt en keek traag op.

„Ik snap je, schat. Ik kan je altijd volgen — al jaren lang. Je hebt 't over een innerlijken drang — als 't ten minste geen fout in je spijsvertering is.

We hadden 't over het verkeer op de Vijfde Avenue, hoe gek 't ook lijke. En toen slaakte je den kreet, dat je graag eens andere mensen zou laten stoppen en starten. Met andere woorden, je wou dat je groot genoeg was, om 't verkeer op de Vijfde Avenue te beheerschen. Raak of mis?”

„Raak,” zei het meisje. „Je slaat den kop op den spijker. Maar jij maakt gekheid, en ik meen 't. Ik wou, dat ik zooiets doen kon — of dat ik met een man kon trouwen, die er kans toe zag.”

De tweede jongeman — oud vijfen-twintig, en nog beu van alles — haalde zijn voeten terug van een tafeltje.

„Ik kan 't verkeer op de Vijfde Avenue stopzetten,” zei hij temerig. „Kleinigheid voor een man met mijn talenten. Als je me den schrik niet op 't lijf had gejaagd met die opmerking over trouwen, engel, was ik misschien zelfs in de verleiding gekomen, om 't eens te doen.”

Het tweede meisje verbrak haar stilzwijgen met een verveeld lachje.

„Hak niet zoo op, George. Ik wil jou 't verkeer wel eens stop zien zetten. Je kunt nog niet eens je boord vastkrijgen zonder bediende. Als je niet kunt praten zonder opsnijden, waarom houdt je je mond dan niet?”

De man, die George was genoemd, krabbelde noch achter zijn ooren noch terug.

„Ik zeg,” herhaalde hij kalm, „dat ik 't verkeer op de Vijfde Avenue stop kan

zetten, en dat kan ik. En ik bedoel niet voor drie seconden — voor een heelen dag. Willen jullie, schoone maagden, met Jack en mij wedden om duizend dollar, dat we 't doen?”

Om kort te gaan, uit het gewauwel ontstond die weddenschap, en een der aanwezigen had de tegenwoordigheid van geest, die met een rondje te bezege-len. Er werd gewed om één mille, één tegen één, dat George — die er over begonnen was — en zijn vriend Jack den volgenden dag iets zouden doen, waardoor er een einde kwam aan 't verkeer langs eenig gedeelte der Vijfde Avenue, van 's morgens negen tot 's avonds zes.

Nadat de jongelieden beloofd hadden, dat zij de dames zouden opbellen, zoodra 't verkeer tot stilstand was gebracht, vertrokken de beide heeren.

„Hoe wou je dat aanpakken, George?” vroeg de vriend.

„Weet ik 't?” antwoordde George luchtig. „Tijd zat. Wou je soms, dat ik alles op één middag uitdacht?”

In een villa op Long Island zaten George en Jack dien heelen avond te praten. Om vijf uur 's morgens was hun plan gereed. De villa was van den vader van George, en George was er vrij aardig de baas. Hij klopte zes tuinlui en drie butlers hun bed uit en gaf ieder hunner een zeer uitvoerige instructie.

„We gaan een zeer speciale opdracht in New York vervullen,” zei hij. „Trekken jullie je oudste bullen aan, en een werkkie. Niet scheren vandaag, en geen van allen das of boord omdoen. Begrepen?”

Kort na zevenen dien ochtend verscheen er op de Vijfde Avenue, nabij de Twintigste Straat, een ploeg werklieden. Zij droegen houweelen, schoppen, koffiekannetjes en wat verder tot de uitrusting des arbeiders behoort. De opzichters waren natuurlijk George en Jack, en de andere negen waren de tuinlui en butlers.

Onder de bekwame leiding der opzichters begonnen de arbeiders rustig de straat af te sluiten. Zij plaatsten de noodige palen met planken, en hingen er borden op, met het slordig geschilderde woord: „Omrijden”. Toen wandelden zij een aantal huizen ver en begonnen vastberaden een gat in de Vijfde Avenue te delven.

Als u er bij was geweest, zegt men, zoudt u gezworen hebben, dat 't allemaal zuivero koffie was. De verkeersagenten knikten tegen de werklieden en vonden alles best. Zij stuurden de auto's den heelen dag oost- en westwaarts, terwijl de arbeiders keurig de Vijfde Avenue verder opereerden.

's Middags kwamen de meisjes aangewandeld. George ging naar hen toe en schopte een steentje des aanstoots voor ze weg.

„Zie je hier iets van verkeer?” vroeg hij zacht.

„Nee,” spraken de meisjes.

„Dus wie wint?”

„Jij.”

„Verdijn dan maar gauw,” besloot hij. „We bellen jullie nog wel op.”

Nadat George en Jack een kloof door de Vijfde Avenue hadden getrokken, van 't eene trottoir tot 't andere, zetten zij de kroon op hun werk, door aan ieder einde van de geul een roode lantaarn te plaatsen.

Twee volle dagen, achtenveertig uren lang, week het drukste rijverkeer ter wereld trouw van de Vijfde Avenue af, vóór iemand lont rook.

De tand zelf is gezond, maar hij werd het slachtoffer van het tandsteen.

Tusschen de tanden, op onbereikbare plaatsen en speciaal aan de achterzijde van de tanden zet zich het tandsteen af. Eerst is het een weeke substantie, die echter langzamerhand harder wordt en het tandvleesch tot ontsteking brengt. De gevreesde „zakken” ontstaan en het tandsteen gaat voort zich op den tandhals vast te zetten.

De steeds verdergaande ontsteking van het tandvleesch leidt tot het gaan loszitten en ten slotte tot het uitvallen van de tanden, tenzij hiijtds voor de verwijdering van dien gevaarlijken vijand van het gebit wordt gezorgd.

Verzorg Uw tanden met Solvolith, de eenige tandpasta, die het natuurlijke Karlsbader bron-zout bevat, het bekende afweermiddel tegen tandsteen.

Solvolith, extra zacht en een ware weldaad voor gevoelig tandvleesch, is het ideale middel voor de dagelijksche mondverzorging en wordt door rookers gebruikt ter verwijdering en voorkoming van nicotine-aanslag.

Solvolith

N. V. SOLVOLITH COMPANY AMSTERDAM

BONBONS

koopt U het beste uit
Droste's Assortiments-
doozen. 5 Prijsklassen:
30, 35, 40, 45 en
50 ct. per ons.

Altijd welkom!

Droste

30 ct
PER ONS

35 ct
PER ONS

40 ct
PER ONS

45 ct
PER ONS

50 ct
PER ONS

Overzichtsfoto van een der afdeelingen der Utrechtsche jaarbeurs.
(Foto Stapf)

Het handelsverkeer herstelt zich

Tegelijk werden te Utrecht, Leipzig en Königsberg de groote najaarsbeurzen gehouden, waarvoor, ondanks de moeilijke tijden, groote belangstelling bestond.

De Perzische afdeeling op de Rijksmesse te Leipzig — Herfst 1940.
(Foto Starn)

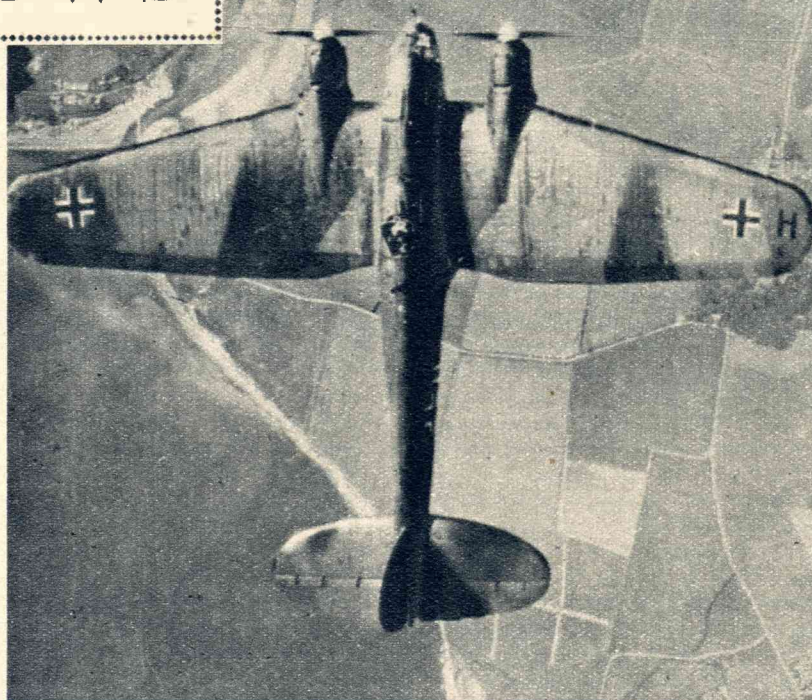

Op de Utrechtsche jaarbeurs. Aan belangstelling voor de fraaie landbouwwerktuigen ontbreekt het niet.
(Foto Holland)

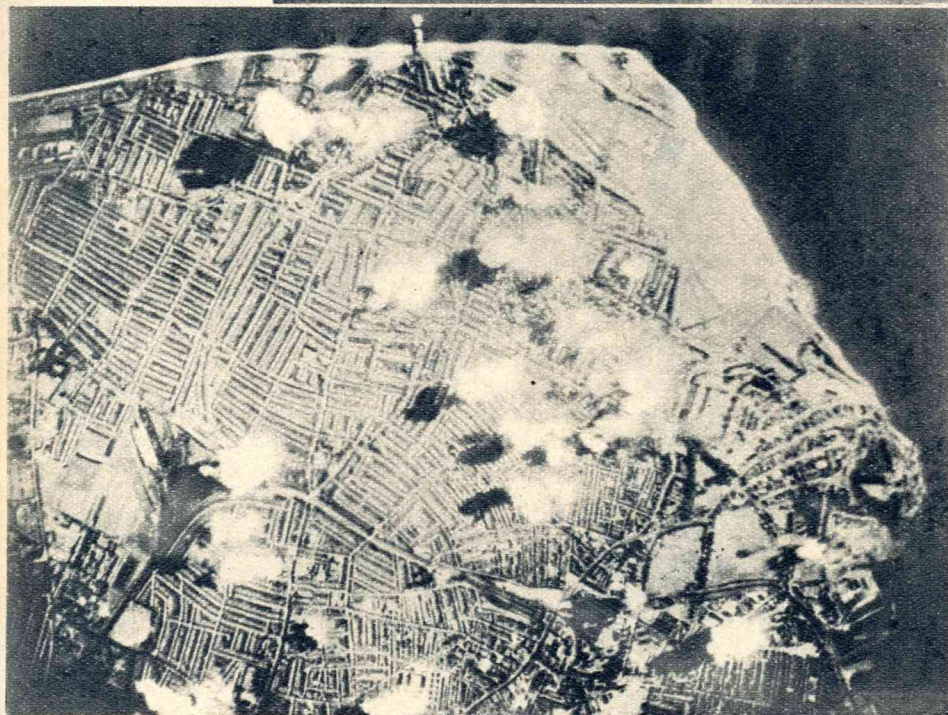
Groote drukte op de afdeeling landbouwwerktuigen van de Deutsche Ostmesse te Königsberg.
(Foto Stapf)

LAATSTE NIEUWS

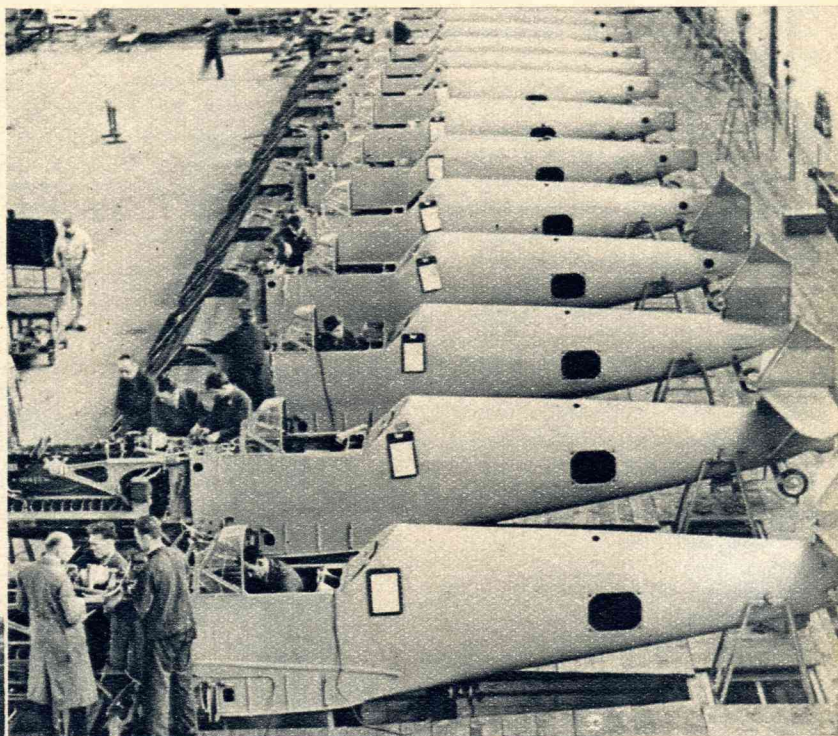
(Foto Ass. P.)

Een Heinkel-bombardementsstoestel Type 111 boven de Engelse kust vliegend.

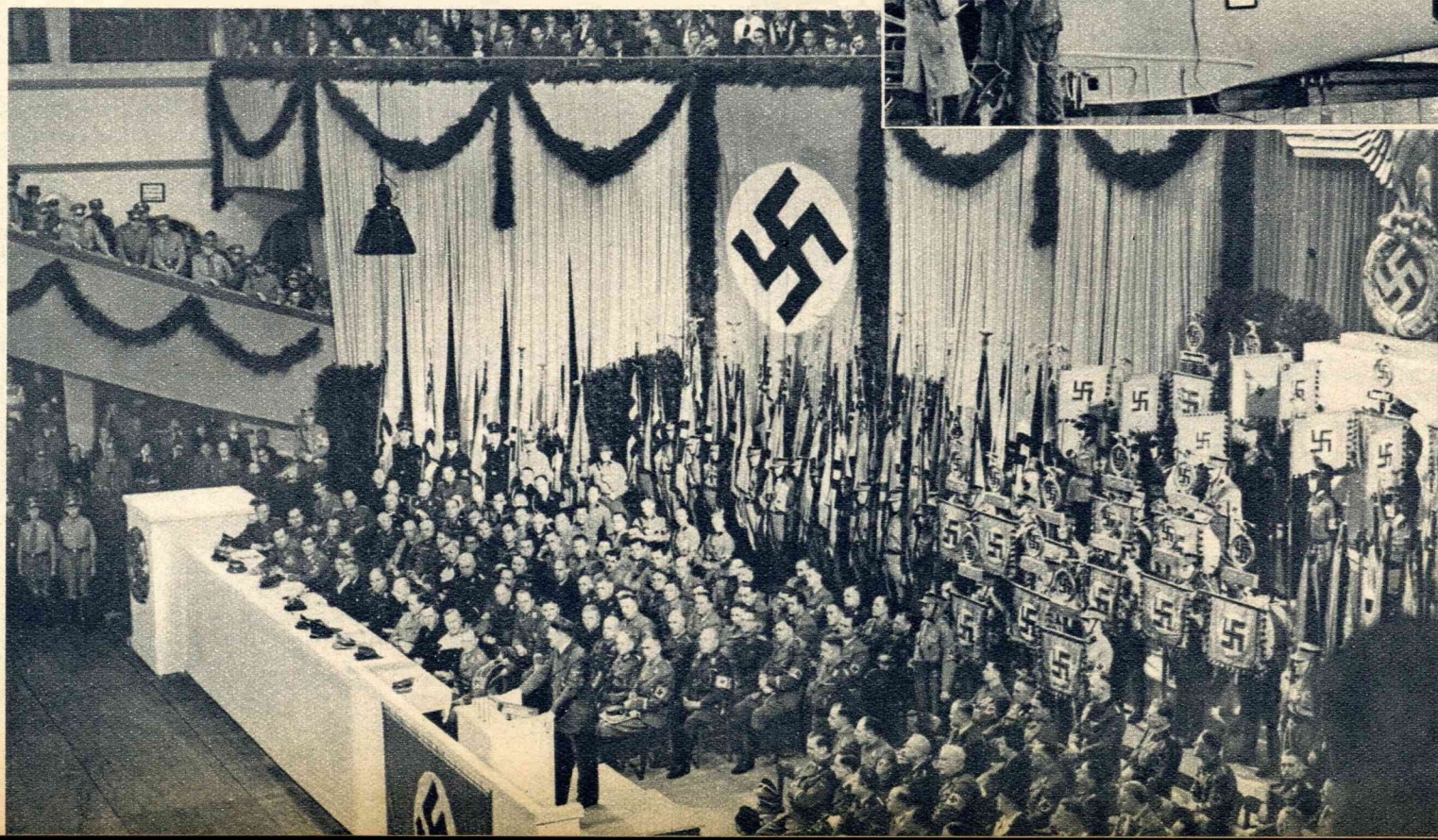
(Foto Atlantic)

Bomtreffers op de havenwerken van Portsmouth.

(Foto Ass. P.)

De Duitse industrie werkt met volle kracht aan de versterking der luchtmacht. Een serie Me 109 toestellen in aanbouw.

In het Sportpalast te Berlijn opende de Führer met een belangrijke rede het nieuwe Kriegswinterhulswerk van het Duitse volk.

(Foto Hoffmann)

OVERSTAPPIE IN FRIESLAND

Hoe bestaat 't," zegt Overstappie verontwaardigd. „Nee, Jilles, slei d'r maar mee uit, die bokkenezentool fan jou leer ik nooit."

„Jou moete goed luustere," tracht Jilles hem te overreden. „Voorruit, een, twee, drie... Frysk bloed, tsjuch op! Wol nou 'ris brûze en siede..." en voor den zooveelsten keer zet de brave Jilles het Friesche volkslied in, z'n harmonica davert door het huis. Doch welke hartbrekende pogingen Overstappie ook aanwendt, het succes is slechts matig. Kennelijk is de radde Amsterdamsche tong niet zoo snel te winnen aan de inheemsche klanken van „it heitelân". Neen, Jilles geeft het maar op. Dat Overstappie 't niet leert, is minder, maar dat ook Mientje zich zoo'n slechte leerlinge betoont... Zal het dan zoover met Jilles komen, dat hij in z'n eigen huis Hollandsch moet praten? Dat is in heel Tietjerksteradeel nog nôôit vertoond.

De taalmoeilijkheden echter daargelaten, het bevalt Overstappie best in Friesland en ook z'n reisgenooten Papkind en Wimpie voelen zich wonderwel op hun gemak in het kleine dorpje.

„Die Frieze falle me hard mee," moet Wimpie verklaren.

„'t Benne reuze-goosers," oordeelt ook Overstappie. „En ik had nog wel gedacht dat d'r hier menscheeters woonde."

Dat Wimpie zich zoo goedgunstig uitlaat, heeft z'n goede gronden: doet hij in heel Tietjerksteradeel geen geweldige zaken met z'n vermaarde Gauwgladscheermesjes? Overstappie daarentegen heeft hier geen zakelijke belangen, zijn uitspraak is dan ook volkomen oprecht.

Tja, dat is een eigenaardige historie met die Friezen. In een grijs verleden zijn er dikwijls heele expedities Hollanders, met een graaf voorop, naar het Friesche waterland getogen, maar meestal kwamen de heeren niet ver. En de ontvangst, hun door de vrijheidslievende Friezen bereid, was veelal van dien aard, dat er heel wat grafelijke soldeniers van zoo'n tocht nooit terugkeerden. Sindsdien, zegt men, wordt in Holland beweerd, dat de Friezen stugge menschen zijn...

Hoe dit zij, Friesland is een mooi land en er valt veel meer te zien dan de Amsterdammers hebben gedacht. Jilles ontloopt zich als een geweldig gastheer, hij heeft voor het Hollandsche gezelschap zelfs 'n heele rondreis in elkaar gezet. Na twee nachten in de bedstee is Papkind volkomen over z'n reumatiek heen en moet hij weer op de fiets klimmen. Jilles en Mientje gaan op de tandem mee en zoo trekt het gezelschap naar Leeuwarden, waar ze in het museum aan de Tweebaksmarkt het zwaard van Grooten Pier, het oude porselein en de geweldige boten van lang gestorven Friezen bewonderen.

„Die opa's fan Jilles

Zooals onze lezers weten, vertoelt Overstappie drie dagen in Friesland, waar hij met Papkind en Wimpie een bezoek brengt aan Jilles en Mientje, de jonggehuwden. Er wordt 'n tocht gemaakt naar Sneek en daar beleeft Wimpie een hachelijk avontuur.

waore pootige knaopies," meent Overstappie.

In Franeker zien ze het kunstige planetarium van Eise Eisinga, den kundigen klokkenmaker, die met eindeloos geduld z'n fijne radertjes in elkaar zette. Ze komen in Winsum, in Wierd, in Lutkewierum en meer van die dorpjes met wonderlijke namen en ten slotte voert de tocht naar Sneek, de stad van de drabbelkoek en de fraaie Waterpoort.

Sierlijk welft het oude gebouw zich over het water. Papkind raakt in vervoering, hier moet hij een foto maken! En al gauw dromt de jeugd om hem heen, allemaal willen ze „oppe foto".

Tijdens dien rondrit door Friesland blijkt het, dat Jilles geweldig veel familie heeft en als het Hollandsche gezelschap 't eigenlijk goed begrijpt pakt de jonggehuwde echtgenoot deze gelegenheid aan om z'n vrouwtje aan z'n

Vol trots toont Friesche Jilles z'n Hollandschen gasten de fraaie Waterpoort te Sneek.

verwantschap te vertoonen. Ontelbare „kopkes thee met 'n klontsje" moeten onderweg worden verorberd en in Sneek heeft Jilles ook nog twee verre neven en 'n oudoom wonen. Ondanks alle protesten moet ook dit rijtje nog worden afgewerkt.

„Ik heb anders al ooms genoeg gezien vandaag," meent Mientje.

„Jou moete goed begriep, we zijn nou tóch in de buurt," zegt Jilles slim.

De verre neven intusschen zijn niet thuis, die moeten dan maar wachten tot er weer eens ijs is...

„Wat dan?" vraagt Mientje vol bange voor gevoelens.

„Dan gaan we oppe skaats," zegt Jilles glunder.

„Hm," zegt Mientje slechts. Ze herinnert zich den kouden mobilisatiewinter nog maar al te best. Toen heeft Jilles wanhopige pogingen aangewend z'n aanstaande bruid de kunst van het schaatsenrijden bij te brengen. Doch veel succes had dit streven niet. Neen, als het aan Mientje ligt, komt er nooit meer vorst, want dan wordt haar brave Jilles opeens erg fanatiek.

„En nou nog effe die eene oudoom en dan gaone we naor 't Sneeker meer," zegt Overstappie. Per slot van zaken moet hij morgen weer naar Amsterdam terug en hij wil Friesland niet verlaten, zonder iets van de beroemde meren te hebben gezien.

Die oudoom heet Romke, net als de jeugdige broer van Jilles, en 't schijnt een krasse baas te zijn. Al ver in de zeventig is hij, maar nog steeds leest oom Romke zonder bril. En 's winters op het ijs maakt hij menig jongkerel beschaamd.

„We moest'n oom Romke's verrass'n," bedenkt Jilles en die verrassing had hij zich zóó gedacht: hij zal zich met Mientje voorloopig wat achteraf houden en dan moet kleine Wimpie maar vast aanbellen! „Reuzenbak," prijst Wimpie. „En wat mot ik dan segge?"

„Jou bedenke maar wat," zegt Jilles luchtig. „Laot ie liever anelle en dan hard wegloope," oppert Overstappie. „Da's nóg lolliger! Of laote we eerst voor Wimpie erreges 'n feestneus opsnorre."

Doch van dit alles wil Jilles niets weten, precies zooals hij het bedacht heeft moet het gebeuren. Wimpie moet maar gewoon aanbellen...

„En as die oome dan nijdig wordt?" bedenkt Wimpie nu.

Dan zal Jilles wel gauw te voorschijn komen om de situatie te redden. Heusch, Wimpie heeft niets te vreezen. Dáár is het huis.

„Je mot 't sellef wete," zegt Wimpie. Als

Jilles nu eenmaal zulke merkwaardige opvattingen van humor heeft, hij houdt zich er buiten. En dan stapt Wimpie op de deur af, die Jilles hem aanwijst. Romke Hynxtama, staat er met zwierige krullen op het naambordje.

En zoo staat Jilles nu met Mientje om den hoek, Papkind en Overstappie bewonderen als argeloze toeristen een oud geveltje en Wimpie trekt aan de bel tot er in huis opeens een geweldige klok begint te luiden. Eerst gebeurt er 'n heelen tijd niets, maar eindelijk klinken in de gang sloffende schreden. En dan slaat Wimpie haast steil achterover, want in de deuropening verschijnt oom Romke en hij is een reus met 'n kalotje op en 'n lange steenen pijp in de hand, wel twee hoofden steekt hij boven kleinen Wimpie uit. Tja, wat moet Wimpie nu zeggen?

„Wat komme jou doen?" vraagt oom Romke en zijn stem is zoo luid, dat het wel duidelijk is, dat de oude Fries flink doof is.

„D'r komt 'n neefie..." stottert Wimpie. Waar blijft die malle Jilles nu?

„Ik begriep 't al," zegt oom Romke nu onverwacht,

terwijl hij den onthutsten Wimpie hartelijk de hand schudt. „Jou benne die meneer van de verduustering. Kom jou maar binn'n. . .” En dan zien Papkind en Overstappie opeens, dat oom Romke met Wimpie in de gang verdwijnt. Stevig slaat de deur achter het tweetal dicht. . .

„Nou zal je 't hebben,” grinnikt Papkind. „Die lange Fries scheurt Wimpie an snippers,” voorspelt Overstappie somber. „Hei, Jilles, je oome is d'r met Wimpie fandoor.”

Ja, Jilles' zelfbedachte mop schijnt eenigszins anders af te loopen dan oorspronkelijk werd verwacht. Zal Jilles aanbellen?

„Effe wachte,” raadt Overstappie. „Wimpie komt d'r fanself wel weer uit, direkt hoor je binne wel 'n paor ruite rinkel. . .”

Wimpie in de knel!

„Komme jou maar 's mee,” zegt intusschen oom Romke. „Ziene jou maar 's of 't zoo goed is. Hier heb ik zwart papier 'plakt en daar staan de luiken. Wat vinde jou daar van?”

„Moordaodig!” brult Wimpie in vertwijfeling, doch dat is latijn voor den ouden Fries.

„Wat zeg jou?” informeert hij verbaasd. „'t Is dik voor mekaar!” prijst Wimpie nu luid. „Reusachtig!”

„Ik heb 't 'probeerd, maar d'r komt geen spiertje licht uit mien huus,” verklaart oom Romke trots. „Jou begriep wel, ik ben hard aan 't plak'n 'gaan toen ik haast 'n bekeuring kreeg. Maar als jou, als inspecteur van de verduustering, nou zegge dat 't goed is. . .”

Drommels, wat zit Wimpie er leelijk in. De oude heer houdt hem voor 'n functionaris van de lucht-bescherming, die z'n verduisteringsmaatregelen komt keuren!

„Nou?” vraagt de reus en hij pakt Wimpie bij den arm. „Benne jou tevreden?”

„Geweldig!” schreeuwt de ongelukkige Wimpie. „As se 't allemaal soo foer mekaar hadde as u. . .”

De oude Fries knikt voldaan en dan sleept hij Wimpie de mooie kamer binnen. Echt Friesch is het daar, er staat mooi oud blauw, er tikt een staande klok, er glimt koper en boven den schoorsteenmantel hangt een bord met „It is mei sizzen net to dwaen” er op. En daar zit Wimpie nu. Hoe komt hij er weer uit?

„Jou hebbe 't zeker druk?” informeert de oude Hynxtama. Wimpie kan slechts knikken.

„Jou wone hier nog niet lang,” vervolgt zijn gastheer thans de conversatie. „Ik heb jou nooit 'zien.”

En thans liegt Wimpie met den moed der wanhoop verder. Hij vertelt dat hij nog niet lang in Sneek woont, dat hij al aardig begint te wennen, dat hij 't een mooie stad vindt. . . Waar voor den drommel blijft toch Jilles, die dit malle plan bedacht?

Wimpie zit op heete kolen, doch oom Romke komt zoo langzamerhand echt op z'n praatstoel. Over vroeger heeft hij 't, dat was nog eens een tijd. Toen oom Romke nog klein was. . . 't Angstzweet breekt Wimpie uit. Een zucht van verlichting ontsnapt hem als eindelijk de bel in de gang weer begint te luiden. Maar toch brengt dit nieuwe bezoek wellicht nieuwe gevaren. Stel je voor, dat het de echte mijnheer van de luchtbescherming eens is!

Doch neen, er kraait 'n stem: „Dag, oom Romke,” en oom Romke zegt: „Wel, wel, mien jongen, wat ben jij 'groeid.” Overstappie zegt: „Aongenaom” en dan komt de heele stoet naar de mooie kamer. Heel galant laat de oude Fries z'n nieuw achterlichtje vooraan.

„Dan gaon ik maor weer 's ferderop,” schreeuwt Wimpie oom Romke tegemoet en alles zou goed zijn gegaan als Jilles nu maar z'n mond had gehouden.

„Waar wil jou naar toe?” vraagt hij.

„Dat is 'n meneer van de verduustering,” licht oom Romke hem in. „Die heeft hier de boel 'keurd.”

Even is er verbazing bij de gasten.

„Hoe bestaot 't!” barst Overstappie los, maar Jilles is de man, die alles definitief bederft.

„Van de verduustering!” brult hij. „Nee, nou vergisse jou je toch, omke, 't is Wimpie.” En haarfijn begint hij de situatie uit te leggen. Wimpie kijkt benauwd naar de deur. Was hij maar goed en wel buiten!

„Wel alle duvels!” vaart de oude Hynxtama thans uit. „Dan heeft dat jong me de heele tied voor de gek 'houden. Waarom heb jou 'zeid dat jou voor de verduustering kwamen?”

„Ikke? Dat hebt u zéllef gezegd,” tracht Wimpie zich te verdedigen, maar nu wordt de oude Romke heelemaal nijdig.

„Wat duvel nog aan toe!” buldert hij. „Jou heb hier zitt'n vertell'n, dat jou in Sneek woonden en meer van die praatjes. . .”

Beschaamd moet Wimpie dit toegeven. „Eigenlijk moest ik jou de deur unt-skopp'n,” overweegt de Friesche reus grimmig. „Jou kan lieg'n of 't 'drukt staat.”

„'t Is kompleet 'n schandaol,” mengt zich thans Overstappie onbeschaamd in 't dispuut. „Wimpie, Wimpie, wat mot ik daor fan jou hoore? Wil u geloove, dat se moeder óók al geen huis met 'm ken houwe. . .”

„Zulk liegen,” zegt oom Romke nog eens misprijzend en hij doet een forschen haal aan z'n pijp.

„In dienst kon ie ook al soo bonke,” dikt Overstappie aan. „Hoe faok hebbe we niet gezegd: Wimpie, jonge, wat ben jij toch 'n leelijke jokkebrok! Maor wat waar is, is waar: gestole heb ie nóóit.”

Oom Romke kijkt eens rond of hij niets van z'n mooie spulletjes mist. Alles is nog op z'n plaats.

„Nee, wat dát angaot, ken u 'm gerust fertrouwe,” verzekert Overstappie. „Kom, Wimpie, beloof nou an meneer, dat je nooit meer soo leelijk sal jokkebrokke. . .”

„Maar 't is eigenlijk allemaal de schuld van Jilles,” komt thans Mientje den ongelukkigen Wimpie te hulp.

Hm, oom Romke heeft z'n nieuw achterlichtje intusschen al eens bekeken en, ronduit gezegd, vindt hij de keus van neef Jilles nog lang zoo gek niet. En brommend laat de oude Fries zich vertederen. „Skenk jou dan maar 's 'n kopke thee,” zegt hij tot Mientje en daarmee schijnt de kwestie-Wimpie afgedaan.

Er komt thee, er komen sigaren en nu moet Jilles eens vertellen hoe 't gehuwde leven hem bevalt. Niet dat oom Romke daarvan kan meepraten, hij is altijd vrijgezel gebleven. Maar toch, als oom Romke in z'n jonge jaren 'n meiske had ontmoet als Mientje, nou, dan had hij het nog niet zoo geweten. . .

En zoo wordt 't nog gezellig in de mooie kamer. Jilles moet van de familie vertellen, Mientje vindt Sneek 'n prachtige stad, Overstappie wijdt enkele losse beschouwingen aan Friesland in 't algemeen en Papkind ten slotte blijkt oom Romke's ideeën omtrent het economisch stelsel volkomen te deelen. Slechts Wimpie zit stilletjes in z'n hoekje.

Ja, Sneek is een mooie stad, maar nu moet de visite niet denken, dat oom Romke z'n heele leven hier gewoond heeft, eigenlijk komt hij uit Dokkum.

„Kan jou dat verhaal niet 's vertell'n?” vraagt Jilles vol geestdrift. „Jou wete wel, dat verhaal van Dokkum.”

Ja, dat verhaal kent oom Romke als geboren Dokkumer maar al te best. Doch graag vertellen doet hij 't niet, want in die historie wordt z'n vaderstad lichtelijk belachelijk gemaakt. Er zijn in Friesland veel van die verhalen.

„Ik zou 't erg graag hooren,” zegt Mientje en nu zwicht oom Romke. Ze moeten dan weten dat er in 't jaar 1623 eens 'n schipper in Dokkum kwam met 'n korf vol levende kreeften. Die beesten moesten naar Leeuwarden, maar terwijl die schipper met z'n mand door Dokkum liep, viel er een van die kreeften uit, juist voor het huis van vroedsman Grada.

„En nou moete jou weten, in Dokkum had nog nooit iemand 'n kreeft 'zien,” vertelt oom Romke. „Toen de meid dat beest zag ligg'n rende ze gauw naar binn'n. Wat skrik ik daar, zei ze, vroedsman, kom jou gauw 's kijk'n wat daar voor 'n raar ding oppe straat leit.”

Vroedsman Grada, zoo gaat de historie verder, kwam in z'n volle waardigheid naar buiten, maar 't raadsel oplossen kon hij niet. Wel sprak hij de veronderstelling uit, dat 't een jong was van de roeken, die in de lindeboomen voor z'n huis nestelden. Die meening werd intusschen niet gedeeld door den bovenmeester, die juist passeerde. Steeds meer volk kwam er omheen en ten slotte werd besloten, dat de vondst bij den burgemeester zou worden gebracht.

„En die burgemeester,” zegt oom Romke, „dat was 'n eerste klas spotvogel. Die had al lang 'zien, wat er aan de hand was, maar hij zei: daar moet de raad aan te pas komm'n, vanmiddag skrijf ik 'n extra-vergadering uut.”

Die raadsvergadering had 'n bewogen verloop. Als oudste moest eerst vroedsman Grada advies uitbrengen. Maar zijn meening, dat 't hier 'n jongen roek betrof, vond allerwegen levendige bestrijding. Zou 'n jonge roek grooter zijn dan 'n oude? Vroedsman

„Ik sal d'r an denke,” belooft Wimpie berouwvol.

Starkebolte, 'n steile Groninger, gaf als z'n oordeel te kennen, dat het een plaagbeest was, dat allerlei verschrikkelijke rampen voor de stad Dokkum voorspelde. Als het aan hem lag, dan werd het wonderlijke gedierte terstond naar den brandstapel verwezen. En zoo zei ieder z'n meening, ten slotte moest ook nog de stadsbode er aan te pas komen. Die kwam met 'n geheel nieuwe lezing: aangezien het beest scharen had, hield de bode 't wonderlijke creatuur voor 'n kleermaker!

„Dat moet'n we dan maar probeer'n, zei toen de burgemeester,” vervolgt oom Romke. „Er werd 'n lap laken 'haald en daar moest die kreeft toen maar 's op rondkrupe. En toen namen de heeren 'n skaar en gingen dan laken knipp'n. Maar toen ze 'n kleermaker d'r bij haald'n, was die heele lap verknijpt. Da's duvelswerk, zei de kleermaker, jou moest'n dat beest maar verbrand'n, burgemeester, precies zooals vroedsman Starkebolte al had 'zeid. . .”

En zoo werd dan die arme kreeft ter dood veroordeeld met dien verstande, dat hij levend verdrongen zou worden, want de heeren meenden, dat het gedierte wel tegen vuur bestand zou zijn. De bode moest het beest met 'n tang beetpakken en in de stadsgracht gooien.

„Sonde fan die kreeft,” meent Overstappie, doch het verhaal is nog niet uit.

Jaren later, toen die kreeft al lang vergeten was, werden de grachten van Dokkum eens schoon-gemaakt en toen kwam de kreeft weer voor den dag. „Zoo'n groote garnaal heb ik nog nooit 'zien,” zei 'n hopman van de schutterij. „Dat beest moet bewaard word'n.” En aldus werd besloten. De kreeft kreeg 'n zilveren ketting om z'n kop en werd zoo aan 'n brugbalk vastgebonden!

„En als jou nou ooit in Dokkum komme,” besluit oom Romke, „begin dan nooit over die kreeft aan den ketting, want dan word'n ze daar nog steeds boos.”

Ziezoo, dat weet het gezelschap al weer en nu is het ook tijd om op te stappen. Oom Romke brengt z'n gasten naar de stoep en daar is het, dat hij voor 't eerst weer 't woord richt tot Wimpie.

„Als jou weer 's komme, moet jou niet zoo vreeslijk lieg'n,” vermaant hij vaderlijk.

„Ik sal d'r an denke,” belooft Wimpie berouwvol. „Maor as 't op liege ankomt, kenne se d'r hier in Friesland óók wel wat fan! Die kreeft. . .” En weg is hij.

Dat is het eind van den tocht door Friesland. Vanavond nog reist 't Hollandsche gezelschap af.

„De koek is weer op, manne,” zegt Overstappie spijtig. „Morrege staon ik weer op de trem. Ting, ting. . .” Maar dan moet hij weer grinniken. Per slot van zaken wachten in Amsterdam weer nieuwe avonturen!

CORRESPONDENTIE

J. H. te Beverwijk. — De directie van de Amsterdamse gemeentetram heeft me uw brief gegeven. Gewoonweg moorddadig, dat u me eens wilt komen opzoeken. Zoals u gemerkt zal hebben, ben ik op 't oogenblik nog bij toere-Jilles, maar zodra ik terug ben in Mokum, zullen we 't nog eens over dat bezoek hebben.

D. Z. te Haarlem-West. — M'n ransel heb ik nog steeds niet uitgepakt, en daar zitten al die brieven in, die u bedoelt. Zodra ik dat zaakje opruim, zal ik u de gevraagde adressen sturen.

Een karakul-inkoopcentrale aan de hoofdstraat van Windhuk gelegen. Hier komen de vertegenwoordigers van den groothandel uit alle deelen der wereld het kostbare product opkopen.

Voor een groot gedeelte komt het door de dames zoo gaarne gedragen persianer-bont — het zwarte bont met de korte grillige krulletjes — van de schapenfokkerijen, die zich rond Windhuk bevinden. Windhuk (van het Nederlandsche *hoek*) is, zooals men weet, de hoofdstad van het voormalige Deutsche Zuidwest-Afrika, de kolonie, welke door Duitschland wordt teruggeëischt. Het is gelegen ongeveer midden in dit koloniaal gebied, ongeveer 1700 meter boven den zeespiegel, en is een belangrijk spoorwegknooppunt. De stad telt ongeveer elfduizend inwoners, waarvan bijna de helft uit blanken bestaat. Breed en regelmatig gebouwd is Windhoek, om het met zijn Hollandschen naam te noemen, een der schoonste steden van Zuid-Afrika.

Een lading karakul-lammeren. Veel er van zullen den avond van denzelfden dag niet meer aanschouwen. De 's nachts op de velden geboren dieren worden 's morgens bijeengezocht en naar de farm gebracht, waar ze naar gelang van de ontwikkeling van hun vacht nog denzelfden dag, of daags daarna, worden geslacht.

Deze fraaie ram is de lieveling der blonde farmersdochter uit Zuidwest-Afrika. Het dier is dan ook negenhonderd gulden waard.

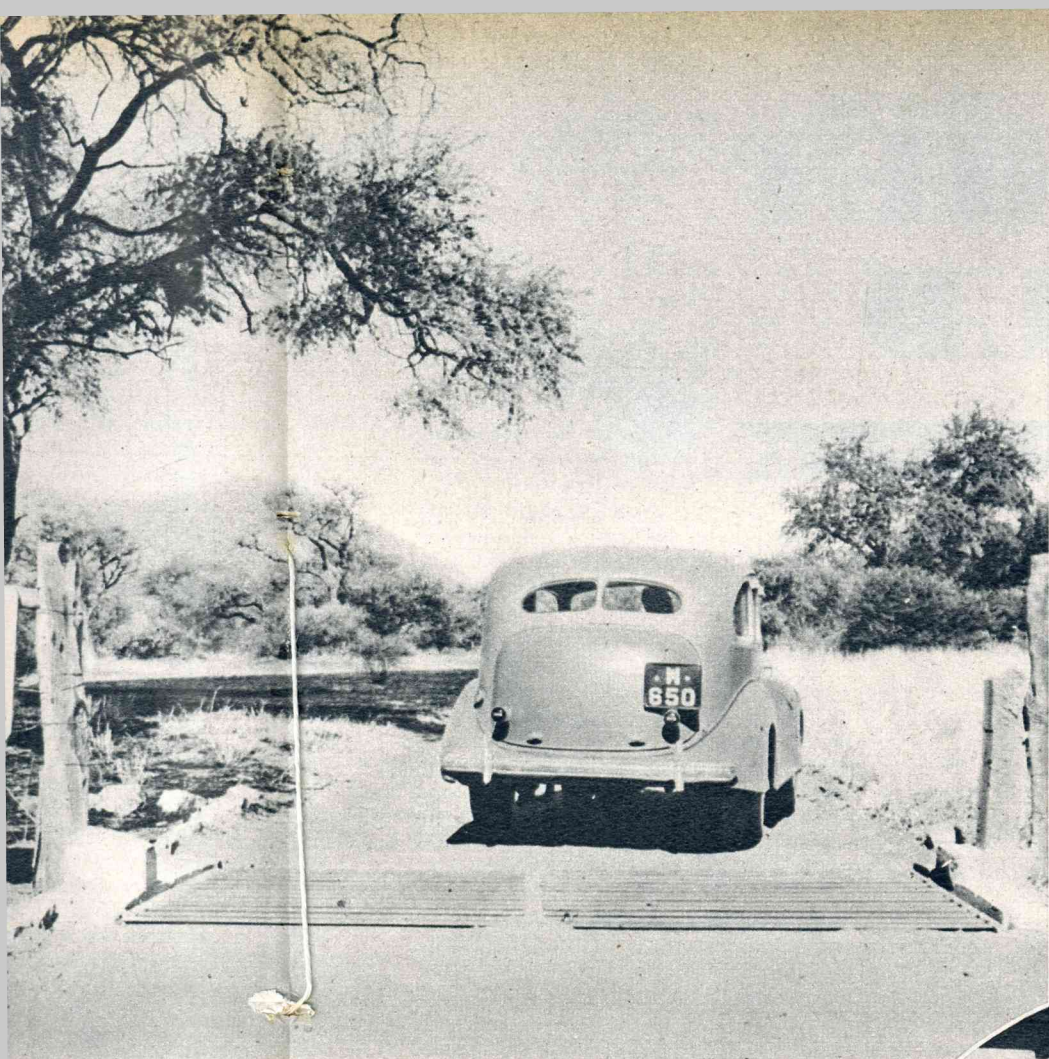

De ingang naar een fokkerij van karakul-schapen in de omgeving

WAAR KOMT PERSIANER-B VANDAAN?

Een verzameling jongere en oudere rammen op een karaku

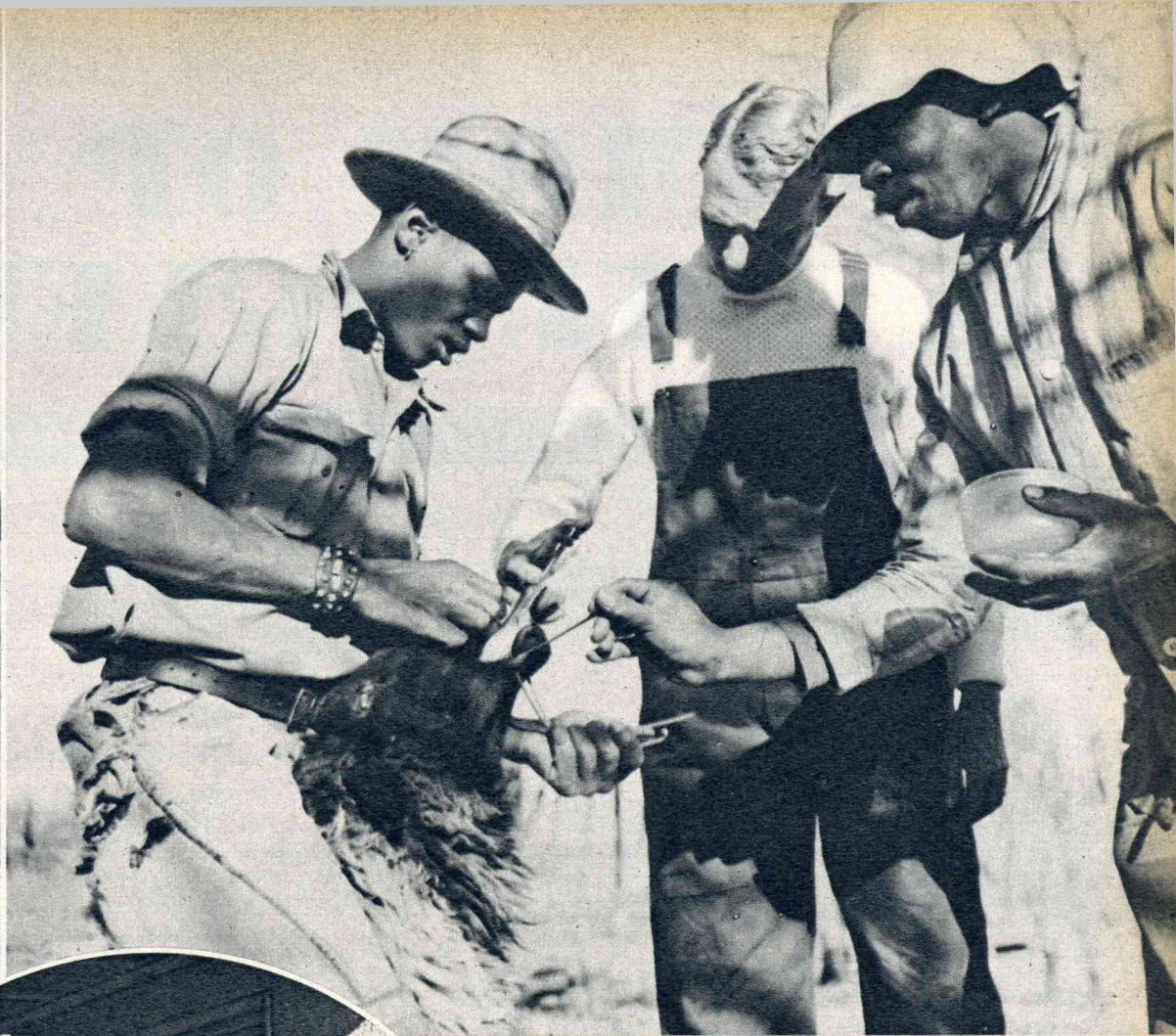

...ar een jokkerij van karakul-schape in de omgeving van Windhuk.

AR KOMT HET RSIANER-BONT VANDAAN?

verzameling jongere en oudere rammen op een karakul-farm.

Elke maand worden de waardevolle fokdieren tegen infectieziekten ingeënt, of krijgen ze een „bittere pil” te slikken.

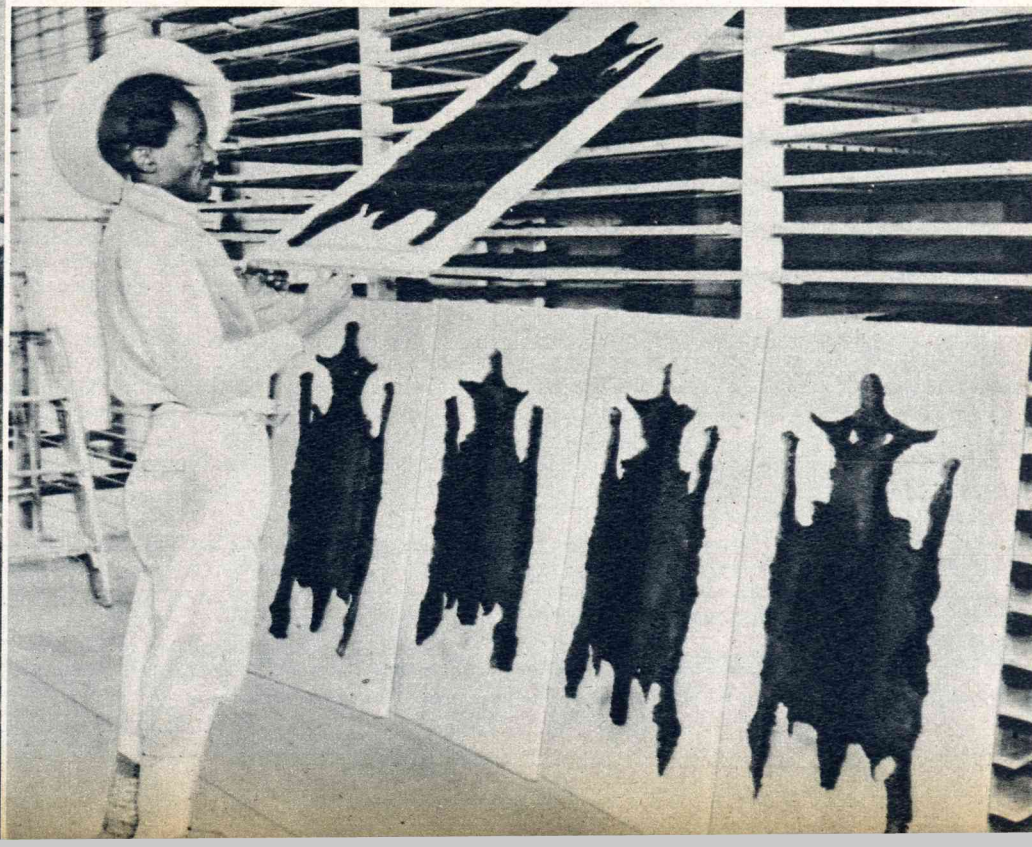
Na een zorgvuldig onderzoek wordt een jonge karakul-ram geregistreerd. Hij mag blijven leven om voor den opfok te dienen.

De handel in het karakul- of persianer-bont is er zeer levendig, en tal van fokkers en handelaren verdienen hiermede een goed stuk brood. De zwarte schape, waarvan de wol alleen gedurende de eerste dagen na de geboorte zoo krullerig en glanzend is, worden op de karakul-fokkerijen in grooten getale geteeld en met de grootste zorg behandeld.

Regelmatig worden de fokdieren tegen mogelijke infectieziekten ingeënt vooraleer ze in de uitgestrekte weideplaatsen worden losgelaten om er hun voedsel te zoeken, dat voornamelijk bestaat uit het korte woestijngras en het loof van laag struikgewas, dat op de heuvels groeit. Een karakul-farm is een typisch bedrijf, waarvan men op onze foto-serie in groote trekken den gang van zaken kan aanschouwen. Voor enkele technische bijzonderheden mogen we onze lezers wel naar de onderschriften der foto's verwijzen.

(Foto's Ilse Steinhoff)

De huidjes der karakul-lammeren worden, na te zijn schoongemaakt en gewasschen, opgespannen om gedroogd te worden.

AMOR OP HET VliegVeld

EERSTE HOOFDSTUK

Reeds bij het eerste rondje om het vliegveld had Herman Wolf bemerkt, dat de motor veel te zwaar was voor het lichte sportvliegtuig. Hij was echter verder gevlogen en had de machine steil omhoog getrokken, om haar vervolgens in een linksche bocht af te laten glijden, een duikvlucht van enkele honderden meters te laten maken en haar ten slotte weer haarscherp af te vangen. Daarbij verloor hij den toerenteller, den hoogtemeter en de overige instrumenten geen seconde uit het oog. Zelfs niet tijdens de duikvlucht, of bij de andere dulle capriolen, waarmee hij de machine volgens alle regelen der kunst op de proef stelde.

Herman Wolf was invlieger bij de Adler Vliegtuigfabrieken; iedere nieuwe machine, die uit de werkplaatsen kwam, moest hij op luchtwaardigheid en prestatievermogen onderzoeken. Aan zijn oordeel en zijn geweten hing de veiligheid en het leven van alle piloten, die na hem achter den stuurknuppel zouden gaan zitten.

En zijn eigen leven...? Ach, Herman Wolf had het in de tien jaren van zijn invliegersleven en in de vier jaren dienst als oorlogsvlieger afgeleerd om over gevaar voor eigen leven te denken. En als hij eens terecht zou komen in de donkere wolk, waaruit geen weg meer naar het licht voert, dan zou hij vol gas geven en er het beste van hopen. Voorloopig echter was het leven schoon en het vliegen een heerlijk beroep.

...Maar die motor is een onding, dacht Wolf, terwijl hij met zijn „Sperwer“ nog meer hoogte minderde en met vol gas in een rechte lijn over het vliegveld raasde. Wat lag die kist moeilijk in de hand! Voortdurend wilde ze op haar kop gaan staan.

Hij was er direct tegen geweest om den lichten D.M.-motor er uit te nemen en door een zwaarder te vervangen, doch Sturm, de hoofdingenieur, had het zoo gewild. Die had beneden in zijn teekenkamer gemakkelijk praten!

Als een woedende wesp snorde de machine, nu nog slechts enkele meters boven den grond, langs den dikken Wiedemann, den chef-monteur, die midden op het groote, ronde vliegveld, eenzaam op een leeg benzinevat zat. Met een snellen blik opzij zag Wolf, dat Wiedemann met zijn heele gezicht grijnsde. Waarschijnlijk had hij reeds gezien, dat de „Sperwer“ ietwat „kopzwaar“ in de lucht hing. En waarschijnlijk verheugde het hem, dat Wolf gelijk had gekregen. Doch deze lette alweer op het motorgeluid, zag naar den windzak op het kantoorgebouw van het vliegveld en trok nog eenmaal de machine omhoog. Daar liet hij den blik glijden over het in de verte vervagende voorstadje Adlershof, over het blinkende streepje water van de Spree en over de ver in het westen gelegen, groote stad Berlijn.

Hij keek op zijn horloge; de twintig minuten waren om. Het werd tijd, dat hij zijn rondvlucht staakte, om dezen vogel met een waterhoofd voor onmiddellijke verbouwing naar de constructiehallen terug te rollen.

Hij minderde langzaam gas en ging in glijvlucht over, maar bij de eerste bocht bemerkte hij al, dat het hoogteroer nu niet meer in staat was om het gewicht van den motor te corrigeren. Hij kreeg het gevoel, alsof hij met zijn stuurknuppel in een taaie brij roerde; de machine reageerde niet meer en viel, nog steeds met den neus vooruit, als een zandzak uit de lucht.

De wind suiste hem langs de ooren, zijn buikriem kneep hem bijna den adem af, maar toch gaf hij den strijd niet gewonnen. Honderden malen had hij zich in een dergelijken toestand bevonden en zoo gemakkelijk vloog hij niet naar het paradijs. Maar nu werd de zaak toch ernstig. Wolf draaide met zijn vrije hand nog vlug de benzinekraan om; het bloed schoot hem bij de ontzettende valsheid in het gezicht en zijn riem sneed hem in het lijf. Nogmaals probeerde hij de machine in zijn macht te krijgen.

Nu was de aarde reeds verschrikkelijk dichtbij. Wolf hield zijn arm beschermend voor zijn oogen,

trok nog eenmaal aan zijn stuurknuppel en dáár kwam de botsing! Gelukkig niet met onverminderde hevigheid, want op het laatste oogenblik was het den piloot nog gelukt, zijn machine horizontaal te scheuren, maar toch boorde zij zich met een ontzaglijken slag in den bodem. Het landingsgestel spatte er onder uit, krakend brak het staarteinde af en met onheilspellend geluid scheurden beide vleugels van den romp. Toen — eindelijk! — kroop Herman Wolf uit den wirwar van spandraden, flarden linnen en brandhout te voorschijn.

Hij hinkte, doch was overigens ongedeerd gebleven; slechts over zijn linkerhandschoen liep wat bloed van zijn onderarm. Minachtend spuwde hij op den puinhoop, ging daarna in het gras van het vliegveld zitten en stak toen allereerst een sigaret op.

Van die kist was hij goedkoop afgekomen, dat was een aardig hoopje brandhout geworden. Dat had Sturm er nu van: nu kon hij zijn motor in het zuur leggen. Maar als de directie de kwartaalproductie bekeek, zetten ze allemaal een grooten mond op over het te groote verbruik van proefmachines. Dat kende hij al.

Daar rende als eerste de dikke Wiedemann naderbij. Het heele trouwe gezicht van den ouden man straalde, toen hij den piloot nagenoeg ongedeerd terugzag.

„Je hoeft niet zoo te rennen, Max,” riep Wolf hem tegemoet. „Ik was nog niet aan de beurt. Kleine kinderen en dronkaards hebben altijd geluk! Heb je nog een sigaret?”

„Bij een gevallen vliegtuig is het verboden te rooken, kaptein.”

„Dat weet ik, maar geef me toch maar gauw vuur. Het moest verboden worden om er zoo'n olifant van een motor in te bouwen. Kijk eens, wat die malle ziekenwagen met een vaart komt aanzetten. Het zou hun plezier doen, als ik nog onder de kist op hen lag te wachten.”

De beide mannen waren op het vliegveld goede en onafscheidelijke kameraden, ofschoon de een chef en de ander ondergeschikte was. Reeds in den oorlog hadden zij bij dezelfde vliegerafdeeling gediend en toen in den verschrikkelijken inflatietijd alles op zijn kop stond, had Wolf zijn kameraad meegenomen naar de motorenfabriek van Spohr en Co. Toen ze daarna elkander plotseling hier terugvonden, de een als monteur en de ander als invlieger, hadden ze een bondgenootschap tegen alle wederwaardigheden op en boven aarde gesloten.

Ondertusschen waren de ziekenauto en de ongevallenwagen, die bij alle proefvluchten steeds startklaar naast de hal stonden, eveneens aangekomen. De wagen met het roode kruis kon direct weer omkeeren, doch des te meer werk was er voor de „brandhoutrapers”, zooals de ongevallenploeg werd genoemd. Ook de directeur van de fabriek, dr. Herschel, was gearriveerd.

„Zoo, Wolf, heb je de kist er bij neergegoooid?”

„Jawel, mijnheer. Kleiner kon ik ze niet krijgen,” zei Wolf. „Misschien den volgende keer, als Sturm er een luchtschipsmotor in bouwt!”

Herschel lachte. Hij was blij, dat Wolf nog grappen kon maken. Hij had gelijk, die Wolf: men moest meer naar de lui van de praktijk luisteren.

„Dan krijgen die drie machines voor Staaken dus lichte D.M.-motoren,” zei hij om de zaak af te maken. „Kom mee, Wolf, dan gaan we eerst een glaasje cognac drinken.”

Op de plaats van het ongeluk werd snel gewerkt. De restanten der vleugels waren al opgeladen, doch de motor moest met een kraanauto uit den grond worden getrokken.

„Zoo langzamerhand wordt die Wolf toch oud,” zei een der werklui. „Hij is niet meer die „duivelsche kerel” van vroeger!”

„Wat...? Wolf een oude man?” Wiedemann werd door het lachen nog dikker. „Kerel, zoo jong als die op het oogenblik is, zijn we nog geen van allen ooit geweest.”

„Nou ja, pas maar op.

Per slot van rekening heeft hij er toch vijfenveertig jaar opzitten. Dan heb je gauw roest in de scharnieren. Kijk eens aan, dat is vandaag het tweede ongeluk in drie weken.”

Doch nu werd Wiedemann fel: „Hé, bij jou moet iemand zeker loopings draaien in een kindervagen, eer jij gelooft dat het een kerel is! Man, geloof mij maar, Wolf is nog steeds een duivelsche kerel en dat zal hij nog wel heel lang blijven ook!”

Daarna vertelde hij een van zijn talloze verhalen uit den tijd dat Wolf oorlogsvlieger was. Wiedemann vertelde dikwijls, altijd nieuwe verhalen en de held daarvan was steeds Wolf, de vechtjas, de „duivelsche kerel”, zooals hij aan het front werd genoemd.

Wolf had zich verkleed, gewassen, een pleister op de kleine armwonde gelegd en nu dronk hij al zijn derde cognac. Voor vandaag was hij klaar. Het nieuwe éénpersoons-jachtvliegtuig kon wel tot morgen wachten, dat liep niet weg. Hij was wel wat zwaar in het hoofd en ook in zijn schouders voelde hij een steek.

Ja, ik word oud, dacht hij. Ondanks alle grappen plaagde hij zich toch met ernstige gedachten. Twee ongelukken in drie weken! Zou hij, enkele jaren geleden, in een geval als vandaag de machine niet glad aan den grond hebben gezet? Was zijn reactiesnelheid verminderd? Onzin, zei hij tot zichzelf. Pech komt altijd op z'n tijd, dat raak je ook wel weer kwijt.

Eigenlijk was hij nu klaar om met zijn kleinen auto naar huis te rijden. Misschien kon hij dan in den laten namiddag bij Anna zijn. Of zou hij haar van hier uit opbellen? Anna moest toch bijtijds hooren, dat de opera morgen uitverkocht was. Het kon hem zelf niet veel schelen, maar als hij kaarten had kunnen krijgen, zou hij er natuurlijk met Anna zijn heengegaan.

Nog aarzelde hij een oogenblik, of hij al dan niet zou heengaan, toen de deur van de cantine opening; een man in een dikke, kameelharen jas kwam snel op Wolf toe: Theo Klein, zijn kameraad en vriend uit vroeger dagen.

Klein had de laatste jaren carrière gemaakt. Hij was kunstvlieger geweest, tot men hem naar de film had gehaald.

„Let eens op, wat ik met je van plan ben,” zei Klein. „Ik begrijp, dat je nog aan de vliegerij hangt, maar invlieger...? Dat is eigenlijk een beroep voor jongelui, die nog niet vaak genoeg op hun neus zijn gevallen. Op een goeien dag val je naar beneden, je wordt met de noodige bloemen en speeches begraven en dan is het uit. Ik heb iets veel beters voor je.”

Daarop zette Klein hem een alleszins verlokkelijk plan uiteen. Een Duitsch-Braziliaansche studieclub had hem aangekomen voor een expeditie naar het gebied der Amazone, met een zware, drienotorige Junker, maar er waren twee groote films tusschen gekomen en nu zocht hij een plaatsvervanger.

„Dat is wat voor jou, Herman: zestien maanden naar Zuid-Amerika. En een schitterend salaris! Een derde krijg je vooruit uitbetaald. Bovendien ben je op zoo'n Junker 52 nog beter thuis dan ik.”

Wolf hoorde alles rustig aan, doch dan schudde hij het hoofd: „Nee, het gaat niet. Het is aardig dat je aan me gedacht hebt, maar ik ga hier niet meer vandaan.”

Klein was volkomen ontnuchterd. Hij kon niet begrijpen, dat Wolf deze gelegenheid niet met beide handen aangreep. Hij was toch vrij, hij had geen familie en kon zijn betrekking bijtijds opzeggen.

„Zeg nu eens zelf, wat laat je hier achter, als je voor anderhalf jaar weggaat?” trachtte Klein hem te overreden. „Geen klein kind jammert om zijn vader, geen vrouw zal om je huilen.”

„Hoe weet je dat zoo?” vroeg Wolf.

„Is er toch een vrouw in het spel? Ja, dan hoeven

we niet verder te praten. Weet je waarom ik indertijd die vlucht van Madrid naar Hamburg heb gemaakt? Omdat ik op een goeie dag heimwee kreeg naar een blond meisje, dat ik aan de oevers van de Elbe had achtergelaten. Toen ik haar opzocht, was ze juist met een ander naar de bioscoop. Pas op, dat het jou ook niet overkomt. Enfin, dan moet ik maar eens ergens anders kijken, wie voor mij koers zet naar de Amazone. Het heeft me plezier gedaan dat ik je terug heb gezien, Wolf. Ga je mee naar de stad? Ik moet naar de studio's in Tempelhof en je bent hier toch klaar."

Dat was een voorstel, dat Wolf direct en graag aannam. Op die manier kon hij zijn wagen hier laten; daar zou Wiedemann wel voor zorgen, en van Tempelhof was het niet ver naar Anna.

Tien minuten later snorde de auto van Klein door den vroegen namiddag naar Berlijn. Het ging langs den kaarsrechten weg, die langs de spoorbaan liep, voorbij tuindorpen, volkstuintjes en nu en dan ook langs een stukje bosch. Voor einde Maart zag het landschap er nog erg kaal en bevroren uit.

"Zeg eens, waarom trouw je eigenlijk niet?" begon Klein plotseling weer.

Hoe dikwijls was Wolf niet door deze vraag bestormd! Anna... neen, Anna had ze nooit gesteld, doch vaak stond ze in haar gezicht te lezen en vaak ook geloofde hij ze in haar kus te voelen.

"Ik kan nog niet trouwen," antwoordde hij ten slotte. "Wij vliegsters staan in de eerste linie, we hebben een zware verantwoording. Zooeven nog ben ik met mijn kist omlaag getuimeld, morgen breek ik misschien mijn nek. Heb jij dan soms zin om mijn weduwe te troosten?"

Klein zweeg en Wolf ging door: "Ik kan den stuurknuppel nog niet uit handen geven. Vliegen is meer dan een beroep, dat is ons leven. Je wilt altijd weg en weer terugvliegen, daar kun je je niet van losrukken. Maar dat hoef ik jou niet te vertellen, dat weet je zelf. Nog één of twee jaar, en dan zal ik den bruidssluier van mijn vrouw gebruiken als parachute, om veilig op aarde te komen. Maar nu nog niet."

Intusschen waren zij over de Kölnische heide gereden naar het vliegveld Tempelhof, waar juist een groote, driemotorige machine brommend omhoog ging. Dan stopten zij voor de studiohal, waarin de tooverachtige wereld van een nieuwe film bezig was te ontstaan. Kort, doch hartelijk nam Wolf afscheid van Klein.

Wolf liep langs den weg naar het station Tempelhof. Anna verwachtte hem pas tusschen vijf en zes uur, maar hij kon haar opbellen, dat hij een uur vroeger zou komen. Een uur langer met haar samenzijn, een uur meer in haar aanwezigheid, dat betekende zooveel op zoo'n zwarten dag. Van de mislukte landing zou hij haar maar niet vertellen, dat was niets voor vrouwen.

"Hallo, Anna, ik ben in twintig minuten bij je," zei hij, toen hij haar stem hoorde. "Heb je bezoek? Wat? Is Wauer bij je? Ik dacht... Ja, ik kom direct, zoo vlug als ik kan."

Wauer was dus teruggekomen en zat nu bij Anna en haar moeder thuis. Aanvankelijk had Wolf dit bericht opgevat als een alarmsignaal, doch na enkele minuten had hij zich weer in bedwang. Op den een of anderen dag moest Wauer wel terugkomen, daar hadden Anna en hij al op gerekend, maar dat hij haar onmiddellijk weer bezocht, kwam toch wel wat verrassend.

"Een taaie knaap, die dokter Wauer," dacht hij. "Het wordt tijd, dat ik hem eindelijk leer kennen, om hem een paar klossen voor zijn wielen te leggen."

Hij riep een taxi aan en gaf het adres op: „Hafenplatz vier. Flug!"

TWEDE HOOFDSTUK

"Naar levend model gemaakt?" vroeg dr. Johan Wauer, 'terwijl hij het kleine aardewerkdiertje wat meer naar het licht schoof.

"Nee," zei Anna Lenz, „dit en die andere dingen zijn allemaal hier gemaakt. Het zijn meer aardigheidjes dan ernstig werk."

Ze was blij, dat ze het gesprek met Wauer zoo vlug op neutraal gebied kon brengen, want zijn plotselinge overval had haar eenigszins uit haar evenwicht gebracht. Een jaar lang was hij weg geweest en wat was er intusschen niet gebeurd? Doch Wauer belde aan, kwam binnen en deed alsof er niets gebeurd was. Begreep die man dan niet, dat haar hart tegen zijn belegering een steeds hooger en muur optrok? Of zag hij het menselijke hart slechts met het oog van een chirurg? Als een trekkende spier, die men met een pincet kan openleggen? Van liefde of haat, genegenheid of afkeer was niets in hem te ontdekken.

Wauer wendde zich nu weer van Anna's werk af. De kleine portretstudie van een man met een vliegerkap scheen hij niet te hebben opgemerkt; in ieder geval had hij er niets van gezegd.

"U moet uw betrekking voor halve dagen in die aardewerkfabriek er aan geven. U bent een begaafde beeldhouwster, u verknoot uw besten tijd."

"Neemt u mij niet kwalijk, dokter, maar ik moet leven, de huur betalen voor mij en mijn moeder en dat brengt die betrekking ten minste op."

Bovendien had ze als beeldhouwster gedurende de laatste maanden weinig verdiend, zoodat ze menigmaal een voorschot aan de directie had moeten vragen; maar dat ging Wauer niet aan.

"In ieder geval moet u uit dit gat vandaan, in een vrijere, minder bekrompen atmosfeer. Waarom wilt u mijn voorstel niet aannemen? Ik wil voor u in mijn kliniek een groote zaal met bovenlicht laten inrichten. Die staat toch leeg, ik gebruik ze nooit."

Maar Anna schudde glimlachend het hoofd.

"En ik zal haar evenmin gebruiken, dokter. En wat u zoo vriendelijk als „gat" wilt aanduiden, daar heb ik met mijn vader en moeder gewoond. Voor mijn moeder en mij is het dus zeker groot genoeg. En bovendien ben ik aan dit huis gehecht. Maar mijn aangelegenheden zijn heelemaal niet belangrijk, vertelt u me liever wat van Amerika. U heeft me niet éénmaal geschreven."

"Nee, waarom zou ik u schrijven? Ik heb niet den indruk, dat u naar een groet van mij heeft gesmaakt. Maar ik heb veel over u nagedacht en denken is belangrijker dan schrijven."

Nu was het gesprek weer op het punt, dat Anna zoo graag wilde vermijden. Als Herman nu maar gauw kwam. Zij vond het nooit prettig als ze met Wauer alleen was. Tegen zijn taaie vasthoudendheid voelde zij zich niet opgewassen. Hij had dus veel over haar nagedacht. Anna streek zich het haar uit de oogen. „En tot welk resultaat is u met uw nadenken gekomen, dokter?"

"Er is maar één uitkomst, Anna. De vraag is slechts, hoe lang het duurt, tot u tot een gelijke conclusie komt. Dat is nu voor mij onbelangrijk geworden. Ik heb tijd genoeg om te wachten, dat mijn schaduw zoo groot is, dat u er niet meer onder uitkomt."

Dr. Wauer zei dit volkomen rustig. Zijn machtig bovenlichaam leunde diep

Vervolg op blz. 22

Als men spreekt over mooie witte tanden, denkt men aan Chlorodont, de doelmatigste tandpasta.

Nederlandsch Fabrikaat

TUBE 25 ct. - GROOTE TUBE 45 ct.

Chlorodont

Tandpasta

De nieuwe Bleyle-modellen

toonen weder, hoe zorgvuldig rekening werd gehouden met de speciale eigenschappen van het gebreide materiaal. De natuurlijke bevalligheid van vorm en lijn wordt voordeelig aangevuld door de keuze van aparte kleuren en harmonieerende tinten. Verzuimt U daarom niet, U de nieuwe gebreide Bleyle-japonnen spoedig eens te laten toonen.

Vraagt het adres van den dichtstbijzijnden leverancier alsmede alle gewenschte inlichtingen aan L. Zaalberg, Prinses Marielaan 16 a, Wassenaar

Die kunnen lachen!

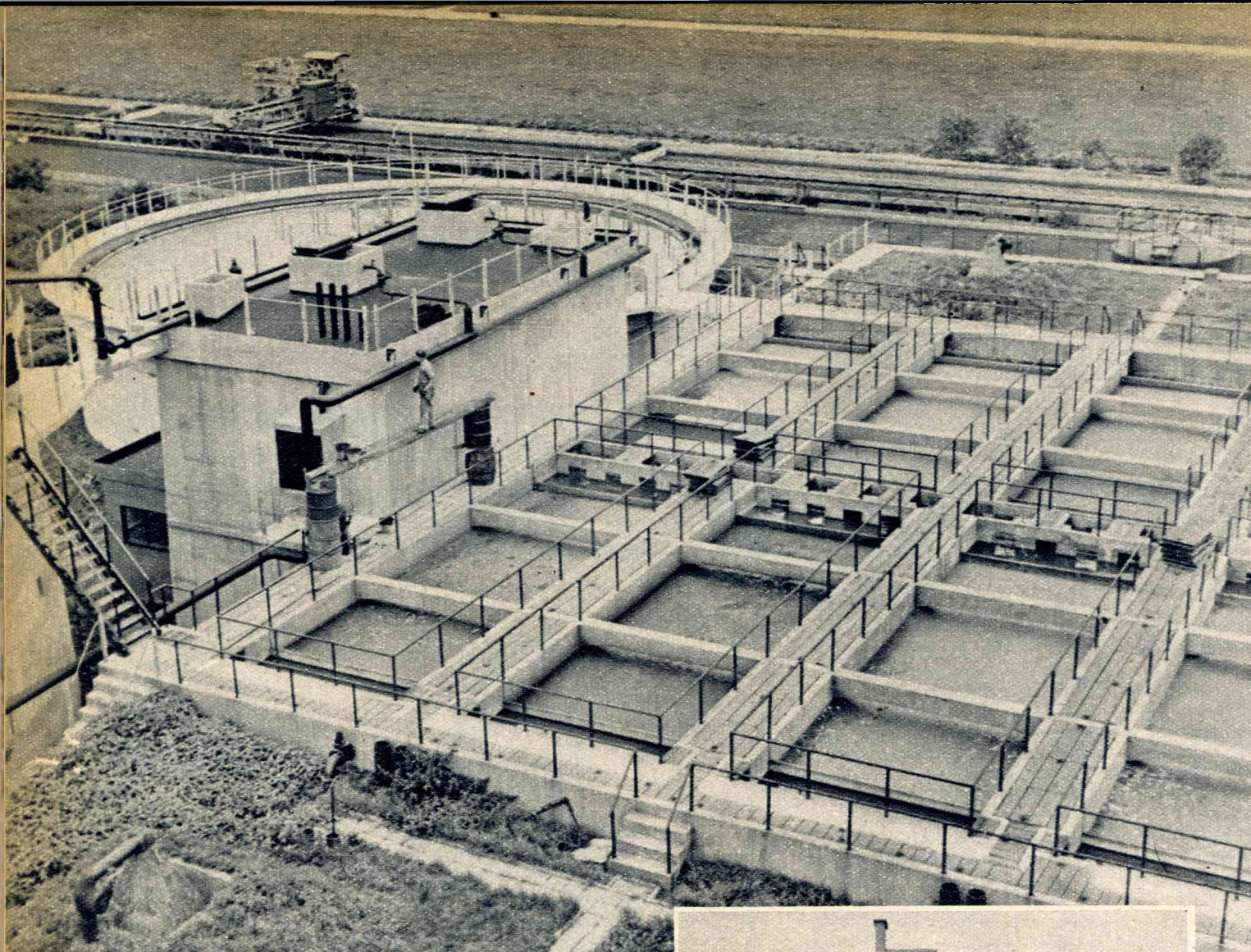

Zelfs de zwaarste marsch beteekent niets voor hen: Steeds tevoren de voeten met Vasenol Voetpoeder behandelen, waardoor de voet gezond en krachtig en doorloopen voorkomen wordt.

Vasenol

Voet-Poeder

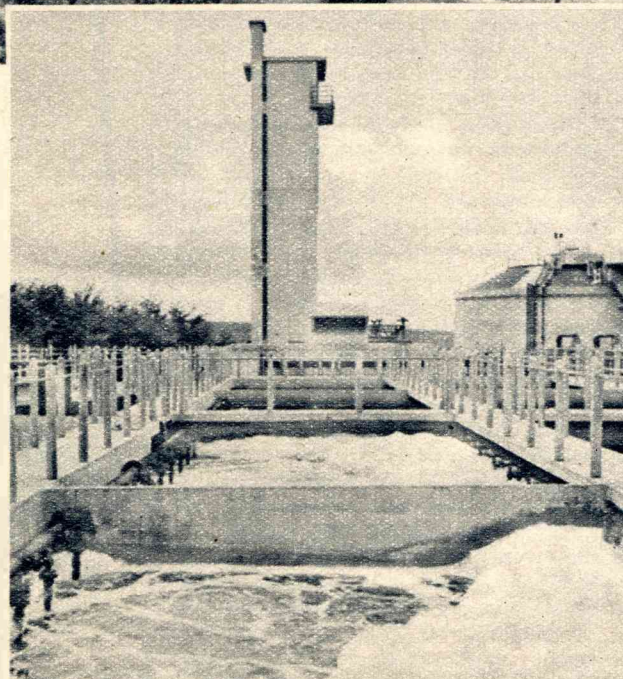
Een gedeeltelijk overzicht van de zuiveringsinstallatie West, n.l. de bassins, de z.g. voorbezinking. In het ronde bassin — midden links — en in de rechthoekige — midden rechts — komt het rioolwater de zuiveringsinrichting binnen, langzaam vloeit het door deze bassins, waar het slib bezinkt en de stoffen, die lichter dan water zijn, bovenop een zacht deeg vormen. Terwijl het rioolwater nu verdere reinigingen doorloopt, komt het slib terecht in het — half zichtbaar op de foto (links) — betonnen reservoir, waar het door verwarming tot rotting gebracht wordt. Terwijl dit geschiedt, wordt het gas opgevangen door de gasklokken — waarvan een links onderaan op de foto. Dan wordt het slib over een loopenden band, na gedroogd te zijn, naar de opslagplaats gebracht.

van ongenoeglijke geurtjes, alhoewel hier het rioolwater open en bloot ten hemel rieken kan! Wij begonnen onze rondgang over een houten bruggetje. klommen betonnen en ijzeren trapjes op en af, en bestegen ronde reservoirs om ten slotte een compleet overzicht van het terrein te krijgen door de bestijging van ijzeren kippenladders in den zoogenaamden reinwatertoren voor

het gereinigde rioolwater, die zeventwintig meter hoog boven het vlakke land uitsteekt.

Hier bleek het al water wat ons oog aanschouwde, elegant omlijst met slibdroogvelden en ronde bouwsels van lavasteen, waaroverheen reusachtige sproeiers draaiden. Een gashouder stond in de buurt, en werklui waren bezig de zware pijpleidingen tegen een eventueel vrieswinter te omhullen. Want, zoo vertelde ons de heer Suerink, die ons rondleidde, wij vreezen niets zoozeer als de vorst, waardoor gas- en slibleidingen bevriezen.

Het werk van een zuiveringsinrichting komt in het kort hierop neer: het rioolwater stroomt in de inrichting en wordt gesplitst in zijn beide substanties water en slib. Hier worden beide ontdaan van schadelijke stoffen, zoodat zij reukloos en onschadelijk als gewoon water en aarde hun leven op polders en in de rivieren beëindigen

De levend-slib-installatie met den 27 meter hoogen toren voor het deel van het gereinigde water, dat als bedrijfswater moet worden gebruikt. Midden rechts op de foto het betonnen reservoir waarin het slib verwarmd wordt.

DE „ZICHTBARE” STAD

Het einde der riolen van Amsterdam

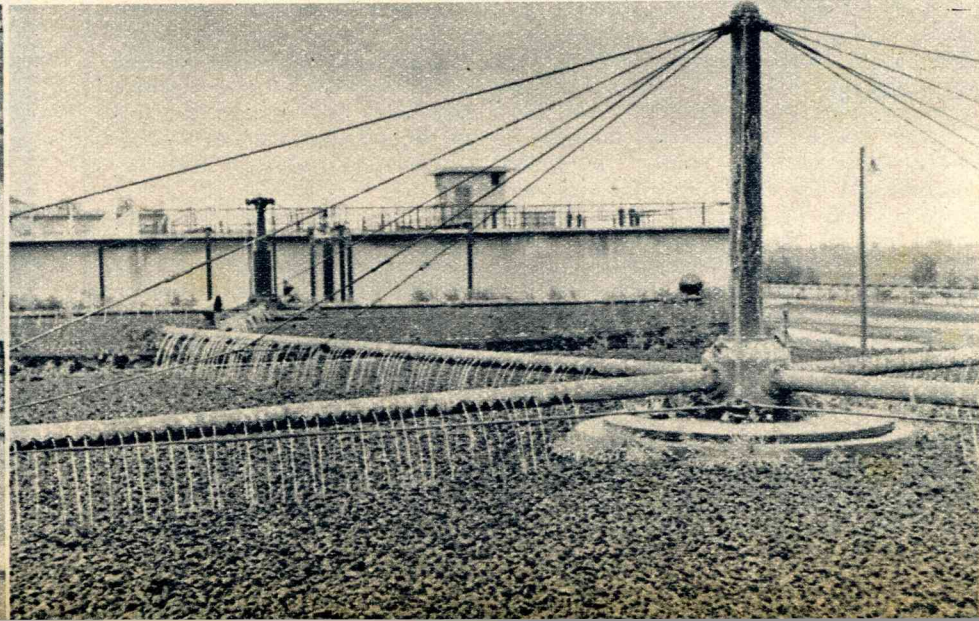
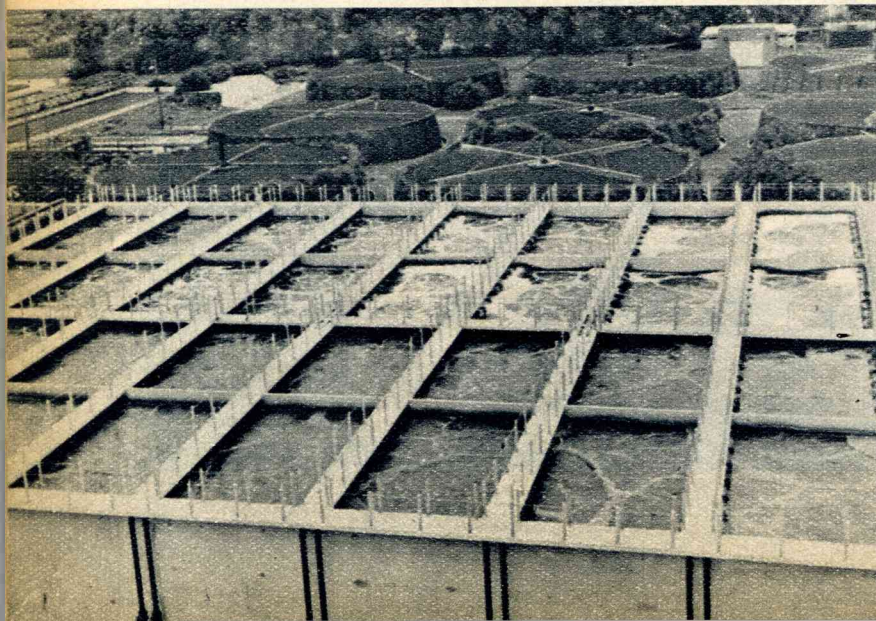
Zoals wij reeds in ons vorig artikel aanduidden, wordt het rioolwater van de Amsterdamsche buitenwijken, dat dus niet op het IJ of het IJsselmeer wordt geloosd, verzameld in zuiveringsinrichtingen, vier in getal. De grootste van deze is die, welke in de buurt van den Sloterdijkmeerweg ligt en een stadsdeel van 140.000 inwoners verzorgt. Daarop volgt de zuiveringsinrichting in Zuid, voor 40.000 bewoners, en dan de twee in de Watergraafsmere en aan den Amstelveenschen weg voor resp. 8000 en 1500 bewoners.

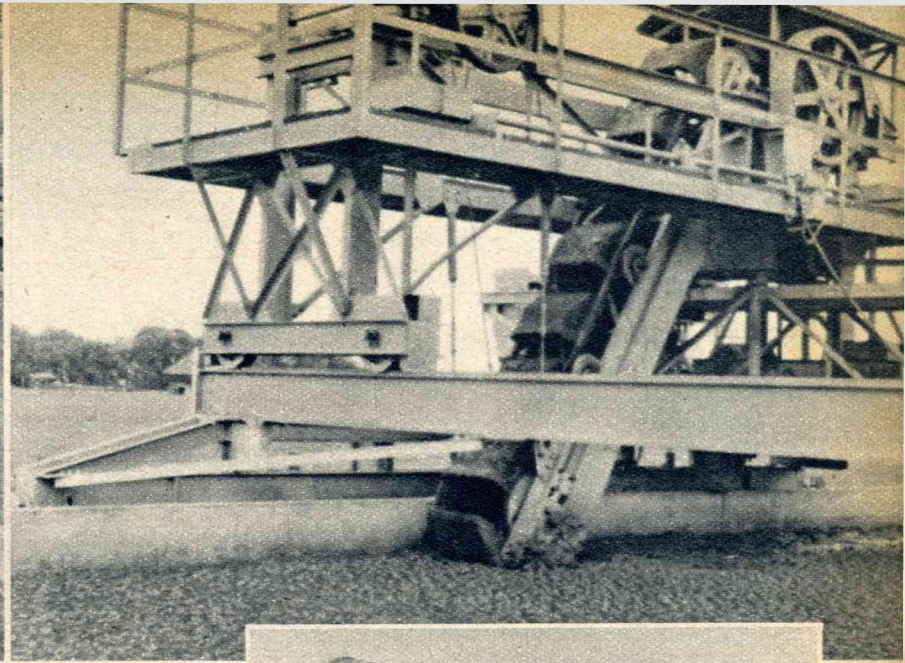
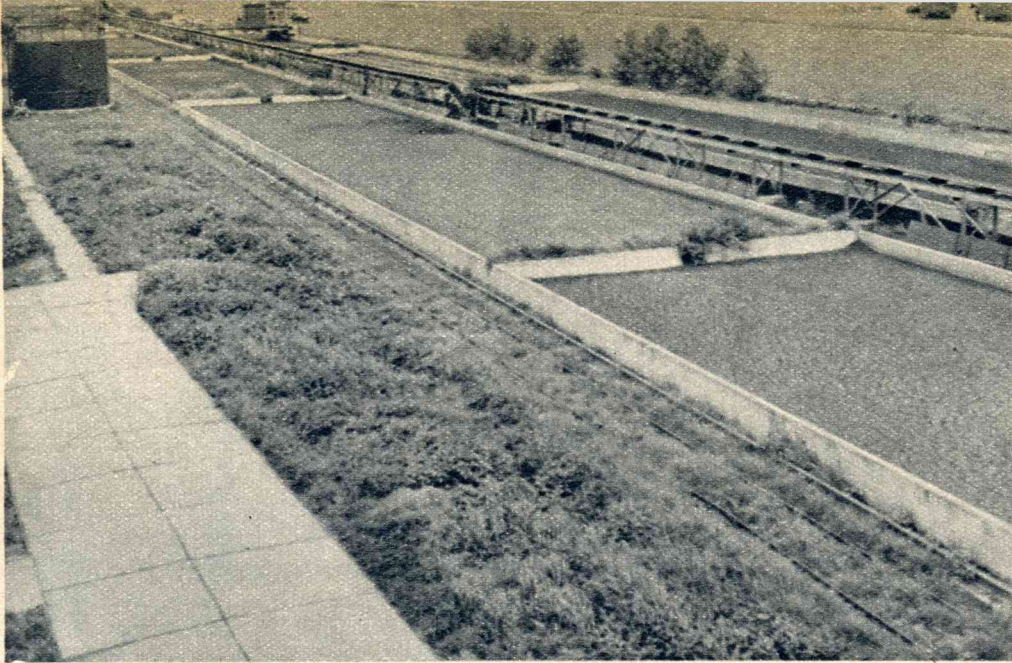
Met een eleganten vrachtwagen — men denke aan de benzinecrisis — bezochten wij de rioolwater-zuiveringsinrichting in West. Een uitgestrekt terrein met witte betonnen bassins in een wilden, welig tierenden tuin van bloemen en planten. De afvalstoffen, die in het rioolwater zitten, begunstigen zichtbaar de plantenwereld!

De wind woei en er viel merkwaardig weinig te bespeuren

Overzichtsfoto van — op den voorgrond — de levend-slib-installatie, waar het rioolwater zijn tweede reiniging ondergaat; op den achtergrond de oxydatiebedden, nog een reinigingsvorm. Geheel op den achtergrond, rechts, de reinwaterkelder.

Close-up van een oxydatiebed, bestaande uit lavasteen, waarover het reeds gedeeltelijk gezuiverde rioolwater gespreeid wordt. Zooals men ziet, wordt het rioolwater met behulp van enorme sproeiers over het lavagesteente verdeeld.

Overzicht van de slibvelden, waar het gezuiverde slib droogt tot een reuklozen vruchtbaren koek. Met behulp van een graafmachine wordt dit slib over een loopenden band weggevoerd. Rechts: de graafmachine in actie. Langzaam voortrijdend neemt zij telkens de bovenste gedroogde laag aarde af van de slibvelden.

Dit schijnbaar eenvoudige procédé vereist echter een zeer gecompliceerde en vrij langdurige behandeling.

Per etmaal komen ongeveer 12.000.000 liter rioolwater naar de zuiveringsinrichting, op de zoogenaamde spitsuren; wanneer de huisvrouwen de wasch doen, worden het zelfs 800.000 liter per uur. Dit rioolwater arriveert door enorme pijpleidingen in bassins en ondergaat daar de eerste zuiveringsbehandeling, de zoogenaamde „vorbezinking”. Dit wil zeggen, het rioolwater stroomt langzaam, haast onbeweeglijk door betonnen bassins, zoodat alles wat zwaarder of lichter dan het water is, bezinkt of als een fettige koek bovenop blijft drijven. Deze bewerking, die men

Een der heeren van de zuiveringsinrichting-West toont hoe helder het rioolwater al geworden is na twee zuiveringen.

„mechanische” reiniging noemt, vormt tegelijkertijd de groote splitsing van water en slib, welke substanties van dit oogenblik af ieder hun eigen vasten weg volgen. Laten we eerst het water behandelen, het slib krijgt dan later een beurt.

Na de vorbezinking volgt de behandeling in de zoogenaamde levend-slib-installatie. Het reeds vorbezonden water wordt weer in bassins geleid, omdat het nog ontdaan moet worden van de colloïden en opgeloste stoffen, het stinkt namelijk nog hevig en zit vol viezigheid en vuile stoffen. Dit geschiedt doordat men zoogenaamd bacteriën-slib in het rioolwater brengt. Deze bacteriën, die de ongerechtigheden in het rioolwater moeten oppeuzelen, worden in leven gehouden door invoer van verse lucht — een compressor levert plm. 7000 m³ lucht per uur. Gedurende vier tot zes uur blijft het rioolwater met het bacteriën-slib in aanraking, en de diertjes hebben een gezelligen maaltijd aan al wat er in wriemelt en krioelt. Daarna wordt wederom door bezinking het nu al veel schonere rioolwater gereinigd van dit slib, dat op zijn beurt weer teruggesompt wordt in de reactivering, waar de bacteriën door luchttoevoer op nieuwe krachten kunnen komen.

Onderwijl stroomt het rioolwater verder op zijn reinigingsweg, en wel naar de oxydatiebedden. Dat

zijn ronde, platte, stompe torens uit lavasteenen, waartusschen het water met behulp van een reuzensproeier druipet en door adsorptie door de op de lava levende bacteriën tot op 97 % gezuiverd wordt.

Men begrijpt nu makkelijk waarom de levend-slib-installatie- en de oxydatiebedden-behandeling een „biologische” reiniging heet.

Maar nog is het rioolwater niet schoon genoeg, want nu zitten er nog doode bacteriëncorpusjes in, en vette wormen en gruis. Men krijgt nu dus de nazuivering, weer een reiniging door bezinking, dus de derde. Het laatste restje aan vuil zakt naar den bodem, en wordt met schrapers, die aan een heen en weer rijdende of draaiende machine zitten, verwijderd. Het nu totaal gereinigde water wordt naar den reinwaterkelder geleid en vandaar met machtige pompen naar de Kostverlorenvaart bij de Wiegbrug gebracht.

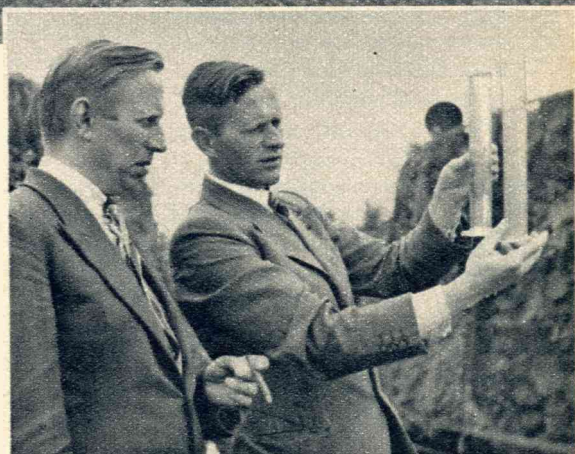
Tot zooverre de lange lijdensweg van het rioolwater tot zuiver, fris, lekker, schoon rivierwater.

Nu de aarde: Na de scheiding van rioolwater en slijk komt dit laatste o.a. in een groot, rond betonnen reservoir, de z.g. verwarmde slibruimte. Hier wordt het slijk of slib verwarmd tot op 25 à 30 graden C., opdat het spoedig rotten zal. Voor de verwarming zorgt een klein deel van het rioolwater, dat, op 85 tot 90 graden C. verhit, door buizen gepompt wordt, die door de drassige, zwarte, stinkende slibmassa ronddraaien. Zodoende heeft de zuiveringsinrichting hiervoor geen water noodig van de Amsterdamsche waterleiding. Help u zelf is het parool, ook wat het nu volgende betreft. Want door de verhitting rot het slib uit en scheidt zeer groote hoeveelheden gas, het z.g. methaangas, af.

Dit gas, dat hooge calorische waarde bezit en met een bijna onzichtbare vlam brandt, wordt weer benut om het geheele zuiveringscomplex te verwarmen, dus ze hebben ook geen rekening bij de gasfabrieken — nee, nog meer, door het zuiveringsbedrijf wordt zelfs een deel van het methaangas aan de Zuider-Gasfabriek geleverd!

Als het slib voldoende door verwarming is uitgerot, en reuk- en gasloos en onschadelijk is geworden, dan gaat het naar de z.g. draineervelden, waar het nog meegevoerde water in den bodem zakt of deels in de lucht verdampt. Dan komt een graafmachine en haalt met een baggerladder de gedroogde sliblaag weg en bezorgt deze over een loopenden band buiten het terrein. Daar wachten kleine kipkarretjes en deponeeren deze versch gewonnen aarde over de polders, waar de boeren en tuinders er wat blij mee zijn, want dit oorspron-

Over dezen loopenden band wordt de uit het rioolwater gewonnen aarde naar de opslagplaats gebracht, om daar als een soort meststof te worden verkocht.

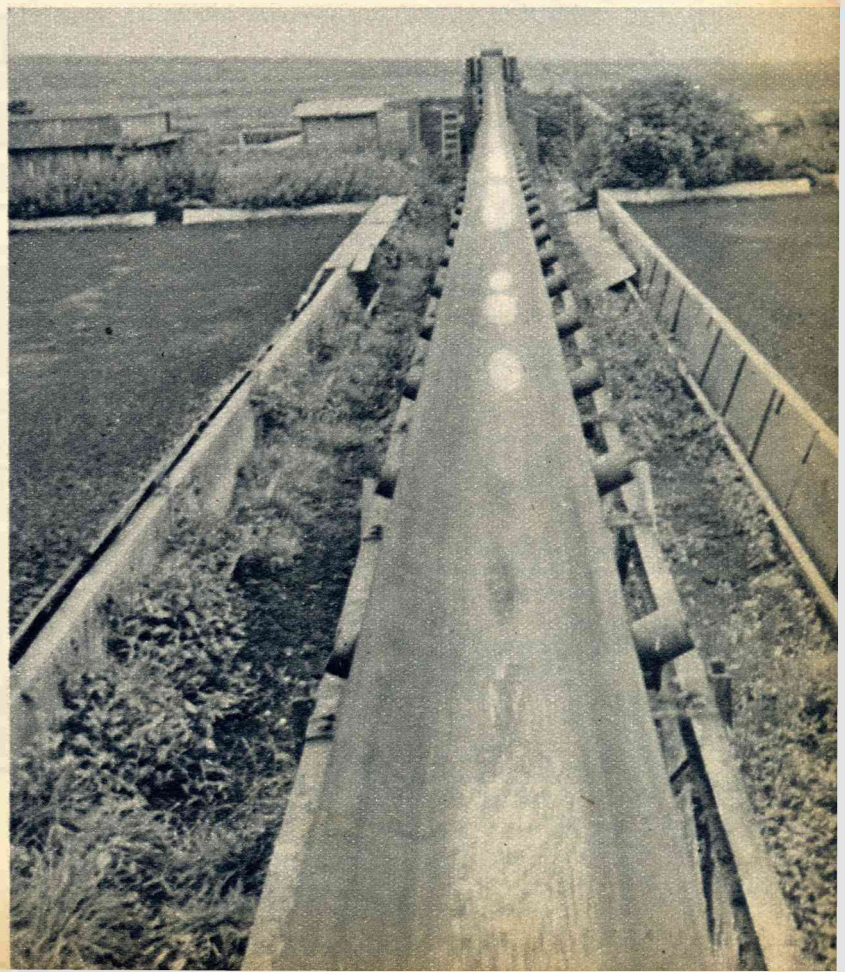
De heer Suerink toont in een glazen buis het duidelijk zichtbare verschil in zuiverheid van het rioolwater. Zoals het is (rechts) na zuivering in de oxydatiebedden, en links na de z.g. nazuivering.

kelijke rioolslib, dat zoo keurig netjes in zuivere aarde is omgetooverd, heeft groote waarde als meststof.

Grappig was, dat we ons bij dezen rondgang verbaasden over de vele tomatenplanten die rond en achter het terrein stonden. Dat zaait zichzelf, vertelde ons de heer Suerink, die zaaijes komen mee met het rioolwater, passeeren de geheele behandeling op de inrichting en hebben toch voldoende kiemkracht behouden, om planten te worden en zelfs lekkere, sappige roode tomaten voort te brengen.

En zoo eindigt deze reportage, die in de duisternis der riolen begon, door den stank en het vuil van de „onzichtbare” ondergrondse stad, buiten op het land in de zon, die straalt op helder blauw water, op groene velden, die glimlacht over de schoone, zuivere „zichtbare” wereld.

(Foto's Panorama)

Verstopping?

**Overtollig vet?
Aambeien?
Onzuivere huid?
Onzuiver bloed?**

Het betrouwbaar werkende middel is Dr. Schieffer's Stofwisselingzout. Men bereide hiervan zelf een geneeskrachtig water, dat de inwendige organen doorspoelt, bloed en darmstelsel van stofwisselingslakken zuivert, de spijsverteringsorganen tot normalen arbeid opwekt en ook groote verlichting van reumatische pijnen verschaft.

Een langdurige kuur met het van Dr. Schieffer's Stofwisselingzout bereide geneeskrachtige water is een weldaad voor het gehele organisme. Men gevoelt zich vrijer en gezonder.

Dr. Schieffer's Stofwisselingzout

is in alle apotheken en drogistertijen te verkrijgen.

Originele flacon Fl. 1.05
dubbele flacon Fl. 1.75

WAAR is de juiste leiding?

Zoek niet langer naar de kortste weg om in de techniek vooruit te komen.

Kies de juiste studieleiding.

Studeer techniek thuis PBNA ARNHEM

Directie E. J. Rotshuizen en F. Wind

200 leervakken, 120 leraren, 5000 cursisten

Opleiding voor alle examens in:

Bouwkunde - Waterbouwkunde
Werktuigbouwkunde - Electrotechniek - Chemische techniek

Speciale cursussen:

Middenstandsdiplooma - Boekhouden - Zuiveltechniek - Textieltechnicus - Reclame-assistent enz.

COUPON voor kosteloos prospectus P

Naam

Adres

AMOR OP HET VLEGVELD

Vervolg van blz. 19

in den fauteuil, zijn gezicht stond tegen het licht afgeteekend. Het was donker en slechts als hij zich ter zijde wendde, om de asch van zijn sigaret te tikken, zag men het Romeinsche profiel van zijn gezicht en de zachtere lijnen, die rondom den mond de scherpte wegnamen. In het wijkende daglicht lagen zijn handen als lichte vlekken, bijna doorzichtig op de leuning van den fauteuil. Het waren smalle, pezige handen; de beproefde werktuigen van den succesvollen chirurg.

„Nu moet u eens even luisteren, dokter,” begon Anna. „Toen u een jaar geleden met mij wilde trouwen, kon ik u geen antwoord geven. Ik ben u dankbaar en ik koester hoogachting voor u. U heeft me misschien eenmaal het leven gered. Maar dankbaarheid en zuiver persoonlijke achting zijn geen voldoende fundamenten voor een huwelijk. Nu komt u na een jaar, waarin ik niet veel over u heb nagedacht, weer met dezelfde vraag. Intusschen is mijn leven in een heel andere richting gegaan. Ik heb nieuwe dingen en nieuwe mensen ontmoet...”

„...die me hoegenaamd niet interesseeren.”

„...maar waarmee u toch rekening moet houden, als u zich voor mij interesseert. Maar waarom kwelt u me zoo? Waarom wilt u me niet begrijpen?”

„O, ik begrijp u heel goed, maar ik zei u al, het interesseert me niet. Het komt voor mij alleen hier op aan, om zóo lang te wachten, dat u niet meer buiten me kunt. Dat is voor mij slechts een vraagstuk van uithoudingsvermogen en tijd. En dan een tijd, dien ik misschien wel kan schatten.”

De bel maakte een einde aan het gesprek.

Het was Wolf, die wel teeder, maar toch ietwat nerveus, Anna kuste. Hij zag den hoed en de jas van dr. Wauer in de vestibule en snoof den prikkelden geur, die uit een grooten ruiker frissche Maartsche viooltjes opsteeg. „Van hem?” vroeg hij, op de bloemen wijzend.

Anna knikte; daarop gingen zij getweeën het atelier binnen. Dr. Wauer richtte zich op uit zijn fauteuil; voor den eersten keer stonden Herman Wolf en Johan Wauer tegenover elkaar; Anna stelde hen aan elkaar voor.

„Ah, u is dus het origineel van die kleine portretbuste daar?” begon dr. Wauer en daarbij wees hij naar de plastiek op de vensterbank.

„Ja,” antwoordde Wolf kortaf.

„Een leelijk stuk werk,” zoo wendde Wauer zich nu tot Anna. „Dat wilde ik u zoeven al zeggen.”

„Hoe dat zoo?” viel Wolf hem in de rede, „ik vind het juist uitstekend.”

Hij had niet veel verstand van kunstzaken, doch de werken van Anna vond hij goed en juist op deze studie van zijn kop was hij altijd trotsch geweest. Waarom verdedigde Anna zich niet? Dat was toch een brutaliteit van dien Wauer. Wie had hem om zijn critiek gevraagd?

Maar Wauer ging verder: „U hebt vroeger anders gewerkt, Anna, ernstiger, oorspronkelijker. Toen zou zoo'n kitschding er niet tusschen door zijn gelopen. U neemt me niet kwalijk” — zoo wendde hij zich nu tot Wolf — „maar ook al bent u er het voorbeeld van geweest, er deugt toch niets van

dat werk. Dat mag ik toch wel zeggen, juffrouw Anna; dat geeft u me toch toe?”

Anna was woedend, maar niet om Wauer. Zijn niets ontziende vrijmoedigheid was een der eigenschappen, die ze steeds op prijs had gesteld. Zij was woedend omdat hij gelijk had. Zij wist maar al te goed, hoe oppervlakkig en onvoldoende de kop van Wolf was gemodelleerd. Het was slechts een vriendelijkheid tegenover Herman, dat hij nog steeds op de plank voor de vensterbank stond. Moest zij dat nu toegeven?

Zij antwoordde niet en om een uitweg te vinden begon zij met Wauer een gesprek over beeldhouwkundige vraagstukken. Wauer, die een groote kunstverzameling bezat, was haar in iedere wending van het gesprek de baas. Zij moest zich onderrichtingen en terechtwijzingen laten welgevalen en Herman, haar Herman, zat er bij, tot doodsch toevoeren veroordeeld.

Ja, Wolf voelde zich plotseling ter zijde geschoven. Van vlakwerking, materiaal en vormgeving bij beeldhouwen had hij geen verstand. Hij verheugde zich in Anna's prestaties, vond alles wat ze maakte prachtig, doch vatte het in zijn gedachten toch meer op als liefhebberij. Zoo had hij nu den tijd om zijn grooten tegenstrever, die nu eindelijk zichtbaar was geworden, goed op te nemen.

De man zag er goed uit en was ongetwijfeld een sterke persoonlijkheid. Zou hij nog steeds trachten Anna te winnen? En hoe lang wilde hij hier eigenlijk blijven?

Op dit oogenblik brak Wauer het gesprek met Anna abrupt af en wendde hij zich weer tot Wolf: „U is een oude oorlogsvlieger, nietwaar, mijnheer Wolf?”

Wolf stond eenigszins verbaasd. „Ja,” antwoordde hij, „ik ben vlieger in Vlaanderen geweest. Ik heb vier jaar lang aan het front gestaan.”

„Ik weet het.”

Wolf zette zich in zijn fauteuil over-eind en zag Wauer verbluft aan. „Van wien weet u dat?”

„Van een van uw oude kameraden, van Linssen. Daar ginds, aan den overkant, test hij parachutes. Ten minste, dat deed hij, maar voorloopig moet hij eerst genezen van zijn bekkenfractuur. Hij werd juist in het ziekenhuis gebracht, toen ik daar een voordracht hield. Ik heb hem van Duitschland verteld en hij mij van den oorlog, en toen werd ook uw naam genoemd. U moet een duivelsche kerel zijn geweest.”

Von Linssen was dus in Amerika! Merkwaardige samenloop, dat hij juist Wauer moest ontmoeten. Natuurlijk kon Wolf zich Gustaaf von Linssen nog heel goed herinneren; hij was in den na-oorlogstijd ook bij Spohr & Co. terechtgekomen. Later verdween hij echter weer uit Wolf's gezichtsveld en nu was hij in Boston verongelukt. Arme Gustaaf, dacht hij.

Een korte pooze ging het gesprek nu tusschen beide mannen heen en weer, waarbij Wolf nog eenmaal probeerde in Wauer's gedachtengang te dringen. Hij vond echter geen aanknooppingspunt. Ten slotte stond Wauer uit zijn fauteuil

FARINA'S GOUDEN REGEL IS SLECHTS AAN ÉÉN BEKEND!

Wanneer men iemands prestatie talloze malen tracht na te maken, is dat het beste bewijs voor de waarde er van. Zoo was ook de Eau de Cologne van Johann Maria Farina de eeuwen door voor velen het voorbeeld. Maar als iemand zich Wolfgang Amadeus noemt, dan is hij nog geen Mozart.

Bij de Eau de Cologne van Farina is het evenzoo. Want de gouden regel dien Farina opstelde, is het geheim van zijn firma. En zonder zijn recept kan niemand zijn Eau de Cologne maken, laat staan overtreffen. De echte Farina-geur is betooverend en verfrisschend bij sport en spel, in gezelschap en bij dans, in bioscoop en schouwburg.

Nederland gebruikt ze sedert 1736.

ECHE EAU DE COLOGNE

Vervolg op blz. 24

Koning Carol II van Roemenië deed afstand van den troon.

TROONSWISSELING IN ROEMENIË

Michael I volgt Carol II op

Generaal Antonescu, de staatsleider van Roemenië.

Nadat de minister-president, nu staatsleider van Roemenië, generaal Antonescu, koning Carol II op 6 September 's morgens om vier uur schriftelijk heeft medegedeeld, dat het volk zijn troonsafstand eischte, heeft de vorst hieraan gehoor gegeven. Onmiddellijk daarop heeft Michael, de zoon van Carol uit het huwelijk met Helena van Griekenland, den eed afgelegd, waardoor hij Roemenië's nieuwe koning is geworden.

De regering van den scheidenden vorst is niet gelukkig geweest: reeds als kroonprins kwam hij dikwijls in conflict met het hof en verschillende politieke partijen, voornamelijk wegens zijn partieu- liere leven. Het gevolg was, dat hij op 4 Januari 1926 afstand deed van zijn rechten, zoodat zijn zoon

Michael tot troonopvolger werd uitgeroepen.

Daar Michael pas vier jaar was, werd een regentschapsraad benoemd, die in functie trad toen koning Ferdinand op 20 Juli stierf en Michael dus koning werd. Drie jaar nadien, op den eersten Pinksterdag, vloog Carol, die na den afstand van zijn rechten in het buitenland verblijf gehouden had, naar Roemenië terug, onttroonde zijn eigen

Koning Michael, die zijn vader opvolgde.

werkelijk van een eenheid gesproken kon worden.

Nu Roemenië dan ook voor een crisis staat, waarin in de eerste plaats geen sprake mag zijn van binnenlandsche spanning en tevens de samenwerking met Duitschland verzekerd dient te worden, is het logisch, dat Carol II van het tooneel verdwijnt. Hij heeft voor de tweede maal afstand gedaan en wordt voor de tweede maal in zijn rechten opgevolgd door zijn zoon, die ondanks zijn jeugd reeds een populaire figuur is. Men kan dus verwachten, dat de Roemenen aan den oproep van generaal Antonescu: „Roemeen- sche broeders. Uit het diepst van mijn hart richt ik tot u het dringend verzoek, alles te vergeten, u om onzen jongen koning te scharen, de orde te bewaren en aan den arbeid te gaan. Leve Roemenië,” zonder aarzelen gehoor zullen geven.

Prinses Helena van Griekenland, de moeder van koning Michael, zal naar Roemenië terugkeeren. Haar werd de titel verleend van H.M. de Koningin-moeder.

(Foto's archief)

zoon en aanvaardde op 8 Juni de regering. Michael, ex-koning, werd nu weer kroonprins. Intus- schen waren zijn vader en moeder gescheiden en bij den terugkeer van Carol verliet de laatste onverwijld het land om zich te Flo- rence te vestigen.

Koning Carol II was in zijn buitenlandsche poli- tiek geheel op de wes- telijke mogendheden, op Frankrijk en Engeland dus, ingesteld, doch werd in zijn beleid zoowel als in zijn persoonlijk leven krachtig bestreden door de IJzeren Garde of, zooals de nieuwe naam luidde, de partij van „Alles voor het vader- land”.

Ten einde zijn eigen in- zichten te doen zegevieren, stelde koning Carol de dictatuur in, hij trad met kracht tegen de IJzeren Garde op, doch was niet in staat de oude partijen zoo- danig te vereenigen, dat

*U was
immers
van plan*

ons laatste boek van de Ken-
nemer Serie te koop? Stel
dit dan niet uit, want wij heb-
ben een roman uitgekozen, die
U van het begin tot het einde
zal boeien. Voor weinig geld
(slechts 30 cent ingenaaid, f 1.—
in prachtband) bezorgt U zich
eenige gezellige avonden. Wij
hebben ditmaal weer iets heel
nieuws, want

**DE MAN
IN 'T
DONKER**

van

John Ferguson

is wel is waar een vlot en spannend
verhaal met een verrassende ont-
knooping, doch „weer eens heel
anders” dan onze overige uitgaven.
Een puur menselijke levensgeschie-
denis, die, gewezen rondom een
moord, toch geen detective-historie is.

Wij bevelen U dit werk zonder aar-
zelen met groote warmte aan. Het zou
ons spijten, indien U juist dit boek
zou missen uit onze serie. Vergeet U
dus niet, het onmiddellijk te bestellen.

Een ingenaaid exemplaar kost zoals
gewoonlijk slechts 30 cent, terwijl
een fraai gebonden boek voor f 1.—
verkrijgbaar is. Bestellingen kunt U
opgeven aan onze kantoren, agenten
en bezorgers en bij den boekhandel.
Franco toezending per post geschiedt
na ontvangst van 40 cent resp. f 1.15
voor 'n genaaid of 'n gebonden boek
aan ons hoofdkantoor te Haarlem.
Dit bedrag kunt U overmaken per
postwissel of storten op postrekening
142700 van Panorama te Haarlem.

AMOR OP HET VLIEGVELD

Vervolg van blz. 22

op. Hij scheen afscheid te willen nemen,
en ook Anna en Wolf stonden op.

„En overigens, juffrouw Anna,”
begon Wauer weer, „zou ik graag
morgenavond met u naar de opera gaan.
Vachina zingt de Tosca. Daar zult u
niets op tegen hebben, mijnheer Wolf,
ik moet me nu weer een beetje met
juffrouw Lenz inlaten.”

Dat was het eerste scherpe schot.
Wolf dwong zich tot een beleefd lachje,
omdat hij in aanwezigheid van Anna
niet onbeleefd wilde zijn, maar overigens... voor den duivel...

„Dat is heel vriendelijk, dokter,”
antwoordde Anna, „maar ik heb al met
mijnheer Wolf afgesproken. Je hebt
toch voor kaarten gezorgd, Herman?”

Nee, Wolf had geen kaarten. De
voorstelling was uitverkocht en hij
moest bekennen, te laat te zijn gekomen.
„Maar u zult ook geen kaarten meer
kunnen krijgen, dokter,” zei hij tegen
Wauer. „Als u ze ten minste nog niet
gekocht hebt.”

Wauer wendde zich glimlachend tot
Wolf. „Maakt u zich geen zorgen. Als ik
naar de opera wil, dan krijg ik kaarten,
ook al is de zaal uitverkocht. En daarom,
juffrouw Anna, doet het me plezier, dat
ik u toch nog een bezoek aan de opera
kan aanbieden.”

Deze herhaalde uitnodiging betee-
kende een openlijk voor het hoofd
stooten van Wolf en ook Anna voelde
dit. Als Herman zich nu maar be-
heerschte! Het was jammer, ze zou
Vachina graag gehoord hebben, maar
nu... En zei Herman wat? Nee, hij
stond doodstil achter haar en wachtte
op haar beslissing. Zij zei tegen Wauer:
„Nee, dokter, het gaat niet.”

Nu hoorde ze ook de stem van Wolf
achter zich: „Ik ga namelijk in ieder
geval met juffrouw Anna uit. Het spijt
me.”

„Dan kan ik heengaan,” zei Wauer
kortaf, doch zijn gezicht behield het
spottende glimlachje en de opmerking
van Wolf scheen langs hem heen te gaan.

„Een aardige kerel!” zei Wolf, toen
hij met Anna alleen was.

Dat was dus die dokter Wauer!
Jammer, dat de eerste ontmoeting in
de woning van Anna had plaatsgevon-
den. Misschien kwam er nog wel eens
gelegenheid om dien dokter te toonen,
dat hij met een glimlachje niet van
Herman Wolf af was.

„Ben je uit je humeur?” vroeg Anna
hartelijk, terwijl ze op de leuning van
den fauteuil ging zitten. „Maar, kijk
eens aan, zoo is hij nu eenmaal. De
beroemde dokter met macht, geld en
een bekenden naam, hij denkt, dat hij
alles kan bereiken.”

„Maar met welk recht komt hij steeds
weer in je leven?” viel Wolf driftig uit.
„Dat kan ik niet begrijpen! Dat je van
iemand houdt, goed, maar als je ziet
dat je met je gevoelens aan het ver-
keerde adres bent, dan ga je weg. Dan
probeer je alleen nog om op een behoer-

lijke manier te verdwijnen. Of heeft deze
middagvisite jou misschien plezier
gedaan?”

Hij staarde naar den fauteuil, waarin
Wauer zooveel had gezeten en het
scheen hem of deze plaats nog door een
schaduw, de schaduw van zijn grooten
rivaal, werd ingenomen. Wat gisteren
nog een belachelijkheid scheen, werd
nu een dreigend gevaar.

DERDE HOOFDSTUK

De kliniek van dr. Wauer lag op den
Kreuzberg in 'n stille en rijke wijk.
Oude, hooge boomen stonden rondom
het huis, in een tuin die wel een park
leek. Dr. Johan Wauer, die van huis uit
kapitaal bezat, had het voor twaalf jaar
goedkoop gekocht en in den loop van
den tijd, die hem een steeds wassenden
stroom patiënten bracht, was de groote
villa, bijna een kasteeltje, verbouwd tot
een kliniek, die aan de modernste
eischen voldeed.

De groote westelijke vleugel, die de
operatiekamer, de röntgenkamer en de
bestralingskamer bevatte, was echter
pas vier jaar geleden aangebouwd. De
drie afdelingen van de kliniek boden
plaats aan dertig patiënten en het
kwam slechts zelden voor, dat meer dan
vijf bedden leeg stonden. De particuliere
woning van dr. Wauer lag in den
oostelijken vleugel, op de eerste ver-
dieping.

Het was even na tien uur. In de voor-
kamer zat de hoofdzuster, die de pols-
en temperatuurlijnen van de patiënten
met inkt natrok. Dr. Wauer en zijn
assistent, dr. Hengel, zouden weldra
hun ochtendvisite geëindigd hebben.
Zuster Hanna trok streep na streep, de
temperatuur met blauwen, den pols met
rooden inkt, en ondertusschen luisterde
ze naar wat op de trap gebeurde.

Vandaag was het de vierde dag na
den terugkeer van dr. Wauer uit Ame-
rika. Hoe had ze verlangd naar den dag,
dat ze zijn stap weer voor het eerst op
de trap zou hooren. En nu had hij, na
de begroeting en den eersten handdruk,
nog geen persoonlijk woord voor haar
over gehad. Slechts éénmaal, op den
eersten dag, had hij haar in de gang
ontmoet en toen kort gezegd: „Ik dank
u, zuster Hanna!” Dat was alles wat
hij gezegd had van de vele verslagen,
die zij hem, het heele jaar door, wekelijks
over den oceaan had toegestuurd, terwijl
hij in de Vereenigde Staten — in uni-
versiteiten, ziekenhuizen en op congres-
sen — voordrachten en lezingen hield.

Zij dacht er over na, hoe zij voor
zijn vertrek eerst had geweigerd, toen
hij haar om dezen dienst verzocht.
Reeds twee jaar geleden, toen dat jonge
meisje, die Anna Lenz, hier op kamer
drie lag, had zij voortdurend gepro-
beerd zich voor haar chef te plaatsen,
om den indruk, dien deze patiënte op
hem maakte, te verzwakken.

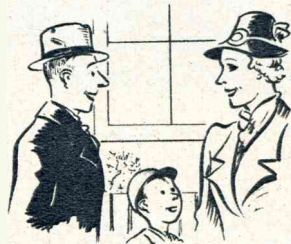
Wordt vervolgd

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. — f 1.62½ per kwartaal
of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën
f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van
postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. —
Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM,
Singel 263. Telef. Int. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Statensingel 179b, Giro
nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT,
Blitstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56,
Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772.
's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT,
Stationsstr. 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81. —
De voorwaarden van onze gratis ongevallenverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

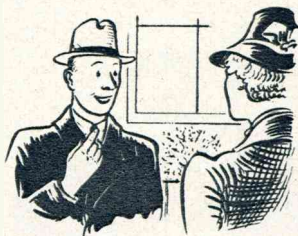
Een heldere stem!

„Moeder, dat is nu onze leeraar,
meneer van den Berg.”

„De kinderen vinden het wel fijn,
als ze een jonge onderwijzer heb-
ben. Het is een mooi beroep, de
jeugd leiding geven.”

„Ja Mevrouw, het is een mooi
beroep. Alleen het vele spreken
valt wel eens zwaar. Ik ben name-
lijk gauw heesch.”

„O, maar meneer, dan zijn Wybert-
jes net iets voor U. Mijn man
houdt vaak lezingen en hij gebruikt
Wybert-tabletten met succes.”
Wybert-tabletten geven een hel-
dere stem.

Alleen in origineele blauwe
doozen à 25, 35 en 60 cent.

EEN BOEKET CLEMATIS

Naar de schilderij van J. Warmenhoven

DE THEEKOEPSEL AAN DE VECHT

door Lard Ivir

Freule Elsje van Truyen en Karel Cosijns, de zoon van den schout en afstammeling van een eenzaam regentengeslacht, „zagen elkaar gaarne”, zooals dat fluisterend werd vastgesteld op het kransje, dat mevrouw de douairière van Truyen haar vriendin-nenschaar wekelijks placht aan te bieden in den eleganten theekeupel aan het einde van den precieus verzorgden tuin van haar buitenplaats aan de Vecht.

Wanneer het reeds zoover is dat men in het gezelschap van de betrokken moeders durft fluisteren over een in het verschiet liggende verbintenis, dan mag veilig worden aangenomen, dat althans de moeders van het jeugdige paar er zeer mee ingenomen zijn. En zoowel mevrouw de douairière als des schouts hoogmogende gade meenden dat het geluk hunner kinderen zijn bekroning vinden moest in een huwelijk.

In het knusse theekeupeltje, waar de trouwe maarte met eindeloos geduld de fijne Chineesche kopjes, de sierlijke kannetjes en de schaaltjes met gebak en confituren op hun vaste plaatsen gerangschikt had, en waar Elsje aan moeders zijde was gezeten om op haar zachte wenken op te rijzen en wat kostelijk vocht uit 't kannetje in de kopjes der keuvelende dames te laten vloeien, in dat koepeltje koesterden Elsje's en Karel's moeder heimelijk haar vurig verlangen. En tusschen de charmante woordjes, die zij elkaar toewierpen, strengelden zij kleine toespelingen op het minnespel hunner kinderen.

Als Elsje zelf er zoo langzamerhand niet aan gewend geraakt was, zou ze nogal eens reden gehad hebben om te blozen, iets wat volgens de oudere dames uit den krans haar, evenmin als andere meisjes van haar stand en opvoeding, zou misstaan. „Want meisjes dienen te blozen wanneer het liefdeszaken betreft,” hield mevrouw de baronesse van Haasterloo haar niet bepaald aanminnige dochters voor op de vele uren die zij besteedde aan de regelen der wellevendheid. Haar dochters verstonden dan ook uitnemend die kunst, en veranderden in gezelschap zoodanig en zoo veelvuldig van tint, dat de jongelingschap, hoe ridderlijk deze zich overigens tegenover de andere kunne wist te gedragen, heimelijk sprak van „de blaaskaken”, daarmee de freules van Haasterloo bedoelend. Noch mijnheer de baron, noch mevrouw de barones begreep precies waarom freule van Truyen wel den zoon van den schout en hun dochters, die volgens eigen berekening toch altijd nog een aardigen bruidsschat zouden meebrengen, tot op heden geen enkelen „serieuzen” aanbieder gekregen hadden.

Want ofschoon mevrouw de douairière van Truyen in de streek doorging voor niet onbemiddeld, wist barones van Haasterloo uit „absoluut betrouwbare bron” dat het er met de financiën van de Van Truyens abominabel slecht uitzag. De overleden echtgenoot, jonkheer Alexander van Truyen, had tijdens zijn leven een zeer goeden staat gevoerd, en zich aan geld zoo weinig gelegen laten liggen, dat hij zijn bedroefde weduwe en dochter bij zijn verscheiden weinig meer dan een onafzienbaren stapel onbetaalde rekeningen en schuldvorderingen kon nalaten.

Alles behalve het lieve buitenhuis aan de Vecht, met zijn schattige meubeltjes, statigen tuin en romantischen theekeupel, werd verkocht en uit de opbrengst kon men 's heeren van Truyens schulden betalen, terwijl er nog een kleinigheid overbleef,

waarmee moeder en dochter het, na aftrek van de kosten eener dure begrafenis, eenigen tijd „konden uitzingen”.

De douairière had zich daarna op haar buitenplaats teruggetrokken. Aan haar kennissen deelde zij mee, dat zij zich daar rustig over zou geven aan de smart om het treurig verlies. Booze tongen beweerden, dat dit verlies meer het verloren vermogen dan den verloren echtgenoot betrof, die de duiten er door had gejaagd. Hoe dit zij, de periode van teruggetrokkenheid duurde niet lang.

Spoedig had de weduwe begrepen, dat zij de toekomst van haar dochter in geen deele verwaarloozden mocht, en zoo deed na afloop der traditioneele rouwperiode douairière van Truyen haar intrede in de deftige kringen van de Vechtstreek.

Het pad erheen was voor haar reeds gebaad door Elsje, haar dartele en levensblijve dochter, wier natuur zich niet liet kooien op een buitenplaats. Evenmin kon men haar volledig snoeren in het enge keurslijf der etiquette. Als een dartele vlinder fladderde zij door het leven. Zelfs haar sombere rouw-japon vermoedde den levenslust en den gelukshonger, die van haar knap gezichtje straalden, niet te temperen. In haar heldere oogen tinteldeschemelsche humor en het was geen wonder dat Karel Cosijns haar met jongensachtige verbazing had aangestaard toen hij haar voor het eerst ontmoette op dien stralenden zomerdag, die hun een hemel op aarde leek te bezorgen. Tot over allebei zijn ooren was de jongeman verliefd geworden op dit merkwaardig lieftallig wezentje, wier kleeding zulk een schrill contrast met haar niterlijk vormde, dat Karel in de overmoedige bui, waarin hij verkeerde, uitriep:

„Ben je een fee of een heks?”

Zoodra hij deze woorden uitgeroepen had, was hij geschrokken van zijn onwellevendheid en voor het gevolg dat deze ongetwijfeld hebben moest. Hij verwachtte ten minste niets anders dan dat de aangesprokene een gillette zou slagen en hevige ontdaan zou wegvluichten. Waarheen, dat wist hij niet, maar zeker naar een oord dat voor hem voorgoed onbereikbaar zou zijn. De uitwerking van zijn woorden was echter anders. Het meisje bleef onbevange staan en antwoordde resoluut:

„Ik ben een heks, en als je niet oppast, aap, dan toover ik je om in een mensch.”

Karel Cosijns dankte zijn gesternte dat er niemand

in de omgeving was, die van deze toespraak getuige was en evenzeer gevoelde hij zich dankbaar gestemd om den warmen, klaterenden lach, die deze woorden begeleidde.

Hij haastte zich op te merken, dat als alle heksen er zoo charmant uitzagen, hij ze boven feeën en godinnen verkoos.

Nu Elsje van Truyen niet naar een of andere onbestemde plaats de wijk genomen had, aarzelde Karel Cosijns geen oogenblik de kennismaking voort te zetten.

Dien middag werd de aarde voor twee jonge menschen een heerlijk paradijs. Dat het echter niet bij een middag bleef, kon men beiden niet kwalijk nemen. Karel Cosijns, die juist in Leiden zijn studie voltooid had, nam een tijdje vacantie alvorens zich onder zijn vaders leiding te bekwamen voor de in het verschiet liggende magistratuur.

Inmiddels ontmoetten Karel en Elsje elkaar zeer dikwijls, met het onvermijdelijk gevolg, dat er spoedig merkwaardige geruchten de ronde deden over den zoon van den schout en de dochter van de douairière.

Zoodra deze praatjes doordrongen tot de ambtelijke vertrekken van den edelachtbaren heer schout Nicolaas Cosijns, fronste deze verstoord zijn hooge voorhoofd. Hij had zich voor zijn zoon een andere vrouw gedacht dan zulk een onbeduidend freuletje, een kind dat geen sou te verteren had en welks familie weinig invloed had in het openbare leven.

De eerste gelegenheid die de schout schoon zag greep hij aan om zijn zoon eens duchtig aan den tand te voelen en van zijn kijk op dergelijke zaken op de hoogte te brengen. Dit geschiedde op een avond in den heersalon, waar vader en zoon zich na den maaltijd hadden teruggetrokken. Ongemerkt wist de schout het gesprek zoo te leiden, dat Karel, voor hij er erg in had, midden in het onderwerp verstrikt geraakte, waarmee zijn geest zich voortdurend de laatste weken had beziggehouden en waardoor hij wat afgetrokken en verstrooid was. Op strengen toon, die een schrill contrast vormde met de voorafgaande conversatie en die den jongeman min of meer overrompelde, vroeg Nicolaas Cosijns:

„Is het waar, dat je de laatste weken een onbeduidend freuletje het hof tracht te maken?”

„Onbeduidend freuletje!” schoot Karel uit. „Vader, u weet niet wat u zegt! 'n Liever meisje dan zij bestaat er niet!”

„Zoo, dus het is toch waar,” zei de schout grimmig. „Laat ik je dan dringend aanraden, dat meisje op te geven. Er zijn voor jou nog heel wat betere partijen dan zulk een berooid kuiken. Je dient ook aan je eigen toekomst en die van ons geslacht te denken.”

Het meisje bleef onbevangen staan....

„Ben ik dan niet mans genoeg om voor mezelf een positie te veroveren? Ik heb met succes mijn studie beëindigd, en ben niet te lui om te werken voor mijn bestaan.”

„Mijn beste jongen, wat doe je hier met studie en werklust, als je niet beschikt over invloedrijke connecties en vermogende familie? Laat ik je een goeden raad geven: neem liever een van de dochters van mijn vriend baron van Haasterloo, die heeft invloed en met zulk een schoonvader zie ik je opklimmen tot een der hoogste ambten in het land.”

Karel moest, ondanks den toorn, die in hem oplaaidde, lachen bij de gedachte aan een huwelijk tusschen hem en een van de opgedofte dochters van zijn vaders huisvriend.

„Ik en een van die „blaaskaken”? Neen, dat nooit. Dan maar een beetje minder; maar mijn leven te binden aan een vrouw, waarvoor ik niets voel, en waar bovendien de onbenulligheid van afstraalt, neen, vader, daar dank ik voor.”

De schout zuchtte.

„Karel, je weet nog niet, wat er in de wereld te koop is. Ik zal ten minste maar denken, dat het de onervarenheid der jeugd is die je dusdanige taal ingeeft. Misschien zullen je oogen nog tijdig open gaan.”

Nu vader en zoon wisten, dat, waar het de waardeering van vrouwelijke bekoorlijkheid en mannelijk vernuft betrof, zij grootelijks van meening verschilden, zorgden zij er wel voor, dat die gevaarlijke klip omzeild werd.

Intusschen werd Karel's liefde voor Elsje door die eerste symptomen van verzet danig versterkt. Zijn afspraakjes en bezoeken namen toe; zelfs toen zijn vrije leventje was afgeloopen en hij zich voortdurend met bestuurszaken moest bezighouden, wist hij toch tijd te vinden om het „meisje zijner droomen” te ontmoeten.

Op een stralenden zomer volgde een guur najaar. De verschillende patriciërshuizen en buitenplaatsen aan de Vecht stonden troosteloos en verlaten aan de oevers van de rivier. De bewoners waren weggetrokken naar hun winterverblijven in de steden. De theekransjes van mevrouw de douairière van Truyen behoorden tot het verleden en de schilderachtige koepel, die anders half verscholen lag tusschen heesters en opgaand geboomte, werd nu omringd door een kaal geraamte van takken en stammen.

Karel Cosijns werkte hard op het dorpshuis, want de schout zocht zooveel mogelijk werk voor zijn zoon, om hem zoo weinig mogelijk rust te gunnen.

„Een bekwaam bewindsman moet doorkneet zijn in alle soorten werk,” verkondigde hij, doch Karel begreep best, waar het hem om ging, en gedeeltelijk bereikte de schout zijn doel, want er bleef zijn zoon slechts weinig tijd over om Elsje van Truyen te ontmoeten. Meestal was het in de avonduren, dat Karel het huis van de douairière opzocht. Elsje wachtte hem dan reeds vol ongeduld aan het tuinhok op. Vroolijk babbelen slenterden ze zelfs op die grauwe herfst-dagen door den troosteloos uitzienenden tuin. De zware regenwolken, die het zwerk verduisterden, zonden regendroppels naar de aarde.

„Laat ons in den koepel schuilen,” stelde Karel voor.

In het halfduister beklommen beiden tastend de hooge stoep naar het theehuisje. Elsje ontsloot de deur.

„Als de hui over is, gaan we direct naar huis,” fluisterde ze, „mama zal niet weten waar we blijven.”

„Stil, wat is dat?” Karel trok Elsje snel den koepel binnen. Gespannen luisterden ze.

„Och, dat is de regen,” merkte Elsje op.

„Neen, stil, het is iets anders, hoor maar.”

Langzaam werd het gehuid sterker.

„Ik geloof dat er iemand in een roeiboot nadert,” sprak Karel op gedempten toon.

Zachtjes klonk het geplons van riemen in het water.

„Het zal een hengelaar

„Onbeduidend freuletje!” schoot Karel uit.

zijn,” veronderstelde het meisje.

„In dezen tijd en bij dit weer? Neen, dat geloof ik niet. Hoor! Hij zet de boot aan land.”

Het geplas in het water was opgehouden. Doffe voetstappen naderden over den drassigen grond. Doodstil stond het tweetal in den donkersten hoek van het koepeltje. Onder hen klonk gedempt gerucht. Blijkbaar werd een deur geopend. Even later hoorde men iemand op een tondel slaan. Er werd licht gemaakt. Door een spleet in den vloer ontwaarde Karel een flauw schijnsel. Omzichtig sloop hij er heen, ging plat op zijn buik liggen en tuurde door de opening.

Bij het spookachtig licht van een walmende tuitlamp ontwaarde Karel Cosijns de gebogen gestalte van een man, die blijkbaar enkele smeltkroezen op een vuur had gezet en thans gietvormen gereed zette om daar het vloeibaar metaal over uit te storten. Karel keek scherper toe. Wat waren dat voor gietvormen? Plotseling drong het tot hem door. Het waren matrijzen van ronde muntstukken. Hier was een valschemunter aan het werk. Behoedzaam krabbelde Karel overeind en voegde zich weer bij Elsje, die zich in deze onheilspellende duisternis allesbehalve op haar gemak gevoelde.

„Weet je wat hieronder gebeurt? Daar worden valsche guldens gemaakt.”

Ze greep hem krampachtig bij den arm vast. „Karel, laat ons naar huis gaan. Het is hier zoo griezelig,” smeekte zij.

„Laat hij ons niet hooren,” fluisterde Karel. „Wie weet wat er gebeurt als hij merkt dat we hem ontdekt hebben.”

Op hun teenen slopen zij het gebouwtje uit en haastten zich door den donkeren tuin naar het woonhuis. Zij dankten den hemel dat de stroomende regen het geluid van hun voetstappen overstemde.

Bemodderd en doornat stond het tweetal eenige oogenblikken later voor mevrouw de douairière, die vredig in een hoekje van haar salon aan een handwerkje bezig was.

„Mama,” hijgde Elsje en liep op haar moeder toe. „Weet u dat er in onzen theekoepel een man aan het werk is? Karel zegt dat het een valschemunter is.”

„Een valschemunter?” Ontzet sprong de bejaarde dame op.

„Een valschemunter? Maar dat is niet mogelijk. Vorige maand heeft een professor mij den koepel te huur gevraagd voor het nemen van wetenschappelijke proeven. In verband met de belangrijkheid daarvan stelde hij absolute geheimhouding tot eisch. De man is stellig een fatsoenlijk mensch, want hij betaalde me zelfs ongevraagd drie maanden huur vooruit. Die kan zooiets niet doen.”

„We zullen zien. Ik wil daar in ieder geval meer van weten, en zal een paar mannetjes halen om me te helpen,” sprak de jongeman vastbesloten. „Maar, Karel, wees toch voorzichtig,” maande de oude dame aan. „Wie weet vergis je je toch, en dan vloeien uit zulk een blunder een hoop onaangenaamheden voort.”

Karel Cosijns was iemand, die niet voor een moeilijkheid uit den weg ging, vrees was niet de zwakke zijde van zijn karakter. Hij begaf zich dan ook rechtstreeks naar zijn vader en verzocht dezen om eenige dienaars.

„Ik vermoed een valschemunter op het spoor te zijn.”

„Wat? Zoo'n kerel moet achter slot en grendel!” schoot zijn vader uit. „Daar behoort ik als schout bij tegenwoordig te zijn. Ben je zeker van je zaak? Weet wel, dat een lichtvaardig ingrijpen wel eens funest kan zijn.”

Gespannen luisterden ze.

„Daarom wilde ik het maar alleen probeeren,” antwoordde Karel kleintjes.

„Neen, dat zou van mij onverantwoord zijn, je in zulk een onderneming alleen op pad te sturen.”

Hoe voorzichtig schout Cosijns overigens ook zijn mocht, hij begreep wel, dat hij in een avontuur als de ontmaskering van een gevaarlijk misdadiger zijn zoon ter zijde diende te staan.

In den guren Octoberavond onder stroomenden regen sloop de schout met zijn rakkers onder aanvoering van Karel door den tuin van mevrouw de douairière van Truyen naar den theekoepel aan den oever van de rivier.

Op een teeken van Karel forceerde men het poortje in den muur en betrad een kleine ruimte, waar een man verschrikt opsprong van het werk waarover hij gebogen stond. Voor de kerel zich verweren kon, hadden twee dienaren hem reeds gegrepen.

„Laat hem niet ontsnappen, mannen,” beval de schout, terwijl hij zelf het vertrek eens rondneusde.

„Zoo, dus jij was bezig zelf geld te maken?” mompelde hij. „Dat zullen de hoogmogende heeren in Den Haag je hoogst kwalijk nemen.”

Dan wendde hij zich tot den gevangene en nam hem scherp op. De man was in een donker costuum gehuld en had een expressief gezicht, waarop een donkere knevel en een sik merkwaardig vreemd aandeden.

„Ik zou zweren dat ik je meer gezien heb, en toch kan ik je niet terechbrengen.”

„Maar kent u dan dezen heer?” vroeg Karel, die naar voren trad en met een ruk den knevel en de sik van 's mans gelaat trok.

De schout slaakte een kreet van verbazing.

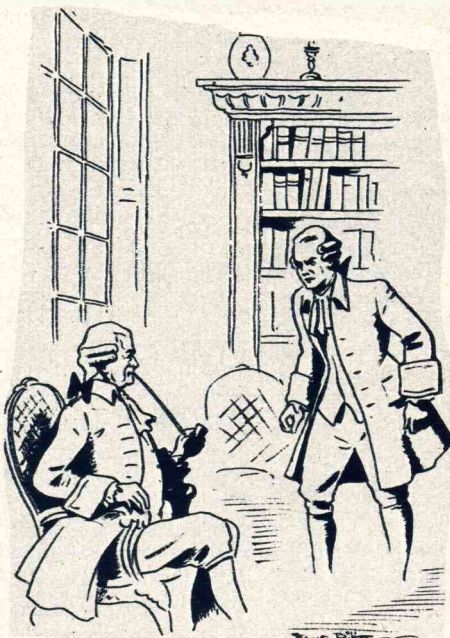
„Baron van Haasterloo!”

In de Vechtstreek verwekte de arrestatie van baron van Haasterloo groote opschudding. Een tot dan toe zeer geziene figuur bleek een geslepen valschemunter te zijn, die een dubbel leven leidde en reeds jarenlang over het geheele land zijn waardelooze muntstukken in omloop bracht.

Tijdens het rechtsgeding werden het gedrag en de scherpzinnigheid van Karel Cosijns zeer geprezen. De weg naar een glorieuze carrière was voor hem gebaad.

Schout Nicolaas Cosijns had niet langer bezwaar tegen een huwelijk tusschen zijn zoon en freule Elsje van Truyen.

Op een heerlijken zaterdag vierde een klein, maar vroolijk gezelschap de gelukkige verbintenis van de geslachten Cosijns en Van Truyen. De thee, die mevrouw de douairière dien middag aanbood in haar eleganten koepel aan de Vecht, riep vooral bij het jonge paar veel aangename herinneringen op.

Een snoezig gehaakt kleedje

Kleedjes haken kunnen we nog naar hartelust, daar het materiaal, dat we hiervoor nodig hebben, zonder punten verkrijgbaar is. Indien we voor dit modelletje de gewone haakzijde gebruiken, wordt het ongeveer 45 cm groot; we nemen dan haaknaald nr. 7. Het spreekt echter vanzelf, dat we ook zonder bezwaar ander materiaal kunnen kiezen.

We haken 5 lossen en sluiten deze tot een ring, daarna haken we:

1e toer: 9 vasten om den lossenring.

Iederentersluiten wedoor middel van 'n halve vaste.

2e tot en met 7e toer: vasten (steeds beide lussen opnemen), doch geregeld in iederen toer meerderen, door 2 vasten te haken in één vaste, zoodat het haakwerk goed plat valt; we moeten ervoor zorgen, dat we na den 7en toer 48 vasten hebben.

8e toer: 12 maal afwisselend: in ieder van de 4 volgende vasten 1 vaste, 1 losse.

9e toer: 4 lossen (ter vervanging van een dubbel stokje), daarna 11 maal afwisselend: 7 lossen, een dubbel stokje om de volgende losse; eindigen met 7 lossen, 1 halve vaste in de 4e losse (van de 4 lossen voor het 1e dubbele stokje).

10e toer: steeds afwisselend 8 vasten om de volgende lossenboog, 1 vaste in 't volgende dubbele stokje.

11e toer: steeds afwisselend 1 blaadje in de vaste boven het dubbele stokje, 10 lossen. Voor een blaadje haken we 5 vierdubbele stokjes, die we dan alle 5 te zamen afwerken. (Het eerste vierdubbele stokje van het eerste blaadje vervangen we door 6 lossen.) Voor 'n vierdubbel stokje slaan we den draad vier maal om de naald en werken de lussen twee aan twee te zamen af, zooals bij een gewoon stokje; voor de vorming van het blaadje echter laten we van ieder vierdubbel stokje de laatste lus op de naald, zoodat we na het 5e vierdubbele stokje 6 lussen op de naald hebben, die we daarna in één keer afwerken.

12e toer: om ieder lossenboogje 14 vasten haken.

13e toer: steeds afwisselend 1 dubbel stokje boven het blaadje van den 11en toer, 14 lossen (het eerste dubbele stokje vervangen we door 4 lossen).

14e toer: om ieder lossenboogje 16 vasten haken.

15e tot en met 22e toer: vasten, dus in totaal 192.

23e toer: * 1 losse, in ieder van de 4 volgende vasten 1 vaste, 3 lossen, in ieder der 4 nu volgende vasten 1 vaste. Vanaf * steeds herhalen.

24e toer: * om de eene losse haken we een dubbel stokje, 4 lossen, 1 dubbel stokje, daarna 8 lossen. Vanaf * steeds herhalen (we slaan dus steeds 4 vasten, 3 lossen, 4 vasten van den vorigen toer over).

25e toer: * om het lossenboogje van 4 lossen haken we: een dubbel stokje, 4 lossen, 1 dubbel stokje; dan 4 lossen en 7 vasten om het volgende lossenboogje (van 8 lossen), 4 lossen. Vanaf * steeds herhalen.

Na de laatste 4 lossen van den toer haken we 1 halve vaste in 't eerste dubbele stokje van dezen toer.

26e toer: * op het eerste dubbele stokje van den vorigen toer 1 dubbel stokje (den eersten keer vervangen we dit door 4 lossen), dan 2 lossen en om het lossenboogje (van 4 lossen): 1 dubbel stokje, 4 lossen, 1 dubbel stokje; dan 2 lossen en een dubbel stokje op het 2e dubbele stokje van den vorigen toer en 9 lossen.

Vanaf * steeds herhalen.

27e en 28e toer: als de 26e toer, alleen haken we nu 10 in plaats van 9 lossen, terwijl we het 4e dubbele stokje van iedere groep haken boven het 4e dubbele stokje van de vorige groep.

29e toer: * een driedubbel stokje haken op het eerste van de 4 dubbele stokjes (den eersten keer vervangen we dit door 5 lossen), 2 lossen, een dubbel stokje op het 2e dubbele stokje, 2 lossen, dan 1 stokje om het volgende lossenboogje (van 4 lossen), 2 lossen, 1 dubbel stokje op het 3e dubbele stokje, 2 lossen, een driedubbel stokje op het 4e dubbele stokje van den vorigen toer, 7 lossen. Vanaf * steeds herhalen.

30e toer: boven iederen steek van den vorigen toer haken we 1 vaste (480 vasten).

31e toer: vasten.

32e toer: met halve vasten tot de vaste boven het enkele stokje (in het midden van de groep), dan een dubbel stokje (dit den eersten keer vervangen door 4 lossen), 5 lossen en een dubbel stokje in dezelfde vaste, * 4 maal: (in de 4e volgende vaste: een dubbel stokje, 3 lossen, een dubbel stokje); dan in de 4e volgende vaste: een dubbel stokje, 5 lossen, een dubbel stokje. Vanaf * steeds herhalen.

33e toer: * om het lossenboogje van 5 vasten haken we: een klein blaadje (d.i. 3 te zamen afgewerkte dubbele stokjes), 4 lossen, een klein blaadje, 4 lossen, een klein blaadje, 4 lossen, een klein blaadje; dan 12 lossen. Vanaf * steeds herhalen; eindigen met 12 lossen.

34e toer: een halve vaste om het eerste lossenboogje, * een klein blaadje om dit eerste lossenboogje, 4 lossen, om het volgende boogje haken we: een klein blaadje, 4 lossen, een klein blaadje, 4 lossen, een klein blaadje; dan 4 lossen en een klein blaadje om het nu volgende lossenboogje, 4 lossen, 9 vasten om het lossenboogje (van 12 lossen), 4 lossen. Vanaf * steeds herhalen.

35e toer: om ieder verbindingsboogje tusschen 2 blaadjes haken we: een klein blaadje, 4 lossen, een klein blaadje, 4 lossen. Voor ieder boogje doen we dit dus 4 maal, alleen vallen na den laatsten keer de laatste 4 lossen weg (zie ook foto).

36e toer: steeds afwisselend 1 vaste op een klein blaadje, 8 lossen.

Ten slotte wasschen we het kleedje, stijven het in een oplossing van Arabische gom en spannen het daarna (op een doek).

Een gezellig jasje voor baby

Dit aardige jasje, dat zelfs de meest onervaren breister met veel succes zal kunnen breien, is al bijzonder geschikt als cadeautje; ieder jong moedertje zal er mee ingenomen zijn.

Benodigdheden: ong. 160 g witte bouclé-wol, 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 3, een haaknaald nr. 3½ en 4 knopen.

Maten. Lengte ong. 28 cm; halve wijfde ong. 28 cm.

Het ruggand. We zetten 70 st. op en breien hierboven in tricotsteek (alle heengaannde naalden r. en alle teruggaannde naalden av.). Voor *de armsgaten* kanten we aan het begin van de 64e tot en met 71e naald 2 st. af (54 st.). Bij de 94e naald kanten we voor *den hals* de middelste 10 st. af; boven de laatste 22 st. van deze naald breien we dan eerst *den rechterschouder*. Aan het begin van de 96e en 98e naald kanten we 2 st. af; bij de 99e naald kanten we de overige st. af. Boven de overgebleven 22 st. van de 94e naald breien we den linkerschouder op dezelfde, doch tegengestelde wijze.

Het linkervoorpand.

We zetten 40 st. op en breien hierboven in tricotsteek. Bij de 22e, 42e, 62e en 82e naald breien we een knoopsgat in, door bij deze naalden den 3en, 4en en 5en st. af te kanten; bij de volgende naalden zetten we deze st. er dan weer bij op. Voor *het armsgat* kanten we aan het begin van de 63e, 65e,

(Foto Panorama)

67e en 69e naald 2 st. af. Voor *den hals* kanten we aan het begin van de 86e naald 8 st. af, aan het begin van de 88e en 90e naald 2 st. en aan het begin van de 92e en 94e naald 1 st. Bij de 99e naald kanten we de overige st. af.

Het rechterschouder breien we op dezelfde, doch tegengestelde wijze, alleen behoeven we er nu geen knoopsgaten in te breien.

De mouw.

We zetten 50 st. op en breien hierboven in tricotsteek. Voor *den kop* kanten we aan het begin van de 71e en 72e naald 3 st. af en aan het begin van iedere volgende naald 2 st.; bij de 89e naald kanten we de overige st. af.

Het kraagje.

We zetten 60 st. op en breien hierboven 14 naalden in tricotsteek, waarna we afkanten.

De ruches.

Voor 't linkervoorpand zetten we 128 st. op en breien hierboven in tricotsteek. Bij de 4e naald breien we steeds 2 st. te zamen; bij de 5e naald kanten we af.

Voor *het kraagje* zetten we 124 st. op en breien hierboven op dezelfde wijze.

Voor *de mouw* zetten we 104 st. op en breien weer op dezelfde wijze.

We persen de verschillende deelen onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar. De ruches naaien we op de juiste plaats (zie foto), terwijl de av. kant boven komt. Langs den onderkant van voor- en ruggand en langs den onderkant van de mouwen haken we één toer vasten.

De knoopsgaten festonneeren we, terwijl we op het rechterschouder de knopen naaien.

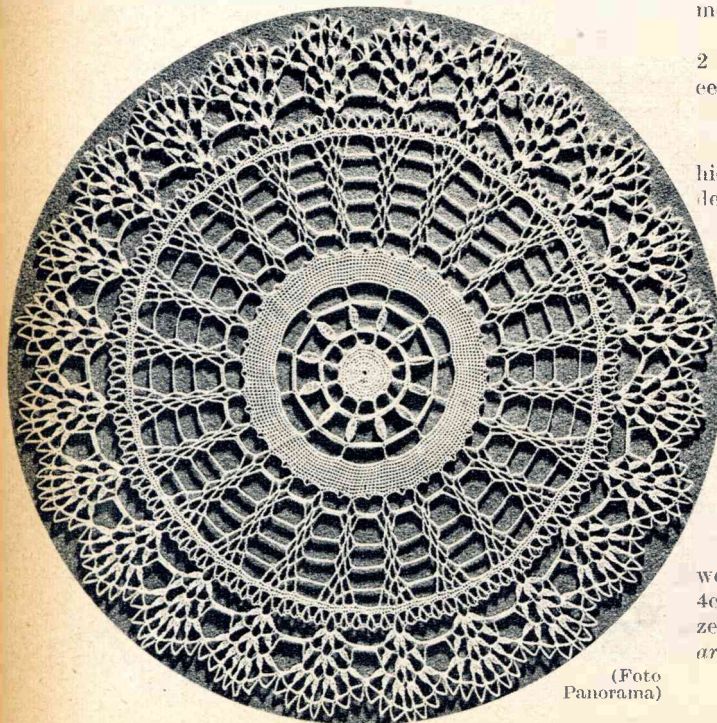
Verduisteren zonder zorg SPECIAAL VOOR WINKELIERS

„Verduister uw etalagevensters niet!”

Dát is mijn eerste raad en „maak achter uw winkel deur geen lichtsluis”, is het tweede advies, dat ik heeren winkeliers geef, hetgeen u vermoedelijk verbazen zal.

Tóch meen ik werkelijk wat ik zeg.

Wat toch is het geval? Wanneer u uw etalagevensters prima verduisterd heeft en er gebeurt iets bijzonders — wij mogen niet vergeten, dat wij alleen verduisteren voor het geval er iets bijzonders plaatsvindt — dan zoudt u de oorzaak kunnen zijn van werkelijk groot ongeluk. Als het etalagevenster verduisterd is, heeft u daarachter natuurlijk licht branden, zij 't niet in de etalagekast, dan toch in elk geval in den winkel. Bij bominslag, onverschillig of het venster getroffen wordt door een scherf of door den luchtdruk wordt verbrijzeld, scheurt uw verduistering mee en onmiddellijk wordt een breede straal licht op de duistere straat geworpen. De kans is groot, dat u van schrik er niet aan denkt, het licht in uw winkel uit te

(Foto Panorama)

draaien, aannemende, dat u aanwezig is, en het gevolg zou zijn, dat u juist dóórdát u verduisterde, de donkere straat in 't licht zet, hetgeen soms kilometers ver te zien is.

U doet beter uw venster open en vrij te laten, maar de etalage zelf, uw etalagekast dus, aan den binnenkant met bordpapier, karton of triplex af te schieten. Dóe dit zóó, dat deze triplex of kartonnen borden niet afgenomen behoeven te worden, doch dat zij kunnen worden weggedraaid.

Voorkom, dat het personeel vergeet een bord van zijn plaats te zetten en daardoor uw verduisteropzet in de war gooit. Een voordeel van deze wijze van verduisteren is, dat overdag uw etalage in volle glorie prijken kan zonder door papierstrooken of weggeschoven gordijnen te worden gehinderd.

Ga verder uw winkel door en onderzoek waar zich bovenlichten, binnen-plaatslichten, e.d. bevinden en verduister ook deze. Maar niet door gordijntjes of verschuifbare borden. Wanneer u een en ander nauwkeurig bekijkt, zult u ontdekken dat u veel boven- en achterraamen of zijvensters missen kunt, wanneer u in de hoeken, waar deze anders licht geven, een lampje hangt. Menige winkel

kan door twee, drie extralampjes zoodanig verlicht worden, dat u alle bijzondere raampjes en lichten kunt verduisteren, waarna u geheel den winter er geen onkijken meer naar heeft. Zijn de vensters in ijeren sponningen of de ramen in stalen kozijnen gevat, zoodat het opspijkeren van karton of triplex moeilijk is, verf dan de ruiten met een lichtzekere verf.

Voor hen, die goedkoop en goed uit willen zijn, geef ik hiervoor een afdoend recept. 1 kg ultramarijn, dat is een droog verpoeder, wordt gemengd met 1 ons zwartsel en 1 ons Sicel-lijm. Deze drie droge bestanddeelen worden opgelost in anderhalve liter water.

Het resultaat is een uitstekende verduistervarf, welke, daarmee moeten we ook rekening houden, straks met heet water weer afgewassen kan worden. Het ultramarijn is blauw, het zwartsel wordt toegevoegd om het blauw nog donkerder te maken dan het reeds is en de lijn dient om te voorkomen, dat de verf van de ruiten loslaat.

Thans de deur, die voor de meeste winkels de grootste moeilijkheid oplevert. Groote magazijnen zou ik willen aanraden: laat een draaideur, desnoods een provisorische draaideur plaatsen. Wanneer u daarin donkere, dus houten paneelen aanbrengt, kunt u met uw deur nooit moeilijkheden hebben.

Een lichtsluis namelijk is voor een particulier huis uitstekend, doch bezit voor een winkel groote bezwaren, omdat wel eens twee personen tegelijk van de sluis gebruik maken.

U weet toch wat 'n sluis is, niet waar? Dit is een kleine ruimte achter de deur, aan het einde waarvan een tweede deur aangebracht is, dus eigenlijk een klein gangetje tusschen de twee deuren in. In dit gangetje is het pikkedonker, zoodat de buitendeur zonder bezwaar geopend kan worden, ook wanneer in den winkel of het huis daarachter volop licht brandt; de buitendeur immers geeft alleen toegang tot de donkere sluis. Daarna gaat de buitendeur dicht en kan zonder bezwaar de binnendeur worden geopend. In een winkel echter bestaat het nadeel, dat beide deuren

tegelijk, namelijk door een binnenkomenden en een vertrekkenden klant kunnen worden geopend, waarvan het gevolg zou zijn, dat een breede straal licht op de straat valt en den winkelier in overtrekking brengt.

Mijn raad, in de eerste zinsnede van dit stukje gegeven: „Maak geen lichtsluis”, wordt dus alleen bedoeld in dezen zin: „Maak geen lichtsluis van het gewone model”, want in werkelijkheid moet er wél een lichtsluis gemaakt worden. Waarbij echter een voorziening wordt getroffen, die voorkomt, dat wanneer beide deuren tegelijk open zijn, het licht naar buiten valt. Hóé dit bereikt kan worden, hangt af van de beschikbare ruimte. De eenvoudigste wijze is: in den winkel op een halven meter afstand van de binnendeur een lichtafsluitend gordijn hangen, dat steeds dichtgevallen is, vóór de klant de binnendeur opent, zoodat als binnen- en buitendeur tegelijk open zijn, tóch geen licht naar buiten valt. Is de ruimte zeer beperkt, bijvoorbeeld in 'n heel kleinen winkel, dan kan dit gordijn tusschen de twee deuren in de sluis gehangen worden, hetgeen echter wel benauwd is. Ook is het mogelijk door een zak zand, welke aan een koord aan de buitendeur bevestigd is, op zoodanige wijze, dat bij het openen van de buitendeur de zak zand aan den binnenkant van de deur omlaag zakt, deze binnendeur even te grendelen, als waarschuwing voor den klant, die binnen is, dat hij een paar seconden wachten moet.

Is de toegang tot den winkel breed of het verkeer druk, maak dan een vaste sluis.

Wanneer drie schotten geplaatst worden op de wijze als hiernaast aangegeven, zal ook geen straaltje naar buiten vallen. Is de toegang breed maar kort, dan kan overdag de buitendeur op non-actief gesteld worden.

Tot slot nog deze raad: Kijk den hoofdschakelaar van uw elektrische installatie na, zoodat, wanneer het noodig mocht zijn, omdat door een ongeluk of iets anders uw verduistersysteem faalt, u met een ruk alle lichten dooven kunt. Zorg in verband daarmee, dat u een noodverlichting beschikbaar heeft.

Zaklantaarns voor de menschen, kaarsen op vaste houders voor de ruimten.

Over brandbluschmateriaal spreek ik niet, omdat u daarvoor natuurlijk reeds zorgde.

En tot slot: verlicht uw lichtsluis. Inderdaad, ik bedoel precies, wat ik hier zeg. Laat de klanten niet in het pikkedonker moeten rondscharen. Geef uw lichtsluis een boven-, zij- of voetverlichting, waardoor ongelukken voorkomen worden. Wilt u geen dure blauwe lampen aanbrengen, dan kunt u volstaan met glazen kastjes, waarin u gewoon helder licht brandt, doch die afgesloten worden door platen blauw glas. Zelfs kunt u deze platen voor reclame-doeleinden of aanwijzingen gebruiken.

Zorg ervoor, dat uw lichtafsluiting aan de zwaarste eischen voldoet, want niet uzelf maar honderden, misschien duizenden, dikwijls gehaaste klanten zullen het systeem moeten gebruiken. Tóch mag de klant geen last onder vinden, zelfs in dezen tijd blijft de klant koning, zij 't een koning met een zak vol distributiekaarten.

J. P. S.

HOE KOM IK UIT MET MIJN PUNTEN

Als U straks de nieuwe „Winterweelde” gaat bekijken, zullen vele moeilijkheden verdwijnen.

Tal van modellen zijn zóó ontworpen, dat U met een minimum-aantal punten of zelfs zonder punten te gebruiken, toch uitstekend en volgens de laatste mode gekleed kunt gaan.

Binnen korten tijd zal „Winterweelde 1941” verschijnen met meer dan 350 fraaie modellen voor U en de kinderen.

Maar U kunt het nú reeds bestellen. Onmiddellijk na het uitkomen zenden wij het U dan toe. De prijs bedraagt 60 cent.

Bestellingen kunnen geschieden: bij Uw agent. Uw bezorger of den boekhandel: door girostorting op no. 293631: door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels.

U weet, dat van alle modellen steeds knippatronen in alle gebruikelijke maten verkrijgbaar zijn. Prijzen 20, 35 en 50 ct.

PATRONEN KANTOOR PANORA
Nassauplein 1 • Haarlem

ONDRAGELIJKE JEUK BEDAART

Waarom zoudt U langer lijden aan de ondragelijke last en de folterende jeuk van huidaandoeningen, terwijl een paar druppels D.D.D. voldoende zijn om de jeuk te doen bedaren en de huid te zuiveren? U kunt weer rustig slapen en 's morgens verkwikt aan den arbeid gaan. D.D.D. is geen vette ge zalf, doch een heldere vloeistof, die diep in de poriën doordringt, de ziektekiemen doodt, stof en vuil verwijdt en de huidweefsels versterkt en verfrischt. Sinds vele jaren wordt D.D.D. met succes toegepast ter bestrijding van Eczeem, Puistjes en Zweren, huidaandoeningen. Flacons: 75 cent, 1.50 en 12.50, bij Apothekers en Drogisten.

D.D.D.

GENEESMIDDEL tegen HUIDAANDOENINGEN

ÉÉN JURK

vele mogelijkheden

Een jurk van wollen stof berooft onze textielkaart van zesendertig kostbare punten; dus nemen we een heel goede kwaliteit, die lang mee kan. Zelfs als we de stof aan het stuk kopen, om ze daarna te laten verwerken, zoodat dit aanschaffen ons, als we ten minste niet al te groot en fors zijn, op slechts dertig punten komt te staan, kan er van een tweede winterjurk immers toch geen sprake zijn. De op verandering beluste vrouw zal dus op allerlei manieren moeten probeeren om toch nog wat variatie in haar garderobe te brengen, waarbij deze teekeningen haar van dienst kunnen zijn. Eén en dezelfde jurk, en tóch lijkt de eerste met het losse voorpand van bedrukte zijde véél gekleeder dan de tweede met het van voren dichtgeknoopte schootje, en de derde met den altijd correcten doch overbekenden jabot. Middenin zien we een jurk met halsversiering en ceintuur, die beide eindigen in met soutache of het moderne zig-zagband bewerkte slippén, terwijl het onderste jurkje, in vrije navolging van het uniform van den opbouwdienst, versierd is met dik koord. Vijf mogelijkheden, die echter met allerlei kraagjes, fantasie-bijoux, luxe-knoppen, bontgeborduurd band, vestjes en ceintuurs „tot in het oneindige” uitgebreid kunnen worden.

Uit ons Menu

PIKANTE HELDERE SOEP

1½ liter water, 4 bouillonblokjes, 2 uien, 50 gram rauwe ham, wat selderij, tijm, zout, peper, nootmuskaat, een scheutje olie, wat azijn, 1 laurierblaadje, desverkiezende wat dobbelsteentjes gebakken brood, 1 eierdooier.

Verwarm de olie in een pan, voeg er de gesnipperde uien, de gehakte ham, het laurierblad, de selderij, de tijm, de nootmuskaat, het zout en de peper bij en fruit alles zoolang tot de uien lichtgeel van kleur zijn. Giet er dan het water bij en laat de soep ongeveer 1 kwartier zachtjes koken. Los er de bouillonblokjes in op. Klop dan eierdooier in een soepterrine, voeg er onder zeer goed roeren een scheutje azijn bij en klop er dan de soep in. Geef er het gebakken brood bij.

PIKANT SCHAPENVLEESCH

400 gram schapenvleesch, 1 ui, 1 wortel, 1 knoflookpitje, peterselie, wat tomatenpuree, 40 gram boter, zout.

Snijdt het schapenvleesch in stukjes en bestrooi het met zout. Smelt de boter, voeg er den gesnipperden ui, de stukjes gesneden wortel en het knoflookpitje bij en laat alles zoolang fruiten tot de ui lichtgeel gekleurd is. Voeg er dan het vleesch bij en laat het bruin braden. Maak de jus vervolgens af met een scheutje water en de tomatenpuree en laat het vleesch ongeveer ½ uur stoven. Bind de jus voor het presenteren desverkiezende met wat aangemengde bloem, maïzena of aardappelmeel.

AARDAPPELBALLETJES MET KAAS (4 PERSONEN)

2 kg aardappelen, een scheutje melk, zout, peper, 200 gram kaas, 1 gesnipperd uitje, paneermeel, boter of vet om te bakken.

Kook de aardappelen in water met zout gaar. Maak ze daarna fijn en vermeng ze met zout, peper, een scheutje melk en het gesnipperde uitje, dat in wat vet of boter even gefruit is. Voeg er daarna de kaas bij, die in kleine blokjes is gesneden. Vorm van de massa balletjes, rol ze door paneermeel en bak ze in het heete vet of de boter lichtbruin.

Wat zullen wij eten?

Zondag:	Pikante heldere soep. Rollade. Snijboonen. Aardappelen.
Maandag:	Koud vleesch. Gestoofde tomaten. Aardappelen. Vruchtenyoghurt.
Dinsdag:	Tomatensoep. Pikant schapenvleesch Worteltjes. Aardappelen.
Woensdag:	Aardappelballetjes met kaas. Gestoofde bieten. Fruit.
Donderdag:	Filosoof. Maizenavla.
Vrijdag:	Harde eieren. Sla. Aardappelen. Flensjes.
Zaterdag:	Melksoep. Gebakken snoekbaars. Groenteschotel met aardappelen.

GROENTESCHOTEL MET AARDAPPELEN (4 PERSONEN)

Verschillende groenten, zooals toma-
ten, bloemkool, wat biet, worteltjes,
snijboonen enz., samen ongeveer 1 kg,
1½ kg aardappelen, zout, peper, noot-
muskat, een scheutje melk, boter,
paneermeel.

Maak de verschillende groenten schoon en snijd ze in stukken. Smelt een kluitje boter en laat ze hierin ongeveer 15 minuten smoren. Doe de massa daarna in een vuurvast schoteltje. Kook de aardappelen gaar, maak ze fijn en vermeng ze met zout, peper, nootmuskaat en een scheutje melk. Klop de puree luchtig. Leg een laag puree op de groenten, strooi er wat paneermeel over en leg er hier en daar een kluitje boter op. Laat het schoteltje in den oven gaar en bruin worden.

VRUCHTENYOGHURT

(4 PERSONEN)

1 liter yoghurt, $\frac{1}{2}$ pond druiven,
suiker naar smaak.

Schil een gedeelte van de druiven en wrijf ze daarna fijn, vermeng ze onder goed roeren met de yoghurt. Laat deze een tijdje staan, zoodat de smaak van de vruchten goed kan doortrekken. Dien de yoghurt op in diepe borden of in glazen en leg er de overige vruchten in.

CORRESPONDENTIE

Mevr. J. de B. te Rotterdam. Alleen zuiver gesmolten vet, dus vet waarin zich geen kaantjes of andere vaste bestanddeelen bevinden, kan geruimen tijd worden bewaard.

Wij raden u daarom aan, het vet vóórdat het in het Keulsehe potje wordt gedaan, zorgvuldig te zeven. Zout mag *niet* worden toegevoegd. Behalve rundvet en reuzel kan ook spekvet op deze manier gedurende plm. 6 maanden bewaard blijven.

Mej. S. W. te Alkmaar. Ook zonder dat tomaten gesteriliseerd worden, kunt u ze in den vorm van puree bewaren en wel op de volgende wijze:

Wasch de tomaten, verwijder de kroontjes, snijd ze in stukken en breng ze met zoo weinig mogelijk water aan de kook. Laat ze plm. ½ uur koken en wrijf het moes vervolgens door een zeef. Laat dit daarna nog eens opnieuw koken tot het de dikte van jam verkregen heeft.

Doe het dan in kleine fleschjes, die met heet sodawater zijn schoongemaakt en daarna zijn uitgezwaveld. Sluit de fleschjes met uitgekookte kurken en dompel ze dan tot even onder den hals van de flesch in vloeibaar lak. Bewaar de fleschjes tomatenpuree op een koele en droge plaats.

Het zwavelen der fleschjes gebeurt op de volgende manier: knip een stukje van een-zwavelint (bij een drogist verkrijgbaar) af, bevestig dit aan een ijzerdraadje, steek het aan en houd het even in de flesch. Zwaveldamp is zwaarder dan lucht, zakt daardoor naar den boden van de flesch en doodt hierin de bacteriën. Zwaveldamp mag niet worden ingeademd, daar dit schadelijk is voor de gezondheid.

Mevr. J. H. van A. te Rotterdam. Het is niet bepaald noodig, dat de eieren eerst met vaseline worden ingewreven, maar wel is dit zeer aanbevelenswaardig.

Wanneer u aan het kookwater voor de eieren een beetje zout of azijn toevoegt, kunt u de eieren, die in waterglas werden ingemaakt, koken.

**Geen bedrieglijke
schijn meer!**

**DE NIEUWE
TANDPASTA
MET EEN BIJZONDER
NIEUW BESTANDDEEL**

Van alle tandpasta's wordt gezegd, dat zij de tanden wit houden. Maar Solidox, de nieuwe Nederlandse tandpasta, doet meer dan de tanden blinkend wit houden! Zij verhindert de vorming van het zo gevreesde tandsteen — en verwijdt dit, indien reeds aanwezig. Daar tandsteen zich gewoonlijk aan de achterzijde van de tanden vormt, blijft dit meestal onopgemerkt. Men is tevreden, als de tanden aan de voorzijde wit

zijn en vertrouwt op deze „bedrieglijke schijn”.

Met de gewone tandpasta's kan men tandsteen niet verwijderen. Maar Solidox is geen gewone tandpasta. Solidox — Nederl. Octrooi 19178. — verwijdt tandsteen, doordat het een geheel nieuw bestanddeel bevat, n.l. *Sulfuricinoleaat*. Alleen Solidox bevat dit nieuwe preparaat, dat — zoals door wetenschappelijke proefnemingen is aangetoond — inderdaad tandsteen verwijdt en voorkomt, zonder het tandglazuur aan te tasten. Door het gebruik van Solidox blijven Uw tanden niet alleen blinkend wit, maar tevens vrij van tandsteen! Begin nog heden

Uw tanden de Solidox verzorging te geven —
ze 's morgens en 's avonds met Solidox en bezoek
Uw tandarts twee maal per jaar; dan
Uw tandverzorging volmaakt.

35
cent per
tube
voldoende
voor 60 x
poetsen

SOLIDOX

TEGEN TANDSTEEN

